

**ÇOKSESİİ ÇOCUK KOROLARINDA GÖREV
ALAN KORİSTLERİN BİREYSEL
GELİŞMELERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME
(TRT ANKARA RADYOSU ÇOKSESİİ ÇOCUK
KOROSU ÖRNEĞİ)**

Mehmet Yücel PEKUZ

Yüksek Lisans Tezi

Müzik Bilimleri Ana Sanat Dalı

2022

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK BİLİMLERİ ANA SANAT DALI

**ÇOKSESİ ÇOCUK KOROLARINDA GÖREV ALAN KORİSTLERİN BİREYSEL
GELİŞMELERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME (TRT ANKARA RADYOSU
ÇOKSESİ ÇOCUK KOROSU ÖRNEĞİ)**

(A Study On The Individual Developments Of The Chorists Taking Part In Polyphonic
Children's Choirs: The Example Of Trt Ankara Radio Polyphonic Children's Choir)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Yücel PEKUZ

Danışman: Doç. Dr. Emrah LEHİMLER

Erzurum
Ağustos, 2022

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Mehmet Yücel PEKUZ tarafından hazırlanan Çoksesli Çocuk Korolarında Görev Alan Koristlerin Bireysel Gelişmeleri Üzerine Bir İnceleme (TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu Örneği) başlıklı çalışması 29 / 08 / 2022 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Nail DEMİRCİOĞLU

Amasya Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Danışman: Doç. Dr. Emrah LEHİMLER

Atatürk Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Ferhat ÇELİKOĞLU

Atatürk Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Enstitü Yönetim
Kurulunun / ... /
tarih ve sayılı
kararı.

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Ahmet Selim DOĞAN

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Çoksesli Çocuk Korolarında Görev Alan Koristlerin Bireysel Gelişmeleri Üzerine Bir İnceleme” (TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu Örneği) başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

29 / 08 / 2022

Aslı ıslak imzalıdır

Mehmet Yücel PEKUZ

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için, bilimsel araştırmanın zorlu yollarında düşünce, öneri ve yönlendirmeleri ile bana sürekli destek olup değerli zamanlarını ayıran, yol gösteren, sabırla sorularımı yanıtlayarak fikirlerini paylaşan öğrencisi olduğum tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Emrah LEHİMLER'e,

Araştırmam boyunca, güler yüzü ve sıcaklığı ile sorularıma cevap veren TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu şefi Süreyya ÇAĞLAR hanımefendiye,

Katılımcılara ulaşmamda ve kurumla ilgili bilgiler hususunda her türlü yardımı sunan, güzel sohbeti ve içtenliğiyle desteğini hiç esirgemeyen TRT Genel Müdürlüğü Telif Hakları Müdürü ve Koro Eğitici-Yöneticisi Fulya GEDİKLİ ile TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu Alto Sanatçısı ve Koro-Eğitici Yöneticisi Nilüfer TATMAN hanımefendilere,

Bu süreçte bana desteklerini esirgemeyen Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü Başkanı ve Enstitü Müdürü Prof. Dr. Ahmet Selim DOĞAN ve Prof. Dr. Özgür Sadık KARATAŞ hocalarıma,

Sevgili can abim, Erzurum'daki ailemiz, canımız, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsünde Türk Müziği alanında Doktora Programına devam eden, tezimi sabırla okuyup, fikirlerini açık yüreklilikle ifade eden ve düzeltmelerde bulunan (E) Alb. Kürşat Hakan TULUK ve eşi Banu TULUK'a,

Konu belirleme sürecinden, geliştirilecek stratejik yaklaşımlara kadar beni yönlendiren ve ufkumu açan Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik Bilimleri Fakültesi öğretim görevlisi ve eski meslektaşım, kıymetli ağabeyim Doç. Dr. İlker Deniz BAŞUĞUR hocama,

Araştırma kapsamında değerli görüşlerinden yararlandığım ve bana her konuda destek olan, 1988 yılından bugüne lise ve üniversiteden sınıf arkadaşım, kardeşim ve can yoldaşım olan, Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik Bilimleri Fakültesi ve Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı'nda Doktor Öğretim Görevlisi olarak derslere giren (E.) Dr. Bnd Alb. Serkan SELÇUK hocama,

Nicel verilerin çözümlenmesinde yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Arş. Gör. H. İbrahim DEMİR'e

Araştırmanın başından sonuna kadar sabrını ve ilgisini esirgemeyen kıymetli eşim, hayat arkadaşım Betül PEKUZ ve canım evlatlarım Ada ve Selçuk Işık PEKUZ'a sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Mehmet Yücel PEKUZ

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

“ÇOKSESLİ ÇOCUK KOROLARINDA GÖREV ALAN KORİSTLERİN BİREYSEL GELİŞMELERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME” (TRT ANKARA RADYOSU ÇOKSESLİ ÇOCUK KOROSU ÖRNEĞİ)

Mehmet Yücel PEKUZ

2022, 104 Sayfa

Bu araştırmayla, TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosuna kabul edilen ve eğitim alan öğrencilerin burada almış oldukları eğitimin, edindikleri arkadaşlıkların ve deneyimlerin, katıldıkları etkinliklerin, gelecekteki bireysel, toplumsal ve kültürel yaşamlarının gelişimine katkılarının ne derecede etkisi olduğunun tespiti amaçlanmıştır.

Bu araştırma betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın ilk aşaması olan, genel tarama modeli kullanılmış ve alanyazınların taraması yapılarak konuyla ilgili bilgiler toplanmıştır. Daha sonra mevcut koro öğretmenleriyle yapılan yüz yüze görüşmelerde, önceden hazırlanan sorulara verdikleri cevapların ses kayıtları alınmış; TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosunun tarihçesi, kuruluş amacı, yapısı, koroya üye alım şartları, yapılan eğitimin kapsamı ve uygulama esasları, koronun görevleri, repertuvar oluşturulmasında gözönüne alınan kriterler ve yapmış oldukları faaliyetler ile ilgili bilgilere ulaşılmıştır. Araştırmanın çeşitli yıllarda TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosunda eğitim almış koristlerle ilgili TRT Genel Müdürlüğünden herhangi bir veriye ulaşılamadığından; yine koro şef ve yardımcılarının da yardımıyla bu bireylere ulaşılmaya çalışılmıştır. Çeşitli iletişim araçları (facebook, instagram vd.) vasıtasıyla, birbirleriyle irtibatla olan bireylere ulaşılmış; hazırlanan anket formu, ulaşılan bireylere elektronik ortamda gönderilmiştir.

Bu araştırmanın çalışma grubunu *TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu* oluşturmaktadır. Seçilen çalışma grubu yine bu koroda çeşitli yıllarda eğitim ve görev almış, 18 yaşını doldurmuş, farklı yaşlardaki kırk kişilik bireylerden oluşmaktadır.

Bu araştırmayla, koristlerin almış oldukları koro eğitiminin meslek seçimlerine, müzik uğraşlarına ve kişisel gelişimlerine katkı sağladığı, koro üyeliğinin ise toplumsal, sosyal ve kültürel hayatlarına olumlu etkilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: koro, çocuk koroları, müzik eğitimi, sosyal-psikolojik gelişim, duygusal gelişim,

ABSTRACT

MASTER THESIS

A STUDY ON THE INDIVIDUAL DEVELOPMENTS OF THE CHORISTS TAKING PART IN POLYPHONIC CHILDREN'S CHOIRS:

THE EXAMPLE OF TRT ANKARA RADIO POLYPHONIC CHILDREN'S CHOIR

Mehmet Yücel PEKUZ

2022, 104 Pages

This research aims to examine the impact of the education, friendships, and activities that the students experience by being accepted to the TRT Ankara Radio Polyphonic Children's Choir on the development of their future individual, social and cultural lives.

This research is a descriptive study. In the descriptive part, which is the first stage of the research, the general survey model was used and the relevant information was collected by surveying the literature. Later, information about the history of TRT Ankara Radio Polyphonic Choir, the purpose of its establishment, its structure, the conditions for recruiting members to the choir, the scope of the training and the principles of practice, the duties of the choir, the criteria taken into account in the creation of the repertoire, and the activities they have done have been obtained during the face-to-face interviews with the existing choir instructors, audio recordings of their answers to the questions prepared in advance were taken. Additionally, with the help of the choir conductor and his assistants, these individuals were tried to be reached since no data could be obtained from the TRT General Directorate regarding the chorists trained in the Children's Choir. Individuals in contact with each other were reached through various communication tools (Facebook, Instagram, etc.); The prepared questionnaire was sent electronically to the individuals reached.

The sampling group of this research is TRT Ankara Radio Polyphonic Children's Choir. The selected study group consists of forty individuals of different ages, who have completed the age of 18, and have received training and duties in this choir for various years.

With this research, it was concluded that the choir education of the chorists contributed to their career choices, musical pursuits, and personal development and that choir membership had positive effects on their social and cultural lives.

Keywords: choir, children's choirs, music education, social-psychological development, emotional development,

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	viii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Kuramsal Çerçeve	3
Koro	3
Koronun tanımı.	3
Koronun tarihsel gelişimi.....	3
Türkiye’de koroların tarihsel gelişimi.....	12
Koroların sınıflandırılması.	15
Koro Eğitimi	17
Koro eğitiminin tanımı.....	17
Koro eğitiminin kapsamı.....	18
Çocuk Koroları.....	23
Çocuk korolarının sınıflandırılması.	23
Çocuk korolarında eğitimin kapsamı.	26
Türkiye’de çocuk koroları.....	27
TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu	30
Koronun tarihçesi.	31
Koronun kuruluş yapısı.	31
Koronun eğitim ve çalışma esasları.	32
Koronun faaliyetleri.	34
İlgili Araştırmalar	35
Problem Cümlesi.....	37
Alt problemler.	37
Araştırmanın Amacı.....	38
Araştırmanın Önemi.....	38
Varsayımlar	38

Sınırlılıklar	38
Tanımlar	39
İKİNCİ BÖLÜM	41
Yöntem	41
Araştırmanın Modeli	41
Çalışma Grubu	42
Verilerin Toplanması	44
Katılımcı Anket Formu	44
Verilerin Analizi	45
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	46
Bulgular ve Yorumlar	46
Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	46
İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	51
Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	55
Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	57
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	59
Sonuçlar ve Öneriler	59
Sonuçlar	59
Birinci alt probleme ilişkin sonuçlar.	59
İkinci alt probleme ilişkin sonuçlar.....	59
Üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar.....	60
Dördüncü alt probleme ilişkin sonuçlar.	61
Öneriler	61
KAYNAKÇA	62
EKLER	65
EK-1. Nihai Anket Formu.....	65
EK-2. Etik Kurul Raporu	75
EK-3. TRT Ankara Çoksesli Çocuk Korosu Yıllık Eğitim Planı Örneği	79
EK-4. TRT Ankara Çoksesli Çocuk Korosu Yılsonu Değerlendirme Raporu Örneği ...	84
EK-5. TRT Ankara Çoksesli Çocuk Korosu Konser Programı ve Fotoğrafları Örneği .	88
ÖZGEÇMİŞ.....	93

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1.	Koristlere Ait Demografik Bilgiler.....	43
Tablo 2.	Uzmanların Görev Yaptığı Kurum ve Ünvanları	44
Tablo 3.	Öğrenim Durumu (Mezun Olduğu Okul) ile İlgili Bilgiler Tablosu	46
Tablo 4.	Koristlerin Meslekleri ile İlgili Bilgiler Tablosu	46
Tablo 5.	Koroya Katılma Yılı ile İlgili Bilgiler Tablosu	47
Tablo 6.	Katılımcıların Koroda Görev (Eğitim) Aldığı Yıllar ile İlgili Bilgiler Tablosu.....	47
Tablo 7.	Koroya Katılmadan Önce Müzikle İlgisi ile İlgili Bilgiler Tablosu.....	48
Tablo 8.	Ailede Müzikle Uğraşan ile İlgili Bilgiler Tablosu	48
Tablo 9.	“Ailenin Koroya Katılması ile İlgili Rolü Var mı?” Sorusuna Verilen Bilgiler Tablosu	48
Tablo 10.	Müzik Aleti Çalma ile İlgili Bilgiler Tablosu	48
Tablo 11.	Koro Çalışmalarına Katılma Sıklığı ile İlgili Bilgiler Tablosu	49
Tablo 12.	Koroya Katılmanın Meslek Seçimine Etkisi ile İlgili Bilgiler Tablosu	49
Tablo 13.	Profesyonel Olarak Müzikle Uğraşma ile İlgili Bilgiler Tablosu.....	49
Tablo 14.	Müziği Meslek Olarak Seçmede Koronun Rolü ile İlgili Bilgiler Tablosu.....	49
Tablo 15.	Koroda Bulunmanın Sesis Daha Etkili ve Doğru Kullanmaya Etkisi ile İlgili Bilgiler Tablosu	50
Tablo 16.	Koro Yaşantısına Devam Etme ile İlgili Bilgiler Tablosu	50
Tablo 17.	Katılımcıların Çaldığı Müzik Aletleri ile İlgili Bigiler Tablosu.....	50
Tablo 18.	“Koro Eğitimi, Hayatınızı Daha Planlı–Programlı Yaşamınızda Ne Derece Etkili Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.....	51
Tablo 19.	“Koro Çalışmalarınızın Sorumluluk Duygunuzu Artırmada Ne Derecede Etkili Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.....	51
Tablo 20.	“Koro Çalışmalarının Yaşamınızda Daha Disiplinli Olmanıza Ne Ölçüde Katkısı Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.....	52
Tablo 21.	“Koro Eğitimi Yaratıcılığınızın ve Hayal Gücünüzün Gelişiminde Ne Ölçüde Katkısı Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.	52
Tablo 22.	“Koro Eğitiminin Zihinsel Gelişiminize ve Daha Nitelikli Düşünmenize Ne Derece Etkisi Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.	53
Tablo 23.	“Koro Eğitiminin Kişilik Gelişiminize (Öz Güvenli Olma, Sorunları Daha Cesaretle Karşılama ve Sorunları Çözmek İçin Çaba Sarf Etme vs.) Ne Derece Etkisi Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.	53

Tablo 24. “Koro Eğitimi Size Doğru ve Etkili Konuşma Becerisi Kazandırmada Ne Derece Etkili Oldu?”Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.	54
Tablo 25. “Koro Çalışmaları Size Estetik Anlayışı, Güzeli Arama, Doğruyu Bulma, Ortak Beğeni Kazanımı vb. Yetiler Kazanmada Ne Derece Faydası Oldu?”Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.	54
Tablo 26. “Sizce, Koroda Bulunmanızın Bilimsel Gerçekleri Kavramanıza Ne Derece Katkısı Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.	55
Tablo 27. “Koro Çalışmalarının, Okuldaki Derslerinizi Daha Dikkatli İzlemenize ve Konsantrasyonunuzu Arttırmanıza Ne Ölçüde Yardımcı Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.	55
Tablo 28. “Koro Çalışmaları Okul Başarınızı Ne Ölçüde Etkiledi?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.	56
Tablo 29. “Koro Çalışmalarında Öğrendiğiniz Bilgiler, Eğitim Hayatınızda Öğrendiklerinizi Ne Derece Destekledi?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.....	56
Tablo 30. “Koro Çalışmaları, Okulunuzdaki Müzik Derslerine (Nota Okuma, Şarkı Söyleme ve Genel Müzik Öğrenimi vb.) Ne Derece Katkı Sağladı?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.	57
Tablo 31. “Koro Çalışmaları, Genel Müzik Kültürünüzü Artırmada Ne Derece Etkili Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.	57
Tablo 32. “Koro Eğitimi Kendinizi, Düşüncelerinizi Karşınızdakine Daha İyi ve Daha Net Aktarabilmenize Katkı Sağlamada Ne Derece Etkili Olmuştur?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.	58
Tablo 33. “Koro Eğitimi Size Toplulukla Çalışabilme Yetisi Kazandırmada Ne Derece Etkisi Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.....	58

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Tarihsel sürece bakıldığında, insanoğlunun varoluşuyla birlikte müziğinde hep varolduğu görülmektedir. Müziği oluşturan temel iki unsurun ses ve insan olduğu gerçeğinden yola çıkarak, insanın yapısal bir parçası olan insan sesi, başka bir araca gerek duymaksızın müziğin doğal, etkili ve özgün bir parçasıdır. Bu konuyla ilgili olarak Töreyin (2008), “insanın en önemli ve doğal çalgısı olan sesini kullanmasının müzik tarihinin başlangıcına dayandığını ve bilinen ilk müzik aracının da insan sesi olduğunu” belirtmiştir (s. 169).

Genel hatlarıyla insan ve müzik ilişkisindeki en önemli yeri, “şarkı söyleme” eylemi almaktadır. Şarkı’nın müziksel bir kavram olarak bir türü veya biçimi ifade ettiğini ve dolayısıyla insan sesinin, şarkının dışında diğer müzik türlerinin seslendirilmesinde de kullanılabilirliğini savunan Çevik (2019); şarkı söyleme eylemi yerine, söyleme ediminin insan sesine özgü olması ve müziksel bir anlam taşıması bakımından “Müziksel Söyleme” ifadesini kullanmıştır (s. 10) Müziksel Söyleme üç şekilde gerçekleşir;

1. Bireysel Söyleme – Solo
2. Birlikte Söyleme - Ensemble
3. Toplu Söyleme – Koro

Araştırmamızın konusunu teşkil eden “koro” kavramı her ne kadar toplu söyleme olarak ifade edilsede ülkemizde müzik terim biliminde daha önce kullanılmış olan “toplu söyleme” ifadesi diğer söyleme yaklaşımlarından (kümesel-bireysel) farklı bir oluşumu ve bir sistematiği ifade etmek için kullanılmış olabileceğinden, bu çalışmada da Çevik (2019) gibi “toplu söyleme” yerine “koro”, “toplu ses eğitimi” yerine, daha kapsamlı bir anlatım içeren “koroda ses eğitimi” ifadeleri kullanılacaktır (s. 12).

Yapılan araştırmalar doğrultusunda insanlar, koro eğitiminin bireyler üzerindeki olumlu etkilerini her geçen gün daha da fark etmektedirler. Koro eğitimi alan bireylerin almayanlara göre yaşamlarının her alanında daha başarılı ve çok yönlü bir hayat tarzına sahip oldukları bilimektedir.

Bu eğitimin erken yaşlarda başlaması önem arz etmektedir. Çocuk koroları olarak adlandırılan bu yapılar, eğitimin temeli olan ve bireylerin karakterlerinin şekillendiği 7-13 yaş grubunu kapsamaktadır. Bu bağlamda ülkemizde çocuk korolarının ilki olan TRT Ankara

Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu, inceleme konusu olmuştur. Çocuk koroları ile ilgili birçok çalışma yapılmış olsada, bir nevi okul misyonu üstlenmiş ve günümüzde bir çok çocuk korosunun kurulmasına vesile ve örnek olmuş TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosunda bir dönem eğitim ve görev alarak buradan sertifika almaya hak kazanmış, 18 yaşını doldurmuş koristlerin günümüzdeki durumları araştırmanın temelini oluşturmuştur.

Araştırmadan elde edilen verilerin velilerin çocuklarını yönlendirmelerinde önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde, araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturan Koro, Koro Eğitimi, Çocuk Koroları, TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu ile ilgili makale, tez ve kitap gibi literatür kaynakları taranarak bu kavramlarla ilgili bilgiler verilmiştir. Ayrıca problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar ve sınırlıklar da bu bölümde açıklanmıştır.

Koro

Bu bölümde koro ile ilgili genel bilgilere yer verilmiştir. Koronun tanımı ve dünyadaki tarihsel gelişimi ile Türkiye’de ki tarihsel gelişimi kronolojik olarak aktarılmış, koroların sınıflandırılması üzerinde durulmuştur.

Koronun tanımı.

Kelime anlamı ve yazılış olarak farklı dillerde benzer sözcüklerle ifade edilen ve dilimizde de aynı anlamda kullanılan “Koro” terimi, tek ve çoksesli müzik eserlerini seslendirmek üzere bir araya gelen insan topluluğudur. Bu topluluğun söylediği söz ve şarkı, seslendirdiği vokal müziğe de koro denir (Çevik, 2019, s. 12). Bu terim, anlam bütünlüğünü kaybetmeden ve herhangi bir değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelmiştir.

Çevik koroyu (2019) “kısa ve özlü bir tanımla; sayısal oluşum, ses türü, ses kapasitesi ve tını bakımından dengeli, önceden belirlenen bir modele uygun olarak tek ya da çok sesli müzik yapıtlarını seslendirme-yorumlama amacıyla oluşturulan, etkinlikleriyle toplumun kültür ve sanat yaşamına katkıda bulunan ses topluluğudur.” (s. 12) şeklinde tanımlamıştır.

Farklı koro tanımlarına bakıldığında, Say (1985) koroyu; “Sahne oyunlarında ve oratoryolarda tek sesli veya çoksesli biçimde söyleyen şarkıcı grubu” (s. 747) şeklinde tanımlamış, Uçan (2001) ise; “Birçok insanın biraraya gelerek ezgi-şarkı söylemek üzere oluşturdukları topluluğa koro denir.” (s. 12) ifadelerini kullanmıştır.

Koronun tarihsel gelişimi.

“Müzik nasıl başladı?” sorusunun temelinde ezginin doğuşu konusu vardır. Bu konuyu Sachs (1965), “Kendi sesini biçimlendirmek isteyen insan, iki karşıt ifade şekli bulmuştur. Bunlardan ilki sözlerin hakim olduğu, sesin araç olarak kullanıldığı *logogenik* yol, ikincisi ise, sözlere bağlı kalınmadan, duyguların ifadesiyle ortaya çıkan müziktir. Buna da *pathogenik*, coşkunun müziği diyoruz” (s. 3) şeklinde ifade etmiştir. Buradan müziğin şarkı söylemeyle başladığı sonucuna ulaşılabilir.

Bu bağlamda Mezopotamya'nın, M.Ö. 4000 yıllarından başlayarak birçok değişik uygarlıklarının beşiği olduğu gerçeğinden yola çıkılacak olursa; bu yıllarda Sümerlerin tapınaklarında dinsel yakarılarını şiirsel bir biçimde sergilediği ve daha sonraları bu yakarılarda geliştiği, şiirsel sözlerin dinsel şarkılara dönüştüğünün tahmini hiçde yanlış bir değerlendirme olmayacaktır. M.Ö. 2000'li yıllarda Sümer dualarının, rahip ve koronun karşılıklı söylediği “*responce*” ve iki koronun değişimli olarak söylediği “*antiphone*” biçimleriyle yapılandığı bilinmektedir (Say, 1995, s. 35). Bu bilgi yukardaki tahmini doğrular niteliktedir. Bu topraklardaki bir diğer uygarlık olan İbraniler’de koro, beş yıl müzik eğitimi almış, yetişkin, en az on iki şarkıcıdan oluşurdu (Sachs,1943, s. 94).

Yine Mezopotamya’da kurulmuş bir başka uygarlık olan Asurluların ilahilerinde de İbranilerin ilahilerinde olduğu gibi nakarat kullanıldığı, dualarının da Sümerler’de olduğu gibi “*responce*” ve “*antiphone*” biçimleriyle yapılandığı Sachs’ın kitabındaki bilgiler arasındadır.

Sachs’a göre; “Asurlular gibi; Mısırlıların, Libyalıların, Filistinlilerin, Arapların, Fenikelilerin, Suriyelilerin, ve Fırat Nehri sakinlerinin de antifonal (karşılıklı okuma) ve soru cevaba dayalı söyleyiş biçimlerindeki ortaklıkları oldukça dikkat çekicidir” (Sachs,1943, s. 95).

Bu dönemde Hindistan ve Ortadoğuda kültürün gelişim koşulları Mezopotamya ve Mısır benzeridir. Burada “*Veda*” kültürü hakimdir. “*Veda*” sanskrit dilinde “bilgi” anlamına gelir. “*Veda* kültürünün müziği, tek sesli vokallerdir” (Say, 1995, s. 42).

Uzakdoğu kültürü olarak adlandırılan Çin, Japon, Tibet ve Kore kültürü, tarihteki en eski ve yüksek kültürlerden olduğu bilinmektedir. Çin uygarlığı genel anlamda çalgı müziği ve gelişimi ile müziğin kuramsal yönüyle ilgilenmiş; doğadaki sesleri çeşitli çalgılar icat etmek suretiyle taklit etmeye çalışmış ve doğayla bütünleşmek istemiştir. Vokal müziği ise tek sesli ve armonik olmaktan daha çok melodik yapıda gelişim sergilemiştir. Japonlarda durum biraz daha farklıdır. Japonlar bütün uygarlıkların etkisine kalmıştır. Bu dönemde Japonlar göçebe hayatı yaşadıkları ve tinsel inançlara bağlı oldukları için, bu kökten gelişen dinsel akımların etkisiyle “*Şinto*” adlı bir din türetmişlerdir. Şinto şarkıları, katı kuralları olan tapınaklarda koro tarafından söylenen, dar melodik bir düzende genellikle reçitatif tarzındaki şarkılardır. Tibet ve Kore müzik kültüründe Çin uygarlığına benzerlik göstermektedir (Say, 1995, ss. 42-46).

İlkçağ uygarlığından günümüz uygarlığına kadar süre gelen evrensel insanlık kültürünün kökleri, büyük oranda Antik Yunan kültürüne dayanır. Antik Yunan’da koro kelimesinin “*dans topluluğu*” veya “*trajediye şarkı ile eşlik eden topluluk*” anlamında kullanıldığı görülmektedir. Milattan önceki dönemlerde ve özellikle Antik Yunanda trajedinin

de bir dini ritüel olarak kullanılması ve insanların kendi kültürleri ve inançları doğrultusunda bu törenlerde bir araya gelerek çeşitli danslar ve farklı ritüellerle dua eden topluluklar oluşturmasıyla koro müziğinin temellerinin atıldığı düşünülebilir. Stokes müziği sosyokültürel yaşamın önemli bir bileşeni olarak görmüş, ayrıca dramatisasyon, duygusal yoğunlaşma ve ritüeller bağlamında da dinî hayatın önemli bir parçası olarak kabul etmiştir (Akt., Şahin, 2008, s. 272).

Antik Yunan uygarlığının devamı niteliğinde düşünülen Roma Uygarlığında da sanat ve müzik alanında benzerlikler göze çarpmaktadır. Romalılarda da dini ve milli törenler ve sahne gösterileri müzik eşliğinde yapılırdı. Suétone' un (Roma'lı tarihçi) anlattığına göre Julius Cesar zamanında kutlanan bir bayram esnasında Roma'da on, on iki bin kadar erkek muganni (şarkı söyleyen kişi) toplanmıştır.” (Ataman, 1947, s. 61). Bu bilgidan insan topluluklarının güç birlikteliklerini ve bu gücün tek vücutta toplanmasını ifade etmek üzere korolar oluşturdukları sonucu çıkarılabilir.

Buraya kadarki bölümde; ilk çağ uygarlıklarının neredeyse tamamında koronun varlığından sözedilebilir. Farklı coğrafyalarda ve farklı uygarlıklardaki koronun ortak özelliğinin din olduğu ifade edilebilir. Daha çok dini ritüellerin bir parçası olan korolar, tek-sesli, şiirsel anlatımı tercih eden, insanların farklı amaçlar doğrultusunda bir araya geldikleri bir yapıya sahiptir.

Erken Ortaçağ müziği, ilk Hristiyan kilise müziği ile başlar. Ortaçağ Felsefesi “Hristiyanlaştırılmış Antik Felsefe” dir. Bu felsefe, Antik çağın mistisizmini “kilise” adıyla kurumsallaştırıp durağan bir düşünce sistemi haline getirmektedir. Yıllar içinde kurumsallaşan bu yeni dinin koro müziğine etkileri çoğalarak devam etmiş ve insanlara ulaşmasında büyük payı olmuştur (Say, 1995, ss. 68-69).

Ayrıca VIII. yüzyıldan itibaren, yine Roma'da, kilise ayinlerinde kutsal ezgileri seslendirecek erkek çocukların yetiştirildiği merkez olan “*Scola Cantorum*” kurulmuştur. V. ve VI. yüzyıllarda çok fazla çeşitlilik içeren ayin ezgilerinin standarda oturtulması ve düzenleme çalışmaları, Büyük Gregor olarak anılan ve 590-604 arasında papalık görevinde bulunan I. Gregorius tarafından başlatılmış ve 100 yıl kadar sonra Papa II. Gregorius (715-31) tarafından sürdürülmüştür. Bu nedenledir ki Roma litürjisinde yer alan VII. yüzyıldan itibaren kullanılan kilise ezgilerine “*Gregoryan ezgiler*” adı verilmektedir (Boran & Şenürkmez, 2010, s. 16). Papa Gregor'un bu başarılı girişiminden sonra, Avrupa'daki Hristiyan toplumlarında, dini ayinler belirli bir düzen içinde yapılmaya başlanmıştır.

Avrupa'da X. yüzyıldan XIII. yüzyıla kadar olan dönem, çoksesliliğe giden yolda temel adımların atıldığı bir çağdır. Müzik tarihinin dönüm noktası kabul edilen *Modal*

Müzikten Tonal Müziğe ve Tekseslilik'ten Çoksesliliğe geçişin ilk adımları bu dönemde atılmıştır. Avrupa kentlerinin zenginleştiği, hareketlendiği ve Papalığın iyice güçlendiği bu dönemde, kilise müziğinde çoksesliliğin başlangıcına tanık olunmuştur. XI. yüzyıldan itibaren, birlikte söylenen sesler farklı partilerde devinim göstermeye başlamıştır. Çoksesliliğe atılan bu adımlarla gelişim yavaş ve uzun vadede süregelmiştir. “Ezgilerin birbirine paralel hareketle söylenmesiyle başlatılan, çokseslilikle ilgili ilk yazılı kayıta ve IX. yüzyılda yazılmış olan *Musica Enchiriadis* (Müzik Elkitabı)’de organum olarak adlandırılan bu birlikte söyleme tekniği çokseslilik düşüncesinin Batı müzik tarihindeki ilk adımı olacaktır” (Boran & Şenürkmez, 2010, s. 26). Organum çoksesliliğin ilkel biçimidir. Başlangıçta paralel iki ezgiden oluşmuş, bu niteliğiyle de ilkel kontrpuan (ezgiye karşı ezgi) kimliği taşıyan bu yapı; Gregorius ezgisine, dördü, beşli veya sekizli aralıklarından oluşan ikinci bir ezginin katılmasıyla gerçekleştirdi (Say, 1995, ss. 68-69).

Yine dinsel müziğin en olgun ve ergin biçimi olarak kabul edilen ve Katolik Kilisesi törenlerinin orta bölümünde yer alan *Missa* da bu dönemde gelişmiştir.

XIII. yüzyılın başlarına gelindiğinde, felsefe ve sanatta Hristiyanlığın yükselişi görülür. V.-X. yüzyıllar arasında Batı kültürü, aynı dönemde Antik çağ otoritesini öğrenen ve geliştiren Doğu kültürünün gelişimi karşısında adeta duraklama dönemi yaşamıştır. Gelişen İslam felsefesinin dayanağı Platon ve Aristoteles’in yapıtlarıdır. Bu yapıtlar sayesinde İslam dünyasında Batı’dan çok daha önce Aristotelesçilik başlamıştır. Batı dünyasını etkileyen bu felsefe Hristiyan düşüncesinde ağır basmış ve günümüz Katolik Kilisesi’nin resmi felsefesi olarak kalmıştır. İşte bu yükselişin sergilendiği, *Troubadur* ve *trouvèresler* adı verilen gezgin ozanlar vasıtasıyla halkla ve halk kültürüyle yakınlaşmanın olduğu bu dönem tarihte “*Gotik Çağ*” olarak adlandırılır. Bu çağ düşünce ve sanatta, dolayısıyla müzikte, Ortaçağ Avrupası’na incelik getirmiştir. (Say, 1995, ss. 95-97).

XIII. yüzyılda gelişen *Motet* türü Gotik dönemdeki organumun ileri biçimidir. Bu tür, sonraki yüzyıllarda da Messe (Missa, Mass) gibi, dini müziğin sağlam bir biçimi olarak gelişim göstermiştir. Motet’in ileri özelliği, XIII. yüzyıl çoksesliliği çerçevesinde değişik sözleri ve değişik ritimleri içermesidir (Boran & Şenürkmez, 2010, s. 31).

XIV. yüzyıl, hem Gotik sanatın daha incelikli bir duruma geldiği, hem de toplumsal ve kültürel sıkıntıların yaşandığı “sancılı” bir yüzyıl olmuştur. Bu sancılı sürecin altında, Rönesans’ın sancıları olduğu kadar, Avrupa toplumlarındaki büyük sıkıntılarda yatar. Bu yüzyılda artık kilise etkinliğini yitirmiştir. Halklar “Yüzyıl Savaşları” adı verilen (1338-1453) bitmek tükenmek bilmeyen bir savaşa tutuşmuş, bin yıllık uzun bir süre içinde Hristiyan

Avrupa'nın büyük bir bölümünü birlik halinde toplayan Hristiyan Ortaçağ Devleti (Kutsal Roma İmparatorluğu) artık ayrı ulus devletlere bölünmeye başlamıştır.

Kentler ve kentli olma bilinci, ekonomideki yeni gelişmeler Kilise'nin maddi gücünü sarsmış, toplumsal yapının değişmeye başlaması feodal yapıyı da zayıflatmıştır. Kentli orta sınıfın (burjuvazi) yeni yaşam biçimi, Kilise'den kopmaya başlayan yeni bir eğitim sistemine geçişi sağlamıştır. Üstüne bir de veba salgınıyla boğuşan Avrupa'daki bu sancılı gelişmeler, çeşitli kültür alanlarını ortaçağ yapısından sıyrarak Batı ve Orta Avrupa kültürünün iç ve dış yapısını temelden değiştirmeye başlamıştır. Bu değişimler müzik alanında da gerçekleşmiş, "Sanat, yeryüzünün gerçeklerini, *insan gerçeğini* anlatır" anlayışı hakim olmaya başlamıştır. Hakim olan bu anlayışın en büyük göstergesi, XIV. yüzyılın ilk yarısında gelişen müzik stilini tanımlamak amacıyla ortaya atılan *Ars nova* (yeni sanat, yeni teknik) terimidir. XIV. yüzyıl müziğinin *ars nova* adını hakeden başlıca tarafı, Motet, Missa ve Conductus'larda gösterdiği gelişmedir (Say, 1995, s. 95-97). Bu dönem bestecileri, önceki kuşaklara göre, çoksesliliği daha yoğun bir biçimde kullanmış ve dindışı müziğe daha fazla ilgi duymuşlardır. İtalya'da Madrigal bu biçimin en önemli örneğidir.

XV. yüzyıla gelindiğinde, çok sesli müziğin gelişiminde önemli bir dönüm noktası yaşanmıştır. Bu gelişme ses partilerindeki sayının artışıdır. Çoksesliliğin başlangıcından beri en alt partiyi oluşturan Gregoryen ezgi, yüzyıllar ilerledikçe, bestecileri kısıtlayan bir öge olmuştur. Bu yüzyılın müzik anlayışında çokseslilik geliştikçe ve yoğunlaştıkça, değiştirilemez nitelikte olan *cantus firmus*' un altına temel seslerin duyurulması amacıyla özgür bir ses partisi daha eklenerek yüzyıllardır süregiden gelenek kırılmıştır. Tenor partisinin altına yerleştirilen bu yeni partiye *contratenor bassus* (bas karşı-tenor) adı verilmiştir. Tenor'un üstündeki partiye *contratenor altus* (üst karşı-tenor) ve en üst partiye ise *superius* (üst) ismi verilerek 1450'li yıllardan itibaren çoksesli müziğin bugün halen sürmekte olan standardı oluşturulmuştur. Yalnız bu gelişmeler değil, Avrupa'nın bütünsel kültürel hareketi artık Rönesans çağının geldiğinin habercisidir (Boran & Şenürkmez, 2010, s. 49).

Rönesans, sözlük anlamı olarak *yeniden doğuş* anlamına gelen ve yaklaşık olarak 150 yılı kapsayan bir dönemin adıdır. Batı tarihinin en coşkulu zamanlarının yaşandığı bu dönemde, yüzyıllar boyunca saklı kalmış Antik Yunan yazıları, düşünceleri ve sanatı yeniden keşfedilmeye başlanmıştır. (Boran & Şenürkmez, 2010 s. 50). Günümüzde geçerli pek çok kavramın tohumu, Rönesansın zengin dağarcığından fışkırmıştır (İlyasoğlu, 2001, s. 15).

Rönesans, çoksesli müziğin en önemli unsurlarından biri olan kontrpuan sanatının geliştiği dönemdir. Birbiriyle eş zamanlı ilerleyen, fakat birbirinden bağımsız iki ses arasındaki uyumlu ilişkinin kurallarıyla uygulanan kontrpuan sanatı Rönesans bestecilerinin

odak noktası olmuştur (Boran & Şenürkmez, 2010, s. 51). Yüzyıllar boyunca bir milletten ötekine geçen müzikteki hakimiyet, XV. yüzyılın ikinci yarısında Flemenklerin (Belçika, Hollanda ve kuzey Fransa'yı içine alan bölge) eline geçmiştir. Müzik tarihinde Flamand okulu olarak anılan bu yapı, kontrpuan sanatını en yüksek derecesine ulaştırmıştır. Rönesans müziğini temsil eden Flemenkliler'in en önemli bestecileri Ockeghem ve çağdaşı Obrecht'tir. Ockeghem, armoni ve kontrpuan yönünden, bugün bile bizi hayrete düşüren usta işi eserler yazmıştır. Obrecht ise, eserlerinde çoğu armonisel (dikey) anlayışın eski kontrpantal (yatay) geleneğe karşı kazandığı başarıyı sergilemektedir (Say, 1995, ss. 118-120). Ayrıca bu armonik anlayışla *tenor* terimi, eski, asıl, 'tutulan ses' anlamını, *cantus firmus* görevini bırakmış, bugünkü anlamıyla insan sesleri arasında belirli bir alanı ve rengi olan bir parti anlamına gelmeye başlamıştır (Sachs, 1965, s. 86).

1517 yılında Martin Luther (1483-1546) Almanya'da gerçekleştirdiği reform ile Protestan Kilisesi'ni Katolik Kilisesi'nden ayırmıştır. Reformdan önce Katolik ayinlerinde Latince metin okunmaktayken, Luter ilk iş olarak özgün metni Almancaya çevirtmiştir. Sonra Almanca metinler eski, bildik şarkıların melodisine uyarlanmıştır. Bu uygulamayı tüm ülkeler kendi dilinde uyarlamış, kendi dilinde dua etmeye ve şarkı söylemeye başlamışlardır. Luther Kilisesi'nin müzik dünyasına en önemli katkısı *koral* adlı ilahi biçimini getirmesi olmuştur. Reform, İtalya gibi Katolik ülkelerde karşı-reform ile sonuçlanmıştır (İlyasoğlu, 2001, s. 15). Katolik Kilisedeki karşı-reformun sebebi; çoksesliliğin ve halk ezgilerinin Kilise'ye girmesiyle kutsal ortamın bozulması olarak izah edilebilir. Bu durumu Ataman (1947), "Kontrpuan sanatında her partide hoş gidecek bir melodi yürütme isteği, koro için yazılacak eserlerde takip edilecek biricik yoldur. Fakat bu isteğe uyarken musikicinin, güfteyi tabiiyetten çıkardığı, anlaşılmaz hale soktuğu da olur. Flamand eserlerde bu kusura çok rastlanır. Bu yüzden Flamand bestecileri, sözlerin iyice anlaşılmasını isteyen kilisenin kınamasına uğramışlardı. Dini sözlerin anlaşılmaz hale konulmasından rahatsızlık duyan Trente dini kongresi, polifonik müziğin ciddi olarak kaldırılmasını bile düşündü. Bu musiki varlığını ancak, eserlerini hem sözlerin hem de melodinin kolayca anlaşılmasını mümkün kılacak surette besteleyen Palestrina sayesinde kurtarmıştır." (s. 124) satırıyla ifade etmiştir. Palestrina ile dini müziğin gelişmesi en yüksek seviyeye ulaşmıştır. XVI. yüzyılda bütün saflığı ile gelişmiş olan *A capella koro* tarzının en iyi örneklerini Palestrina vermiştir. Görüldüğü gibi, karşı-reform hareketiyle din adamlarının kiliseden çıkarmaya çalıştıkları çoksesli koro müziğini yaptığı çalışmalar ile engelleyen Palestrina, belki de koro müziğinin günümüze kadar gelişerek gelmesinin en önemli öncülerinden birisi olmuştur.

XVI. yüzyılda, kuzeyli (Flaman) bestecilerin güneye, özellikle İtalya'ya akın etmeleri, Avrupa'da baskın olan Flaman stiline, yeni akımları özümseyerek yeni biçimler türetmesine olanak sağlamıştır. Yine bu yüzyılda ulusal stillerin doğuşuna şahitlik edilir. Yerel gelenek ve yabancı üslupların karışımıyla ortaya çıkan İtalyan madrigali bunun en iyi örneği olup, Fransız şansonu ve Alman Lied'i XVI. yüzyılın polifonik müziğinin din dışı en gözde biçimleri olarak birçok besteci tarafından benimsenmiştir. Dini müzik alanında ise teknik ve derin duygular içeren yapıtlar dikkat çekmiştir. Daha önceleri Katolik Kilisesindeki ayinler Latince yapılmaktayken Rönesans Dönemi'nde, Protestan Kilisesinin Katolik Kilisesinden ayrılmasıyla birlikte, her ülke kendi dilinde dua etmeye ve şarkı söylemeye başlamıştır. Bu durum, dini müzik alanında Almanya'da "koral", Fransa'da "psalm", İngiltere'de "anthem" biçimlerinin gelişmesine yol açmıştır. Bu özellikleriyle Rönesans dönemi, koro müziğinin şekillenmeye başladığı ve bir tür olarak müzik sanatı içerisinde yerini aldığı bir dönem olarak kabul edilebilir.

Say (1995) Barok çağını; "Müzik tarihinde yaklaşık 1600 ile 1750 yıllarını kapsayan ve kendi karakteri içinde gelişen çağa *Barok* denir. Barok en kısa tanımıyla *eski sanatın süslendirilmiş biçimi* dir" (s. 173) şeklinde tanımlamıştır. XVII. yüzyılın başları, her alanda olduğu gibi, müzikte de önemli gelişmelerin yaşandığı bir dönem olmuştur. Bu dönemi İlyasoğlu (2001) ise, Rönesans özelliklerinden yola çıkarak, 150 yıllık bir akış içinde armoni tekniğinin mükemmele kavuştuğu; kantat ve opera gibi sahne sanatlarının filizlendiği, senfonik orkestraların ilk tohumlarının atıldığı, Vivaldi, Handel ve J. S. Bach'ın yetiştiği renkli bir dönem (s. 25) olarak ifade etmiştir. Resim, heykel, mimarlık gibi sanatlarda da kullanılan Barok Dönemi, müzikte ilk kez İtalya'da, sözsüz müzikte ve melodramlarda ortaya çıkmıştır.

Barok Dönemi'nde, insan sesi için yazılan müziklerin yanı sıra hem sözsüz müzik hem de opera oldukça geliştirilmiş, metnin öne çıkması ve çalgıların müzikte daha belirgin biçimde yer alması ile melodinin ön plana çıktığı bir anlayış benimsenmeye başlamıştır. Rönesans müzik dokusunun bağımsız partilerin çoksesliliği temeline dayanmasına karşın, Barok dönemin doku anlayışı süslü üst partilerle, sabit bas çizgisinin sade armonilerle birlikteliğine dayanmaktadır (Boran & Şenürkmez, 2010, s. 82).

XVII. yüzyılın ortalarında iki dev müzik adımı atılmıştır; bunlardan birincisi oratoryo ve kantat'ın ortaya çıkışı; ikincisi, operanın kendi sanatsal kimliğine yeni bir yön vermesidir (Say, 1995, s. 187). Oratoryo; konusunu kutsal metinlerden alan, sahnede oynanmayan operalardır. Opera ile oratoryo arasındaki fark şudur: operada dram olayları kulakla birlikte göзде hitap ettiği halde oratoryoda bu olaylar yalnız kulağa hitap eder. Operada olduğu gibi

dekor, hareket ve jest yoktur. Oratoryonun konusu dinseldir; şahıslar din tarihinden veya Tevrat ve İncil’den seçilip alınır. Oratoryo dinsel ve mistik karakterini din musikisinden aldığı gibi, dünya musikisinden de bazı unsurlar almıştır. Oratoryo; sololardan, çok sesli parçalardan, korolardan ve orkestra musikisinden oluşur (Ataman, 1947, s. 168). Hareketsiz ve dekorsuz küçük oratoryoya da cantata (kantat) denmiştir (Say, 1985, s. 692).

Barok dönemin en önemli bestecilerinden birisi şüphesiz Alman besteci J. S. Bach’tır. Bach, kilisede yaptığı görev süresince bir çok eser bestelemiş, ayinlerde kullanılan bu eserler koro müziğinin çeşitlenmesine büyük katkı sağlamıştır. Bu konuyla ilgili olarak Ataman (1947), Bach’ın her hafta bir sonraki hafta için yeni bir eser yazdığını veya eski bir eseri gözden geçirdiğini, yazılan eser okunduktan sonra onu sakladığını ancak bastırıp yayımlatmadığını, hiçbir şaheserin Bach’ınkiler kadar mütevazı şartlar içinde meydana gelmediğini ifade etmiştir (s. 181).

Müzik tarihinde genel olarak, J.S.Bach’ın ölümü (1750) ile Ludwing van Beethoven’ın ölümü (1827) arasında kalan döneme, Klasik çağ denir. Klasik çağ, Gluck’un operada açtığı çığırla, Haydn, Mozart ve genç Beethoven’ın müziğe getirdikleri yeni solukla her zaman geçerliliğini koruyan bir çağdır. Bu çağda Orkestra ailesi kurulmuş, senfonik yapıtlar ve piyano müziği yeşermeye başlamış, müzik yapısında denge ve biçim iyice sağlamlaşmıştır. Sonat, kuartet gibi müzik biçimleri, yalın bir anlatımla geniş halk kitlelerine seslerini duyurmuş, günümüze kadar ulaşan ve geçerliliği devam ettiren eserler bestelenmiştir (İlyasoğlu, 2001, s. 49). Klasik çağda koroların Kilisenin dışında operalarda da kullanılmaya başlandığını Boran ve Şenürkmez’in (2010), “Tamamıyla metne hizmet eden opera anlayışını ortadan kaldırmayı planlayan Gluck bu amaçla ilk olarak geleneksel *recitativo secco* (kuru reçitatif; sadece klavsen eşliğinde sunulan reçitatif) yerine orkestra eşlikli reçitatif yerleştirdi. Böylece konunun dramatik etkisi daha kuvvetli yansıtılıyordu. Gluck ele aldığı konunun gidişatını sahnelerin doğrusal düzenine göre sıralamamıştı, sadece karakterin giriş ve çıkışlarını düzenlemiş, koro ile baleyi ise dramın merkez noktalarında kullanmıştı.” (s. 139) ifadelerinden anlayabiliyoruz.

Bu çağda koroyu Haydn missa ve oratoryoların da, Mozart daha çok operalarında kullanmayı tercih etmiştir. Beethoven ise insan sesine pek ilgi duymamasına karşın son dönemine damgasını vuran orkestra yapıtları arasında, *Missa Solemnis* ve son senfonisi olan 9. *Senfoni*’sinin son bölümüne eklediği koro ile korolu senfoni düşüncesini hayata geçirmiş ve senfoni yapısında büyük bir yeniliğe imza atmıştır.

Müzik tarihinde XIX. yüzyıl “Romantizm Çağı” olarak bilinir. Romantizm bireyin duygularını, hayal gücünü ön plana çıkaran ve rasyonalizme karşı doğanın üstünlüğünün

önemini vurgulayan bir düşünce hareketidir. Aydınlanmaya tepki olarak ortaya çıkmıştır. Başka kültürlerle (egzotizm, oryantalizm) ve halk müziğine (folklorizm) eğilimi XIX. yüzyıl müziğinin önemli özelliklerindendir. Bu çağ, Schubert, Chopin, Schumann, List, Berlioz, Verdi ve Wagner gibi daha birçoklarının var olduğu ve müziğin her alanını zirveye taşıdıkları bir çağdır. Besteciler genel olarak ifadenin sınırlarını zorlayan, armonik oluşumları, biçimsel sınırları ve hatta zorluk dereceleri uç noktalarda eserler bestelemişlerdir. Bu eserler bir yandan orkestra kullanımını genişletip, büyük orkestra eserlerinin ihtişamını ortaya çıkarırken diğer yandan solo piyano ve solo ses için yazılmış (piyano sonatları, oda müziği yapıtları ve liedler) daha küçük çaplı eserler olarak büyük ilgi toplamışlardır (Boran & Şenürkmez, 2010, s. 169).

Bu çağda koro, operalarda geniş bir yer tutmaya başlamıştır. Aynı zamanda senfonilerde de yer alır. Beethoven'ın 9. *Senfoni*'sinden sonra birçok korolu senfoni yazılmıştır. *Requiem* ve oratoryolarda geniş korolar kullanılmıştır. Yine de romantik besteciler, koro kullanmanın orkestra çalgıları kadar romantik duyguları anlatmaya elverişli olmayacağı görüşündedirler. Oratoryolardan Medelssohn'un *Elijah*'sı, Berlioz'un *İsa'nın Çocukluğu* başlıklı oratoryosu ünlüdür. *Requiem*'lerden Brahms'ın *Bir Alman Requiem*'i Bruckner'in *Te Deum*'u, Verdi'nin *Requiem*'i, Romantik çağın başyapıtlarıdır (İlyasoğlu, 2001, s. 85).

XX. yüzyıl ile birlikte Barok, Klasik ve Romantik dönemlerin müzik anlayışını tamamen ortadan kaldıran yenilikçi bir döneme girilmiştir. XIX. yüzyılın sonlarından İkinci Dünya Savaşı'nın başlangıcına kadar olan dönemde, bilhassa sanat ve edebiyatta meydana gelen büyük çaplı değişimleri tanımlayan bir ifade olan modernizm, XX. yüzyıl müziğinin de belirleyicisi olmuştur. Modernist yaklaşımlarla birlikte gelişen yeni çalgısal teknikler, nota yazımları ve seslendirme teknikleri ile akorların karmaşık kurgusu ve tonalitenin sürekli değişimi dönem müziğine damgasını vurmuştur.

Müzikte “deneyler çağı” olarak da adlandırılan bu dönemde, eserlerin besteleniş ilkeleri bakımından farklı özellikler gösteren birçok akım ortaya çıkmıştır. Bu akımlardan bazıları; modernizm, ekspresyonizm (anlatımcılık), bilgisayarlı müzik, egzotizm, izlenimcilik, caz müziği, on iki ses müziği ve dizisellik, dışavurumculuk, yeni klasikçilik, ilkelcilik, yararlı müzik, folklorizm, gelecekçilik, rastlamsal müzik, elektronik müzik, post webern diziselliği, grafik notalama, programlı müzik ve özgür denemelerdir. Özellikle orijinal ve dijital sesleri bilgisayar aracılığıyla besteleme tekniği olan müzik teknolojileri, dönemin müzik anlayışları üzerinde çok etkili olmuştur. Müzik teknolojilerinin yanı sıra bireyin iç dünyasını dış dünyaya

yansıtmayı amaçlayan bir akım olan anlatımcılık da XX. yüzyıl müziğinin şekillenmesinde etkin rol oynamıştır (Hatipoğlu & Kiremitçi, 2019, s. 39).

Bu yüzyılda ortaya çıkan her akım, müziğe farklı bir özellik ve yenilik getirmiştir. “Yararlı müzik akımı” ile “sanat sanat içindir” felsefesinin dışına çıkılmış, “sanat toplum içindir” anlayışı benimsenmiştir. Empresyonizm (izlenimcilik) ile birlikte dış dünyadan edinilen izlenimleri eserlere yansıtmayı amaç edinen bir akım doğmuştur. İlkelcilik akımı ile birlikte “ilkel sanat” kavramı yeniden gündeme gelmiştir. Halk ezgileri, çok seslilik formunda yeniden boyut kazanmıştır. Birçok farklı formda eser bestelenmiştir. Mikrotonal müzik anlayışı ile besteler yapılmıştır. Makamsal yapı ve çok seslilik anlayışı gelişmiştir. Tüm bu gelişmeler koro müziğinin karakterinin belirleyici unsurları olmuştur.

Yine bu yüzyılda müzik, en saf seslerle ve çalgıların tınısal özellikleri kullanılarak duyurulmak istenmiştir. Dönem eserlerinde etkisi yoğun olarak hissedilen empresyonizm akımı ile birlikte orkestralar küçülmüş, müzik cümleleri kısalmıştır. Atonal (belli bir tona bağlı olmayan) eserler bestelenmiştir. Sesle ilgili çalışmaların artması ve teknolojik gelişmeler elektronik müzik türünün yaygınlaşmasını sağlamıştır. Folklorun ve halk müziğinin çoğu ürünü, şarkı olarak kuşaktan kuşağa aktarılmıştır.

On iki nota sistemi kurulmuştur. Avrupa ve Amerika sanat müziği ile Batı müziği armonisinin Afrika müziğinin ritim ve ezgileriyle birleşmesi sonucunda caz müziği doğmuştur. Uyumsuzluğun özgür bırakılmasını sağlayan dışavurumculuk akımı ortaya çıkmıştır. Yeni çalgısal teknikler oluşmuştur (Hatipoğlu & Kiremitçi, 2019, ss. 40-41).

Türkiye’de koroların tarihsel gelişimi.

Koro terimiyle ilgili yukarıda yapılan tanımlar doğrultusunda Türkler’de Mehterhaneyle birlikte koronun başladığı söylenebilir. Çevgani olarak bilinen ve ellerinde zilli çevganlarla ritm tutarak şarkılar ve marşlar söyleyen bu grubu Gazimihal (1955), “...Sözlü şarkıların güftesiz olarak çalınması da tabiatıyla imkan dahilinde idi. Bilhassa çevkencilerin güzel sesli olup da şarkılarda takımla birlikte koro halinde söyleyip söylemedikleri meselesine gelince: bu nokta aydınlatmaya muhtaçtır. İlhanlılar’da tablhane yanında ayrıca bir hanende kümesinin yer alabilmiş olduğunu görmüştük. Şenliklerde tablhane eşliğiyle koro yapmak pekala mümkündü” (s. 30) şeklinde ifade etmiştir.

Batılılaşma sürecinde II. Mahmud tarafından Yeniçeri Ocağı lağvedilirken, bu ocağın bir parçası gibi görülen veya bu ocağı hatırlatıcı nitelikte olan Mehterhanede kaldırılmış ve yerine Avrupa ülkelerinde ki Askeri Bando’nun kurulmasıyla ilgili çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda İstanbul’da 1827’de “*Muzika-i Humayun*” (Saray Mızıkası) adı

altında Türk ve Batı müziği bölümlerinden oluşan bir teşkilat kurulmuştur. Bu kuruluşun başına Giuseppe Donizetti getirilmiştir.

Donizetti tarafından öncelikle kısa zamanda bir “saray bandosu” kurulmuş; bunun için enderundaki mehterlerden ve (iş teşvik maksadiyle) padişah müsadresiyle asilzade çocuklarından teşkil edilen ilk bando sonraları meslek hüviyetine bürünmüştür. Muzikai Hümayun’un kuruluş amacı her ne kadar modern bandonun teşkili için ise de aslında bakıldığında bir eğitim, kültür ve sanat kurumudur.

Bandonun yanısıra diğer kültür ve sanat etkinlikleride bu çatı altında farklı kollarda yürütülmüştür. Bu kollar:

1. *Bando*,
2. *Orkestra*,
3. *Fasıl Takımı*,
4. *Müezzinan*,
5. *Opera ve Operet*,
6. *Tiyatro*,
7. *Ortaoyunu*,
8. *Cambaz*
9. *Karagöz–Hokkabaz–Kukladır*.

Bu teşkilatın Opera ve Operet kısmında bulunan koro, Muzikai Hümayun’un gençlerinden ve Türklerden oluşurdu. Eserlerin bazıları Fransız repertuarından olduğu halde, temsiller daima İtalyanca verilirdi. Koroların sözleri de çocuklara İtalyanca olarak belletilirdi (Gazimihal, 1955, s. 105-107). Görüldüğü üzere çoksesli müzik Türk toplumuna bu tarihlerde girmiş ve geleneksel müziklerin yanı sıra gelişimini sürdürmüştür.

1908’de Meşrutiyetin ilanıyla Muzikai Hümayun’da görevli yabancı müzisyenler ülkelerine geri gönderilmiş, yerlerine onların yetiştirdiği öğrencileri olan Türk müzisyenler atanmıştır. Saffet Bey (Atabinen) ve Zati Bey (Arca) yapılan düzenlemelerle bu kurumda görevlendirilmişlerdir. Gazimihal (1955), o yıllarda Zati Bey’in Avusturya vokal heyetini örnek edinerek muzikalılardan 60 kişilik bir koro kurduğunu, bu koroya marşlar söylediğini ve büyük beğeni toplayarak Padişah tarafından ödüllendirildiğini ifade etmiştir (s. 123).

Fransız Devrimi’nin “özgürlük, eşitlik, adalet, dayanışma” ilkelerinden yola çıkılarak 1923’de kurulan Türkiye Cumhuriyeti’nin geliştirdiği kültür ve eğitim politikaları doğal olarak “ulusalcı”dır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen reformlar kapsamında “Tevhid-i

Tedrisat Kanunu” ile eğitim ve öğretim birliği sağlanmış, ders planları buna göre hazırlanarak “Müzik dersi” müfredata eklenmiştir (Say, 1995, s. 513).

Yeni kültür politikalarıyla hızla kurumsallaşmaya gidilmiş bu kapsamda; 1923’de Birinci Dünya Savaşında kapatılan Darülelhan (İstanbul Belediye Konservatuarı) yeniden açılmış, 1924 Ankara’da Musiki Muallim Mektebi kurulmuş, Muzika-i Hümayun İstanbul’dan Ankara’ya getirilerek “Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti” adını almıştır. 1925’de açılan yarışmayla devlet tarafından sanatçı ve öğretmen olarak yetişmek üzere 10 yetenekli genç Avrupa’ya gönderilmiştir. 1933’de Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti de köklü bir değişikliğe uğrayarak “Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası” ve “Cumhurbaşkanlığı Armoni Mızıkası” adıyla senfoni ve bando olarak iki ayrılmıştır. 1936’da Musiki Muallim Mektebi önce konservatuvara dönüştürülmüş Ankara Devlet Konservatuarı adını almış bir yıl sonra 1937’de konservatuvar bünyesinden ayrılarak Gazi Eğitim Enstitüsüne bağlanmıştır. 1940’da konservatuvar bünyesinde kurulan “Tatbikat Sahnesi” opera temsilleri vermeye başlamıştır. 1944 yılında Ankara Radyosu bünyesinde kurulan mandolin takımı ve dört sesli bir koronun yayınlarıyla koro müziği halkla buluşmuştur (Uçan, 1996, s. 106). Kurulan koro bu alanda atılmış ilk profesyonel adımdır. 1948’de opera evi olan Ankara Operası tamamlanmıştır. Ankara Devlet Opera ve Balesi’nin kurulması ile bünyesinde profesyonel bir koronun da oluşumu sağlanmıştır. Bunu daha sonra ki yıllarda İstanbul, İzmir ve Mersin Devlet Opera ve Bale’lerinde kurulan profesyonel korolar izlemiştir.

Bu gelişmelere paralel olarak kurulan kuruluşlarda ve okullarda koro eğitimi ve dersleri verilmeye başlansada Türkiye’de ilk ulusal koro örgütlenmesi 1968 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı Kültür Müsteşarı H. Hüsnü Cırıtlı’nın (1911-2009) ile başlamıştır. Onun müşaviri olan besteci-eğitimci Muammer Sun ile Erdoğan Okyay, Saip Egüz, Fehamettin Özgüç, Nurhan Cangal, Rıdvan Süer’den oluşan Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü eğitimcilerinin hazırladığı “Çocuk ve Gençlik Koroları Talimatı” 19 Haziran 1968 yılında kabul edilmiştir (Sun, 1969, s. 227). 1971 yılına gelindiğinde İstanbul Devlet Konservatuarı (Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı) ve bünyesinde korusu kurulmuştur. Aynı yıl Ankara’da TRT Çoksesli Korusu kurularak yayınlarına başlamıştır.

1975 yılında “*geleneksel Türk müziğini yeniden kurumlaştırma*” çalışmaları kapsamında İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuarı kurulmuştur. Bunu İzmir ve Gaziantep’te kurulan yenileri izlemiştir. Devlet Konservatuarları bünyesinde 1958 yılından bu yana kurulan eğitim amaçlı korolar, gerek Türk Musikisi Koroları, gerek Türk Halk Müziği Koroları, gerekse Çoksesli (polifonik) Amatör Korolar olarak çalışmalarını sürdürmekte ve ülkemiz koro kültürüne katkı sağlamaktadırlar.

Bu okulların eğitim amaçlı korolarına Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde kurulan koroları da dahil edebiliriz. Ankara, İstanbul ve İzmir'dekine ek olarak, Bursa (1981), Konya (1987), Trabzon ve Malatya'da (1989) açılan Müzik Bölümleriyle bu sayı 7'ye ulaşmıştır. Bu bölümler 1995 Türkiye'sinde 13'e erişmiş ve günümüze kadar da 26 olmuştur. Ayrıca İstanbul'da bünyesinde müzik bölümünde bulunan Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi açılmış (1989) bu okulların sayısı günümüzde 82'ye ulaşmıştır (Uçan, 1996, ss. 108-110). Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümleri ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümleri bünyesinde kurulan sınıf ve bölüm koroları ülkemizde toplu ses eğitiminin, planlı ve programlı olarak uygulandığı korolardır. Koro eğitiminin bu bölümlerin ders programlarında önemli bir yerinin olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu koroların bulundukları çevrenin kültür ve sanat hayatına ne derece katkı sağladıkları daha iyi anlaşılabilir.

1978'de İstanbul'da Devlet Klasik Türk Musikisi Korosu kurulmasının ardından İzmir ve Ankara'da yenileri kurulmuştur. 1987'de Ankara'da Devlet Türk Halk Müziği Korosunu da Sivas ve Urfa'da kurulan yenileri takip etmiştir. Bunları 1982'de kurulan İzmir Devlet Opera ve Balesi, 1989'da Ankara Devlet Çoksesli Korosu, TRT bünyesinde kurulan Ankara, İstanbul ve İzmir Çocuk Koroları, 1989'da Polifonik Korolar Derneği ile dernek korolarının kuruluşunu son olarak 1990'da kurulan Devlet Çocuk Korosu ve Devlet Gençlik Korosu izlemiştir (Uçan, 1996, s. 111).

Koroların ülkemizdeki tarihsel süreci, gelişimi ve yaygınlaşmasıyla ilgili yukarıdaki bahsi Egüz (1999), şu sözlerle adeta özetlemiştir. “Bir ülkede yapılacak düzenli toplu ses eğitimi çalışmaları ile o ülkede toplu şarkı söyleme geleneğinin temelleri atılabilir. Bu eğitimin gereği gibi yapılabilmesi için de yine o ülke insanı içinden çıkacak, sosyal, kültürel yapımızı ve ana dilimizi iyi bilen eğitimcilere gerek vardır. Bir ulus için ses birliği, hiç kuşkusuz, toprak bütünlüğü ve bayrak birliği kadar önemlidir. O ülkede, toplumun malı olmuş şarkı ve türküler, kuşakları birbirine bağlayan en sosyal bağlardan biridir. Bu türkü ve şarkılar, kuşaktan kuşağa sürüp giderken, o ülkede belli ve tutarlı bir söyleme biçimi ve geleneği varsa, bu kuşaktan kuşağa sürüp gidecektir.”

Koroların sınıflandırılması.

Korolar, bir rastlantı sonucu değil, örgütlenmiş insanların planlayarak oluşturduğu, nitelikli yapısıyla ve işleyişiyle içinde psikolojik, sosyolojik ve demokratik özellikler barındıran, şarkı söyleme dilini iletişim ve etkileşim aracı olarak kullanan bir müziksel topluluktur (Apaydın, 2006, s. 571). Bu kapsamda korolar Çevik (2019) tarafından aşağıdaki alt başlıklarda sınıflandırılmıştır.

Üyelerine göre koro türleri.

- Kadın Koroları
- Erkek Koroları
- Karma Korolar
- Çocuk Koroları

Kuruluş amaçlarına göre koro türleri.

- Profesyonel (Mesleki) Korolar
- Amatör (Özengen) Korolar
- Eğitim Amaçlı Korolar

Sayısal oluşumlarına göre koro türleri.

- Oda Koroları (12-14 veya 20-22 kişiden oluşan topluluk)
- Orta Büyüklükte Korolar (Üye sayısı 30-60 arasında değişen korolar)
- Büyük Korolar (Üye sayısı 90-100 ve daha fazla olan ses toplulukları)

Seslendirdikleri müzik türlerine göre koro türleri.

- Geleneksel Türk Halk Müziği Koroları
- Geleneksel Türk Sanat Müziği Koroları
- Dinsel/ Tasavvuf Müziği Koroları
- Kilise Koroları
- Çoksesli Korolar (eşlikli-eşliksiz)
- Madrigal Koroları
- Opera / Operet Koroları
- Müzikal Koroları
- Pop ve Jazz Koroları

Yaş gruplarına göre koro türleri.

- Çocuk Koroları
- Ergen Koroları
- Gençlik Koroları
- Yetişkin Koroları'dır (s. 14-16).

Bazen korolar yapının gerektirdiği ses gürlüğüne ulaşabilmek için başka koro ya da korolarla birleşirler. Bu korolara;

- Kadroları sürekli olan korolar

- Kadroları geçici olan korolar denilmektedir (Egüz, 1981, s. 13).

Koro Eğitimi

Eğitim, insanoğlunun öğrenme yeteneği ile başlayıp, yaşam boyunca sürüp giden insanlık tarihi kadar eski bir kavradır. Eğitimin konusu insandır. Eğitimin tanımını Oğuzkan, şöyle yapmaktadır; “... önceden saptanmış esaslara göre, insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan, planlı etkiler dizgesidir” (Akt. Töreyin, 2015, s. 81). Müzik eğitimi ise, kısaca, “müziksel davranış kazandırma ya da müziksel davranış değiştirme sürecidir” (Uçan, 1994, s. 7). Buradan anlaşılacağı üzere insan varsa müzik vardır ve eğitimle müziksel davranış kazanılabilir/geliştirilebilir.

Koro eğitimiyle ilgili olarak Okyay; Müziğin kişinin toplumsal çevresiyle ilişki kurmasını sağladığını, hele toplu müzik yapmada, özellikle koroda bu ilişkinin daha da somutlaştığını ifade etmektedir. Koroda söyleyen kişinin, kendi sesinin sorumluluğunu alarak sesiyle kendini gerçekleştirme sürecine girdiğini, bunu yaparkende hem müzik eseriyle hem de koronun tümüyle uyum içinde olması gerektiğini, sesini koronun homojen tınısına uydurmak zorunluluğunu belirtmiştir. Koronun, sorumluluk bilinci ve demokrasi kültürü için en uygun ortam olduğunu “Demokrasi sorumlu özgürlük demek değil midir?” sorusuyla özetlemiştir (Akt., Çevik, 2019, s. 50).

Koro eğitiminin tanımı.

Uçan (2001)’a göre; koro eğitimi, koro üyelerine ortak yaşantıları ve deneyimleri yoluyla amaçlı, yöntemli ve planlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, zaman içinde bu davranışları değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir. Topluluk eğitimi olması bakımından da sosyal-müziksel bir olgudur (s. 50).

Koro eğitiminde bireysellikle (bireysel sorumluluk ve bilinçle) koşulsuz işbirliği, eşzamanlı ve en üst seviyede olmalıdır. Koronun başarısı, etkileşimli bir ortamda bireylerin, hem kişisel, hem de ortak müzik yaşantılarının sonucunda gerçekleştirdikleri sürecin başarısına bağlıdır. Bu süreçte yer alan her bir üyenin, bireysel, kümesel ve toplu gelişimi koronun başarısını doğrudan etkiler (Değer, 2012, s. 31).

Bu nedenle koro eğitimi; “bireysel farklılıkların ‘bir’e indirgendiği bir süreçten çok, tüm bireylerin ‘kendi seslerini’ buldukları bütünün ‘bir’liğini oluşturma süreci” olarak da tanımlanabilir (Değer, 2008, s. 1).

Töreyin (2015) koro eğitiminin temel amacını; farklı ses özelliklerine sahip bireylerin, koro için bestelenmiş tek ya da çok sesli yapıtları, bir araya gelerek, homojen bir ses

bütünlüğü içinde seslendirmesine ilişkin ortak davranışlar kazandırma süreci şeklinde açıklamıştır (s. 160).

Koro eğitiminin kapsamı.

Koro eğitiminin kapsamı aşağıdaki sekiz alt başlıkta ele alınmıştır.

Ses eğitimi.

“Genel anlamda ses eğitimi, bireyin anatomik ve fizyolojik yapı özelliklerine uygun olarak, sesini eğitsel ve/veya sanatsal amaçlar doğrultusunda belirli bir teknik ve müziksel duyarlılıkla doğru, güzel ve etkili kullanabilmesi için gerekli davranışları kazandırma sürecidir” (Çevik, 2019, s. 53).

Koro eğitiminin temelini ses eğitimi oluşturur. “Ses eğitimi çeşitli bilimsel ve sanatsal disiplinlerle ortak çalışma alanı olan, insana sesini; konuşurken ve/veya şarkı söylerken belli yöntemleri kullanarak doğru kullanmasına, beğendirmesine, etkilemesine ve korumasına ilişkin davranış kazandırmak amacıyla, uygulanan bir eğitimidir” (Töreyn, 2015, s. 81).

Bütün bu açıklamaların neticesinde Töreyn (2015)’e göre ses eğitimi; içinde koro, konuşma, şarkı ve şan eğitimlerini de barındıran, sesi doğru oluşturup kullanmaya yönelik davranışların kazandırıldığı, geniş kapsamlı disiplinler arası bir özel alan eğitiminin genel adıdır (s. 165).

Müziksel işitme - okuma eğitimi.

Müziksel işitme müziksel olarak duyulan sesleri algılama, tanımlama, ayırt etme, çözümleme sürecidir.

Müziğin harfleri olarak nitelendirebilecek notalarla oluşturulmuş bir müzik yazısını, ad, yükseklik, süre (ritim), hız, gürlük ve ayırtlarıyla seslendirmeye *müziksel okuma* (solfej), sesleri müzik yazısının öğeleriyle ifade etmeye ise *müziksel yazma* (dikte) adı verilir (Özgür & Aydoğan, 1999, ss. 4-5).

Solfej-Dikte eğitimi olarak da ifade edilen bu eğitim müzik eğitiminin en temel direği niteliğindedir. Profesyonel koroları oluşturan üyeler bu eğitimi müzik okullarında, amatör koroları oluşturan üyeler ise bulundukları koroda uzun süren planlı ve düzenli bir çalışma sonucunda almış olurlar.

“Kulak eğitimine müzikal işitme eğitimiyle başlanır. Çünkü müzikal işitmesi yeterli olmayan bir kişinin, duyduklarını yazması, yazdıklarını okuması ve bu yolda da yaratması beklenemez.

“Okuma sözcüğü müzik yazısını okuma anlamında kullanılmıştır. Okuma, bir koro için, kulak eğitimi çalışmalarında en önemli basamağı oluşturur. Bu, sesiyle müzik yapacak olan bir topluluk için, doğal bir sonuçtur” (Egüz, 1981, ss. 52-54).

Sonuç olarak ses eğitiminin ardından koro eğitimi destekleyen en önemli alt disiplinin “*Müziksel İşitme- Okuma- Yazma*” olduğu söylenebilir.

Seslendirme - yorumlama eğitimi.

Koro eğitimi kapsamında farklı tür ve biçimde bestelenmiş özgün veya anonim eserlerle, farklı dil ve kültürlerle ait eserler seslendirilmektedir. Koronun yapısına ve programının hedeflerine göre koro yöneticisi/eğiticisi tarafından seçilen bu eserler doğru bir seslendirme ve özgün bir yorumlama ile dinleyiciye ulaşmalıdır.

Seslendirme/Yorumlama, bir müzik eserini aslına bağlı kalarak ya da aslına en uygun biçimde, öznel anlatımla ve her ikisi için sanatsal teknik, özen, titizlik ve duyarlılıkla gerçekleştirme sürecidir. Bu süreç eseri (şarkı) söyleme, (çalgı) çalma, söyleyen ya da çalan toplulukları yönetme biçiminde gerçekleşir. Bu bağlamda, besteleme daha çok *yaratmayı*, seslendirme/yorumlama daha çok yeniden yaratırcasına *müzik yapmayı*, doğaçlama ise *hem yaratmayı, hemde müzik yapmayı* vurgular” (Uçan, 1994, s. 7).

Görüldüğü üzere sadece koro eğitiminde değil müzik yapma sürecinde seslendirme/yorumlama eğitimi ile müzik icra edenler sanatsal düzeye ulaşabilirler.

Genel müzik ve koro kültürü kazandırma eğitimi.

Genel müzik ve koro kültürü, koro eğitimi sürecinde birbiriyle iletişim halinde olan farklı disiplinler sayesinde kazanılmaktadır. Bireysel veya toplu müzik eğitimi esnasında seslendirilen yapıtların dönemsel yapıları ve üslup özelliklerinin doğru ve etkili bir şekilde ifade edilebilmeleri, genel müzik kültürünün oluşmasına bağlıdır. Bu kültürün oluşabilmesi, eğitim alan bireyin müzik tarihi, müzik kuramları, ses bilimi, vb. alanlarda bilişsel davranışlar kazanmasına bağlıdır.

Eğitim sürecinde kazanılan ve geliştirilen koro kültürüyle birey; iletişim kurma, paylaşım, sorumluluk alma, özgüven kazanımı, sorgulama, eleştirel yaklaşım, aidiyet duygusu gibi birçok özelliğini keşfeder veya pekiştirir. Koro kültürü bireysellikten ziyade birlikteliği esas aldığı için birey birlikte müzik yapma bilinci kazanır. Bu bilinçle birey kendi sesinin gelişiminin yanı sıra, esas olarak koronun ses bütünlüğüne katkıda bulunmayı amaçlar.

Seslerin bireysel kalitesinin ön plana çıkması yerine, tüm koro üyelerinin ortak bir ses kalitesine ulaşması koronun ses kalitesini geliştirir. Böylelikle koro içinde kendi sesinin yanı

sıra diğ er sesleride ayırt edebilen birey hem kaliteli sesleri hemde kaliteli koroları ayırt edebilmeyi öğrenmiş olur. Tüm bu eğitim süreci bireyin koro kültürü kazanmasını sağlamaktadır.

Bu konuyla ilgili  evik (2019), şu tespitde bulunmuştur. “Sopranoların elde ettikleri renkler, basların tınılı ötümlü sesleri, tenorların berrak yumuşak tonları, altoların koyu, ağırbaşlı ses nitelikleri ve dolayısıyla koronun ses bütünlüğü ve partiler arasındaki ses dengesi gibi koroda ses kalitesini belirleyen etkenler, eğitim süreci içinde bireyin koro kültürünü kazanmasına ve geliştirmesine katkı sağlamaktadır” (s. 64).

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere “genel müzik ve koro kültürü çalışmaları, ancak, koro eğitiminde başarılı olmuş ve teknik sorunlarını genelde çözmüş amatör korolara uygulanır. Bu uygulama; çeşitli konularda konferanslar, açıklamalı müzik dinletileri ve çeşitli konularda kurs ve seminerler şeklinde icra edilir” (Egüz, 1981, s. 63).

Müziksel beğeni geliştirme, eleştirme, değerlendirme eğitimi.

İnsan; duyduğu, dinlediği, ilgilendiği müziklerle etkileşir.  nce etkileştiği müziklerin yapılarını, bu yapıyı oluşturan   geleri ve bu   geler arasındaki ilişkileri sezer, akabinde kavrar ve sonunda da çözümler. İnsanı bu süreçteki çabaları, giderek yeni müzik yapıları aramaya ve oluşturmaya yöneltir. Bu da, insanın giderek başka türdeki yapılar da aynı süreci yaşamasına o yapılar da uyum aramasına sebep olur. Bu döngü insanın genel ve müziksel beğeni duygularının oluşumunu, değişimini ve gelişimini sağlar, hızlandırır (Uçan, 1996, s. 11). Müziksel beğenisi oluşan bir insan ancak o müzik yapıtına eleştirel bir yaklaşım getirebilir. Bunun için yukarıda da belirtildiği gibi müziği çok iyi   z msemek ve kavramak gereklidir.

Koro eğitimi müziksel beğenin gelişimi için çok büyük bir fırsattır. Kendi sesinin yanı sıra diğ er sesleri de dinlemeyi öğrenen birey müziğin içine girmeye başlamıştır. Buda iyyi ve kötüyü, güzeli ve çirkini bizzat deneyimleyerek ve duyarak anlamasını sağlayacaktır. Bununla ilgili olarak  evik (2019), “Koro eğitimi aynı zamanda, güzelliği ve güzelliğin bireyin belleğindeki ve duygularındaki etkilerini geliştiren, böylece müziksel beğeni düzeyini yükselten disiplinler arası bir eğitimdir” (s. 65) ifadelerini kullanmıştır.

Psiko–sosyal iletişimi ve etkileşimi geliştirme eğitimi.

Koroların bireyin sosyalleşmesindeki önemi yadsınamaz bir gerçektir. Koroya katılan birey takımın bir parçası olmayı baştan kabul etmiş demektir. “Takım çalışmasını en güzel örneğini oluşturan koro eğitimi ise, bireylerin ortaklık, sosyal iletişim ve etkileşim

konularında bilinçlenmelerini kolaylaştırmakta ve dolayısıyla, kişinin toplumsal çevresiyle bir ilişkiler modeli oluşturmalarını sağlamaktadır.” (Çevik, 2019, s. 66).

İnsanların bireyselleştiği günümüzde, toplumsal yaşamda yalnızlaşan bireylerin birlikte hareket edebilme ve beraberlikler kurabilme ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçlar müzik yoluyla da giderebilirler. Bu paylaşımların en güzel örnekleri de korolardır (Şanal, 2011, s. 9).

Ses sağlığı, önemi ve korunması bilincini kazandırma eğitimi.

İnsan sesi ve ses organı, müzik yapma ve yaratmada en doğal, en kullanışlı, en yetkin ve en etkili araçtır (Uçan, 1994, s. 118). Bu sebeple müzik yapan, hele bir de sesiyle müzik yapanlar için onun sağlığı, önemi ve korunması bir kat daha önem arz etmektedir. Bununla ilgili olarak Çevik (2019), “Sağlıklı bir sese sahip olabilmenin ön koşulları; beden sağlığı, ruh sağlığı ve sesin doğru kullanımıdır” (s. 67) şeklinde ifade etmiştir.

Ses; karın, kaburga ve diyafram kaslarının denetimi ve desteğinde, gırtlaktaki ses tellerinin akciğerlerden gelen havayı titreştirerek ses dalgalarına dönüştürmesi sonucu, göğüs, gırtlak, ağız, geniz ve yüzdeki sinüs boşluklarında tınlatılması ile oluşur. Bir başka anlatımla, kasıklardan dudakların ucuna kadarki bölgede tüm organların, sesi oluşturmak için, birbirlerini destekleyerek uyum içinde çalışmaları demektir (Yurdakul, 2000, s. 1).

İnsan sesiyle müzik yapılan koroda da, bireylerin konuşurken ve şarkı söylerken ses sağlıklarını koruması, seslerini doğru, güzel ve etkili kullanmaları, seslerini kullanırken doğru alışkanlıklar kazanmaları amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda ses bozukluklarının sebeplerinin bilinmesi ve gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Ses bozukluğunun nedenleri olarak, karın kaslarının ve tekniğin hatalı kullanımı, yanlış postür, ergenlik döneminde yanlış teknikte şarkı söyleme, kendi sesinden farklı bir ses çıkarmaya çalışma, yetersiz eğitim, eğitim ve çalışma programlarının yüklü olması, çalışma ortamının sağlıksız olması, sese uygun olmayan repertuar, yanlış performans, konuşma sesinin korunmaması, lombard etkisinin bilinmemesi (lombard etkisi, gürültülü ortamlarda sesin şiddetinin artırılması eğilimidir), sahne korkusu, güvensizlik, depresyon ve diğer duygusal bozukluklar, sigara ve alkol kullanımı, sesin yaşlanması, mevsimsel hastalıklar, yorgunluk, uykusuzluk, cinsiyet hormonları, aşırı heyecan, vücudun su gereksiniminin karşılanmaması, havanın nem oranının düşük ya da yüksek olması gibi birbiriyle ilişkili veya farklı birçok etmen sıralanabilir.

Ses bozukluğu ile ilgili alınacak önlemleri ise, günde en az 2 litre kafeinsiz sıvılar tüketilmeli, içecekler çok sıcak ve çok soğuk olmamalı; sigara kullanılmamalı ve içilen

ortamdan mümkün olduğunca uzak durulmalı,, düzgün bir ses için nefes çalışmaları yapılmalı, derin ve karından nefes alınmasına özen gösterilmelidir.

Özet olarak sesimiz, genel sağlığımızın yanı sıra ruh sağlığımız ve zihinsel yapımızın da bir göstergesidir. Sağlıklı bir ses için sağlıklı bir bedene ihtiyaç vardır. Bunun için düzenli fizik egzersizler yapılmalı, yediklerimize dikkat edilmeli, su tüketimine dikkat edilmeli, sık boğaz temizleme hareketi ve öksürükten kaçınılmalı, stresten uzak durulmalı veya stresle baş etme yolları öğrenilmeli, yüksek sesle konuşmaktan sakınılmalı, uyku düzenine gereken özen gösterilmelidir.

Performans öncesi ısınma egzersizleri, performans sonrası soğuma egzersizleri mutlaka yapılmalı, fısıldayarak konuşulmamalı; sesin yüksekliği, hemen karşıda biri oturuyormuşçasına olmalı, nefes, diyafram ve ses doğru kullanılmalı, mutlaka ses hijyenine dikkat edilmelidir (Ömür, 2001, ss. 67-72).

Koro disiplini kazandırma eğitimi.

Koro eğitimi denince akla ilk gelen husus *koro disiplini* olmalıdır. Bir koronun ilk çalışmasında ele alınması gereken bu konu gereği gibi işlenmedikçe, ne yapılan eğitimin ne de o koronun ileride yapacağı müziğin iyi sonuçlar vermesi beklenemez.

Koro disiplinin tanımını Egüz (1981), “Koromuza aktaracağımız, gerekli müzik bilgileri, becerileri ve müzik kültürü yanında, o topluluğa sindireceğimiz ve bizi başarıya götürecek olan, birlikte müzik yapmayı sağlayan, kuralların tümüdür diyebiliriz” (s. 31) cümlesiyle yapmıştır. Her alanda olduğu gibi müzikte de disiplin büyük önem taşımaktadır. “Müzik, disiplin kavramıyla bekli de en fazla etkileşip bütünleşen alanların başında gelmektedir. Müziğin öğelerinden biri olan ritim (tartım), seslerin, birbirinden farklı sürelerle, büyük bir uyum, düzen ve bütünlük içinde, taşınmasını sağlamaktadır. Ritmin, dolayısıyla düzenin istem dışı aksaması, müzikte karmaşa yaratmakta ve onu bozmaktadır. Bunun için müzik yapan birey kaslarını eş güdüm içinde kullanmayı öğrenirken işitme duyusunu da geliştirip, zihinsel iradenin emrine sunmaktadır. Sonuçta elde edilen psiko-motor beceri disiplinli bir çalışmanın ürünüdür” (Çevik, 2019, s. 71).

Müziğin tabiatında bulunan bu iç disiplin kavramı toplu müzik yapan orkestralarda ve korolarda daha fazla önem arz etmektedir. Çünkü topluluk halinde müzik yapmanın sonucu ortaya çıkacak olan yapıt, büyük bir uyum gerektirmektedir. Korolar da bu çerçevede değerlendirildiğinde; icra edilecek yapıtla ilgili gerekli olan teknik ve müzikal beceriler, sayısız tekrarlamalarla gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmalar sırasında koronun, müzik teknik ve estetik kurallarına uyma, saygı gösterme, onu hissedip yaşama konusunda gösterdiği çaba

ancak yüksek bir disiplinle sağlanabilir. Disiplin sözcüğü altında toplanan ve bizi başarıya götürecek olan tüm kurallar, her çalışmada, gereklilik sırasına göre, birer birer ele alınmalı ve o topluluğa sindirilmelidir. Bu topluluklarda disipline giden yol, müzik sevgisinden ve zaten müziğin içinde var olan disiplinden geçerek amacına ulaşmalıdır (Egüz, 1981, s. 31).

Çocuk Koroları

Korolardaki yaş gruplarına bakıldığında, birçok etmene bağlı olarak, koroların % 75 – 80 inin çocuk ve gençlik yaş grubundan olduğu söylenebilir (Apaydın, 2006, s. 572). Çocuk koroları, adı üstünde kız ve /veya erkek çocuklarından oluşan ses topluluklarıdır. Bu korolarda yaş aralığı ile ilgili kesin sınırlama vermek mümkün değildir (Çevik, 2019, s. 13).

Çocuk koroları, müzik yeteneği olan bir bireyin erken yaşta tespit edilmesini sağlayan “erken müzik eğitimi” alanı adı altında yaygın eğitim veren kuruluşlardır. Bu kuruluşlarca verilen koro eğitiminin özellikle de çocukluk dönemlerinde bireylere birçok konuda yararlarının olduğu, bireylerin doğru davranışları erken yaşlarda kazanmasına yardımcı olduğu bilinmektedir (Sökezoğlu, 2012, s. 1066).

Bu eğitimin alınması çocukların yetişkinlik dönemlerinde kendilerini daha doğru ifade edebilmelerine, kültürel birikimlerini geliştirmelerine, dil ve sosyal becerilerine katkı sağlamaktadır. Bu durum birçok uzman ve araştırmacı tarafından da kanıtlanmıştır (Sakar, 2009, s. 388).

Çocuk koroları, özengen (amatör) korolara, mesleki (profesyonel) korolara ve ikisinin arasında bulunan ve mesleki müzik okulların öğrencilerinden oluşan eğitim amaçlı korolara kaynaklık etmektedir. Çocukken koroda şarkı söyleyenlerin büyük bir kısmı, profesyonel anlamda müziğe yönelirken, bir kısmı da özengen (amatör) anlayışla çalışan “çocuk-gençlik-yetişkin” korolarında söylemeye devam ederler. Çocuk korusu üyelerinin, çocukluk ve gençlik dönemlerinde; arkadaşlarını ve yakın çevrelerini, yetişkinliklerinde de ise kendi çocuklarını korolara katılmaya yönlendirdikleri de bilinmektedir (Değer, 2008, s. 33).

Çocuk korolarının sınıflandırılması.

Çocuk koroları, bir toplumun müzik yaşamını temelden etkileyen ve bu yaşama süreklilik getiren önemli kuruluşlardır (Egüz, 1991, s. 132).

“Çocuk korusu” denildiğinde farklı oranlarda da olsa kız ve erkek çocuklardan oluşan bir topluluk anlaşılmaktadır. Dünyada hem kız, hem erkek üyelerden oluşan çocuk koroları ile yalnızca kız ya da yalnızca erkek üyelerden oluşan çocuk korolarının bulunduğu bilinmektedir. Ülkemizde ise çocuk korusu kavramı, genel olarak hem kız, hem de erkek

çocuklardan oluşan bir topluluğu tanımlamak için kullanılmaktadır. Bu “karma” yapı içinde ise, kız üyelerin erkeklere oranla daha fazla yer aldığı sıkça görülmektedir.

Çocuk korolarında yer alan üyelerin yaşları da sınıflandırma açısından oldukça önemlidir. Aynı yaş ya da yakın yaş gruplarından korolar kurulabildiği gibi, daha geniş yaş aralığından da çocuk koroları oluşturulabilmektedir. Çeşitli ülkelerdeki çocuk koroları ile ilgili çalışmalar incelendiğinde korolardaki yaş aralığının 7-18 yaş arası olduğu görülmektedir. Bu yaş aralığı, ülkemizdeki çocuk korosu anlayışı ile örtüşmemektedir (Değer, 2012, ss. 33-35).

Değer (2012)’in yapmış olduğu çalışmada, çocuk korolarının sınıflandırması da yukarıdaki Çevik’in koroların sınıflandırması çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Bu çalışmaya göre Değer koroları altı farklı biçimde sınıflandırmıştır.

Kuruluş amaçlarına göre çocuk koroları.

- Özengen (amatör) çocuk koroları
- Okul koroları
- Mesleki (profesyonel) çocuk koroları (TRT Çocuk Koroları, Opera Çocuk Koroları vb.)

Kurumsal kimliklerine göre çocuk koroları.

- İlköğretim okulu çocuk koroları
- İl-İlçe Kültür veya Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından oluşturulan çocuk koroları
- Üniversiteler bünyesinde kurulan çocuk koroları
- Sivil toplum kuruluşlarınca kurulan dernek/vakıf çocuk koroları
- Belediyeler bünyesinde kurulan çocuk koroları
- Özel yasa/yönetmelik ile kurulan çocuk koroları “TRT Çocuk Koroları ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çocuk Korosu”
- Mesleki müzik eğitimi veren okulların öğrencilerinden kurulan çocuk koroları
- Kısa-orta-uzun vadeli hedeflerle, farklı kurum-kuruluş-ortamlarda kurulan “proje çocuk koroları

Üye sayılarına göre çocuk koroları.

- Yaklaşık 45 üyeli çocuk koroları
- 60-80 üyeli çocuk koroları

- 90 ve üstü üyeden oluşan çocuk koroları

Üyelerin yaşlarına göre çocuk koroları.

- 4-7 yaşlardan oluşan çocuk koroları
- 7-8 yaşlardan oluşan çocuk koroları
- 8-13 yaşlardan oluşan çocuk koroları
- 13 ve üstü yaşlardan oluşan çocuk koroları

Belirtilen yaş aralıkları yaklaşık olup çocuktan çocuğa, korodan koroya değişebilir. Koro eğitimcisinin beklenti ve hedeflerine yönelik olarak, farklı yaş gruplarına göre farklı korolar yapılandırılabilir. İleri teknik düzey gerektiren çoksesli eserlerin seslendirilebilmesi ve gençlik korolarının temelini gerçekten oluşturulabilmesi için koroda kalma yaşının artmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Üye alım yaklaşımlarına göre çocuk koroları.

- Seçme ile oluşturulan çocuk koroları
- Seçme/eleme ile oluşturulan çocuk koroları
- Tek ve çok aşamalı bir seviye sınavı ile eleyip seçerek
- Tek ya da çok aşamalı bir seviye sınavından sonra seçilen üyeleri, belirli bir süre eğitimden geçirip eleyerek
- Seçme/eleme olmadan, müziksel hazır bulunuşluk düzey tanınması ile oluşturulan çocuk koroları
- Ön kayıtlı oluşturulan çocuk koroları

Teknik düzeylerine göre çocuk koroları.

- Temel düzey çocuk koroları
- Orta düzey çocuk koroları
- İleri düzey çocuk koroları

Çocuk korolarında “temel”, “orta” ve “ileri düzey”i tanımlayabilmek için; her bir düzey kendi içinde çeşitli gelişim aşamalarına ayrılarak düzeyler arası geçişler bu aşamalarla daha somut bir şekilde belirlenebilir.

Ülkemizde çocuk korusu eğitiminde, orta düzeyin hedeflendiği, ancak çoğunlukla temel düzeyde kaldığı düşünülmektedir (ss. 46-57).

Değer’in çocuk korolarının sınıflandırılması ile ilgili yapmış olduğu bu çalışmada sınıflandırma kriterlerinin çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Her ne kadar çeşitli kriterler

olsa da aslında tümünün iç içe geçtiği ve uygulamada birlikte kullanıldıkları bir gerçektir. Burada altı çizilmesi gereken husus; nitelikli çocuk korolarının sayısal fazlalığının, gençlik ve yetişkin korolarını da daha sağlıklı besleyeceği ve bu koroların kaynak sıkıntısına son vereceği, dar anlamda mesleki müzik eğitiminin nicel ve nitel gelişimine, geniş anlamda da toplumsal sanat piramidinin oluşmasına büyük katkılar sağlayacağı gerçeğidir.

Çocuk korolarında eğitimin kapsamı.

Çocuk korolarında eğitimin kapsamı, koro eğitiminin kapsamı başlığı altında açıklanmaya çalışılan yöntemlerle benzerlik gösterebilir, hem yaş, hem hazırbulunuşluk hem de teknik seviyeleri göz önüne alındığında çocuk koroları eğitimi, gençlik ve yetişkin koroları eğitimiyle az da olsa farklılık göstermektedir. Pedagojik yaklaşım sergilenmesi zaruri olan çocuk korolarında eğitimi Değer (2012), aşağıdaki başlıklar altında ele almıştır.

1. Koroda Ses Eğitimi
2. Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Eğitimi
3. Genel Müzik Kültürü
4. Müziksel Yaratıcılık
5. Genel Tutum ve Davranış Eğitimi (s. 57).

Çocuk korolarının tamamı eğitimlerini bu başlıklar altında bire bir uygulayamamaktadır. Eğitimleri yukarıda bahsedilen kriterler (yaş, teknik kapasite, hazır bulunuşluk düzeyi) doğrultusunda farklılıklar gösterebilmektedir. Ayrıca eğitim uygulamaları, koro eğitimcilerinin donanımları, tecrübeleri, yaklaşımları, yöntem ve tekniklerine göre de değişiklik gösterebilmektedir. Bu başlıklar genel çerçeveyi çizmek adına önemli olduğu gibi farklı başlıklar da eklenebilir.

Koro eğitimcilerinin çocuk korolarına kazandırmaları gereken davranış, planlı ve programlı bir anlayışla yapılandırılan çocuk sesini geliştirici “akademik” bir söyleyiştir. Bu söyleyiş biçimi çocuk korolarında temel seviyede verilse de, koronun müziksel gelişimi arttıkça “akademik söyleyiş” tanımı da daha çok anlam kazanmaktadır.

Çocuk korolarında ses eğitiminin önemi diğer korolardan farklıdır. Bu eğitimin en önemli aşaması şarkı öğretimidir. Çocuk korolarında bireylerin şarkıyı sevmesi, yapılan teknik çalışmaların daha verimli geçmesine olanak sağlar. Bunun içinse şarkı seçiminin önemi büyüktür. Şarkı öğretimi koronun teknik seviyesine uygun ve nitelikli şarkı seçimiyle başlamaktadır.

Bartle, yapmış olduğu çalışmada “Çocuklara yalnızca en değerli müziksel gereçler öğretilmelidir. Gençler için ise yalnızca en iyi yeterlidir” ifadelerini kullanarak Kodaly’nin

çocuk korolarında “nitelikli” dağarcık seçimine ilişkin görüşlerini ifade etmiştir. (Akt., Değer, 2012, s.62). Buradan da anlaşılacağı üzere çocuk korolarındaki eğitimin en önemli unsurunu çocuklara uygun nitelikli şarkı öğretimi oluşturmaktadır.

Özet olarak çocuk korolarının eğitiminin kapsamını, koronun teknik düzeyi, yani koro üyelerinin müziksel seviyeleri belirlemektedir (Değer, 2012, s. 63).

Türkiye’de çocuk koroları.

Tarihsel süreçte ülkemizde öncelikli olarak mesleki (profesyonel) karma koroların kurulmasının hedeflendiği ve koro geleneğinin karma korolarla başladığı görülmektedir. Daha sonraları bu korolara gençlik koroları eklenmiş ve en son olarak da çocuk koroları kurulmuştur. Koro geleneği olan ülkelerde bu durumun tam tersi uygulanmaktadır. Bu ülkelerde öncelikli olarak özengen (amatör) korolar, çocuk koroları kurulmuş, bu kültürün ve eğitimin alınmasının ardından profesyonel korolara geçilmiştir.

Egüz’e (1981) göre, bu yolda başarılı olmuş ülkelere, ilk etapta amatör korolara, öncelikle de çocuk korolarına ağırlık verilmiş ve bu yol takip edilerek de en üst seviyede bulunan profesyonel korolara ulaşıldığı görülmüştür (s. 3).

Değer (2012) günümüzde, ülkemizde koroların yaygınlaşamamış olmasını tarihsel, eğitsel, toplumsal, kültürel ve ekonomik pek çok nedene bağlamış; en önemli nedeni ise, müzik dersi ve konulan programları yürütecek eğitimcilerin olmayışından kaynaklandığını vurgulamıştır (s. 6).

Cumhuriyet öncesi “müzik öğretmeni” yetiştirecek bir kurumun olmayışı müzik eğitiminin en önemli eksikliğidir. Her ne kadar II. Meşrutiyet döneminde çeşitli okullara müzik dersi konulmuşsa da müzik öğretmenin ve uygulanacak bir programın olmayışı müzik eğitiminin gelişimini sekteye uğratmıştır. Müzik dağarı da buna paralel olarak gelişememiş, ancak kısıtlı olarak Zati (Arca) Bey, Zeki (Üngör) Bey ve Musa Süreyya Bey gibi müzikçilere çocuk şarkıları besteletilmiştir (Uçan, 2005, ss. 525-526).

Selanik’e (1996) göre, Mustafa Kemal Atatürk’ün emriyle 1924 yılında kurulan Musiki Muallim Mektebi’nin yetiştirdiği, aralarında Ziya Aydıntan, Ferit Hilmi Atrek, Saip Egüz, Faik Canselen, Hasan Toroganlı’nın bulunduğu genç bir kuşak, pek çok zorluğa karşın eğitim müziğimizin çekirdeğini oluşturan çocuk ve gençlik dağarcığının ilk örneklerini vermişlerdir (s. 296).

1932 tarihindeki kuruluşlarından, 1950 senesinde kapatılışlarına kadar Halkevleri müzik çalışmalarında önemli bir yer tutmuştur. Türkiye’nin büyükşehirlerinde Halkevi,

köylerinde ise Halkodası adı altında faaliyet gösteren bu merkezler; Atatürk reformlarının, ülke sathına yayılmasında önemli bir merkez olmuştur. Bu merkezlerde, güzel sanatlar, spor, müzik, edebiyat, tarih, köycülük ve folklor alanlarını da içine alan, geniş kapsamlı halkı eğitici çalışmalar yapılmıştır. Halkevlerinin dikkati çeken en önemli özelliği, oluşturulmaya çalışılan çağdaş müzik ekolünün Türkiye çapında yaygınlaştırılmasında etken birer hami durumunda olmalıdır (Aracı, 2001, s. 102)

1950 senesine gelindiğinde ülke çapında yaklaşık 500 Halkevi ve 4000 Halkodasının bulunduğunu bilinmektedir. Aracı (2001); Saygun'un Halkevlerinde müzik dalında danışmanlık, müfettişlik ve koro yöneticiliği yaptığını yine Saygun'un kendi hazırlamış olduğu raporda "... (1932) Halkevlerinde fahri olarak musiki müşavirliği yapmakta ve gene fahri olarak, Ankara Halkevi'nde bir koro yönetmekte idim." (s. 6) belirttiği şekilde aktarmıştır. Saygun koro çalışmalarını oldukça masrafsız, çabuk sonuç alınabilen ve müzik beğenisini geliştirici etkinlikler olarak görmüş ve bu alanda mücadele etmiştir.

Bu gelişmelere paralel olarak Değer'in (2012) aktardığına göre, "1934 yılında Kadıköy Halkevinde ilk özengen (amatör) koro Hulusi Öktem tarafından kurulmuştur. İstanbul'da çeşitli okullarda müzik öğretmenliği ve bando şefliği yapan Öktem, o yıllarda çocuklara hem batı, hem Türk bestecilerinin çocuk şarkılarından ve marşlarından oluşan bir dağarcığı öğretmiş ve çocuklara ikisesli şarkı denemeleri yaptırmıştır. Ayrıca 1947 yılında İstanbul'un tüm okullarından seçilen 2500 öğrenciyle Beşiktaş Stadyumunda iki sesli koro konseri vermiştir." (s. 8).

1952 yılında girdiği Ankara Devlet Konservatuvarı kompozisyon bölümünün yüksek ve ileri devrelerinden mezun olmasının ardından yine aynı kurumda sanatkar öğretim görevlisi olarak koro, koro yönetimi ve Konservatuvar Koro şefliğini yürüten Muzaffer Arkan, 1960'da Ankara Radyosu'nda bir "Çocuk Korosu" oluşturmuştur. 1965'den başlayarak bu koroya sınavla alınan yeni elemanları yetiştirmiş ve bugünkü Ankara Gençlik Korosu'nun temelini oluşturan gurubu kurmuştur (Say, 1985, s. 96).

Türkiye'de Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü eğitimcilerinin hazırladığı "Çocuk ve Gençlik Koroları Talimatı" 19 Haziran 1968 yılında kabul edilmiştir (Sun, 1969, s. 227).

Bu talimatla; MEB adına İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı çocuk ve gençlik korolarının kurulması, çalışması, konserleri, gelişmesi, ihtiyaçlarının karşılanması gibi hususlar düzenlenmiştir. Bu kapsamda tüm yurtda 80 çocuk, 80 gençlik korosu olmak üzere toplam 160 koronun kurulması, her koronun yılda en az iki konser programı hazırlaması, hazırlanan konserleri bulundukları il ve ilçelerde öğrencilere ve halka sunmaları tasarlanmıştır. Konser programlarında, "bölgeden evrene" ilkesine göre seçilmiş parçaların

yer alması; yani, kendi ilinin, bölgesinin müziklerinden, yakın bölgelere ve bütün dünya müziklerine doğru açılan bir program geliştirilerek, böylece ulusal bütünlük anlayışı içinde yurt çapında köklü müzik gelişmesine katkıda bulunulması ve büyük bir hareketin başlaması amaçlanmıştır (Sun, 1969, s. 220).

Bu talimat gereği birçok il ve ilçede planlanan korolar kurulmuş, belirlenen hedeflerle çalışmış ve konserler vermişlerdir. Plânlı, özenli ve özverili çalışmalarla yaşama geçirilen, geleceğe yönelik büyük umutların yeşermesine neden olan, çocukların-gençlerin nitelikli bir müzik eğitimi almanın ötesinde, üretken, çalışkan, özgüveni ve özsaygısı olan bireyler haline gelmesini sağlayacak ülkemizin ilk ulusal koro hareketi iki yıl sonra durdurulmuştur (Değer, 2012, s. 9).

Müzik alanındaki bu hareketlenme sayesinde 1970’li yıllar çocuk korolarının resmi ve özel kuruluşlar ile sivil toplum örgütlerinin bünyesinde kurumsallaşmaya başladığı yıllardır.

Gürgen (1983) ve Perçin’in (1999) yapmış oldukları çalışmalarda, bu dönemde kurulan koroların ilkinin 1973 yılında kurulan Ankara Çoksesli Müzik Derneği bünyesindeki Ankara Çoksesli Çocuk Korosunun olduğunu görürüz. 1976 yılında kurulan bu koroyu, 1979 yılında TRT Ankara ve İstanbul Radyosu Çocuk Korolarının kuruluşu izlemiş, 1983’te ise TRT İzmir Radyosu Çocuk Korosu kurulmuştur (Akt., Değer, 2012, s. 11).

Ayrıca 1975 yılında Türkiye’nin özel sektör bünyesindeki ilk çocuk korusu olan Akbank Çocuk Korosu da kurmuştur (İlyasoğlu, 2007, s. 130).

1983 yılında Ankara Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü ile Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü arasında yapılan protokol gereği kurulan Ankara Devlet Opera ve Balesi Çocuk Korosu, TRT Ankara Çocuk Korosunun kurucularından olan Sevim Ünal ve Saadettin Ünal ile çalışmalarına başlamıştır. Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünde çalışmalarını sürdüren çocuk korusu, 15 Kasım 1990 tarihinde Kültür Bakanlığı tarafından yapılan yeni bir protokolle Ankara Devlet Çoksesli Korosu bünyesinde, Devlet Çoksesli Çocuk Korosu olarak adlandırılmıştır (Yüksel, 1996, s. 40).

Kurulan bu çocuk koroları bir nevi okul misyonu üstlenmişler, üyelerine verdikleri nitelikli eğitim sonucu gerçekleştirdikleri konserler, katıldıkları etkinlikler, radyo-televizyon yayınları ve bant kayıtları sayesinde geniş halk kitlelerine ulaşmışlardır. Çocuk korosunu, çocuk müziğini tanıtan, halkı eğiterek bu müziği sevdiren TRT Çocuk Koroları ve Devlet Çocuk Korosu kendi üstlendikleri bu misyonla üyelerini mesleki müzik eğitimine, birçok müzik öğretmenini de “çocuk korusu” kurmaya özendirmiştir.

Bu kapsamda; 1986 yılında “İzmir Merkez İlçe Belediyesi Çocuk Korosu”, 1989 yılında “Türkiye Polifonik Korolar Derneği” (TPKD), 1992 yılında bu dernek bünyesinde “TPDK Çocuk Korosu”, 1994 yılında Sevda-Cenap And Müzik Vakfı’nın, “müzik eğitimi küçük yaşlarda başlatma ve yaygınlaştırma” projesi kapsamında “Akyurt Çocuk Korosu”, 1996 yılında “TPDK Minikler Korosu”, 1997 yılında ise “Atatürkçü Düşünce Derneği Çorum Şubesi Çoksesli Çocuk Korosu”, 1999 yılında Mersin Polifonik Korolar Derneği bünyesinde “Minikler” ve “Çocuk Korosu”, 2000 yılında ise “Umut Işığı Korosu”, Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası himayesinde de “Minikler Korosu” ve “Çocuk Korosu” kurulmuştur.

Ülkemizde ikinci ulusal koro örgütlenmesi 2001 yılında, Kültür Bakanlığı tarafından, eğitimci ve besteci Salih Aydoğan’ın öncülüğünde gerçekleştirilmiştir. “Her İle Bir Koro, Her Çocuğa Bir Şarkı” adlı proje kapsamında, 2001-2003 yılları arasında 29 ilde çocuk ve gençlik koroları kurulmuştur. Kısa sürede, kuruluşlarını tamamlayarak konserler veren koroların, yurdun 81 iline yayılması hedeflenmiştir. Ancak proje ödenek yetersizliği nedeniyle 2003 yılında durdurularak iptal edilmiştir.

1968 yılında Milli Eğitim Bakanlığı, 2001 yılında da Kültür Bakanlığı bünyesinde başlayan çalışmaların durdurulması, koro eğitimcilerini yıldırmanın aksine yeni arayışlara yönlendirmiştir. Bu arayışlar 2000’li yıllardan sonra ilköğretim okulları, özel kurum-kuruluşlar, üniversite, dernek, vakıflar ve belediyeler üzerine odaklanmıştır.

Alan yazın ve internet taranarak, genel bir tarihsel bakış açısıyla, ülkemizde bulunan, yukarıda sıralanmaya çalışılan korolar dışında, mutlaka başka korolar da vardır. Ancak ülkemizde, çocuk korolarının sayısına ilişkin elde edilebilen tek veri, Türkiye Korolar Şenliği’ne ilişkindir. Türkiye Polifonik Korolar Derneği tarafından 1996-2019 yılları arasında kesintisiz bir şekilde gerçekleştirilen şenliğe her yıl ortalama 30 çocuk korosu katılmaktadır.

Buradan da anlaşılacağı üzere Türkiye’de çocuk korolarının tarihsel süreçteki gelişimi, eğitim müziğinin tarihsel gelişimiyle paralellik arz etmektedir.

TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu

Bu bölümde ,1986 dan günümüze bu kurumda eğitici ve yönetici olarak hizmet veren, adeta kurumsal hafızayı oluşturan Süreyya Çağlar ve onun ekip arkadaşları olan Nilüfer Tatman ve Fulya Gedikli ile yapılan sözlü görüşmeler ışığında, koronun tarihçesi, kuruluş yapısı, eğitim ve çalışma esasları ile faaliyetleri hakkında bilgiler verilecektir.

Koronun tarihçesi.

1978 yılında kurulan Ankara Televizyonu Çocuk Korosu ile 1979 yılında kurulan Ankara Radyosu Çocuk Korosu, 1981 yılında birleşerek TRT Ankara Çocuk Korosu adını almış ve çocuk korolarının kuruluşunda büyük emeği geçen Saip Egüz ve Sevim Ünal ile çalışmalarına başlamıştır. Kısa sürede üretime geçen koro, radyo ve televizyon yayınlarında yer alarak, Ülkemizde çocuk müziği konusunda büyük boşluğu doldurmuş, ayrıca benzer çocuk korolarının kurulmasına öncü ve örnek olmuştur.

TRT Ankara Çocuk Korosunda Müzeyyen Demirci, Salih Aydoğan, Gülşen Şimşek, Suna Çevik, Taner Solukçu, Demet İlik, Fatma Öz, Elif Gökalp eğitici olarak hizmet vermişlerdir.

Koro, Radyo ve Televizyon programlarının yanı sıra çeşitli eğitim ve kültür kurumlarında konserler vermiş, klip çekimlerini gerçekleştirmiş ve uluslararası “*Joy of Europe*” çocuk şenliğine ayrıca Avrupa Yayın Kurumunca her yıl düzenlenen “*Let The People Sing*” koro yarışmasına da band kaydı ile katılmıştır.

1997 yılında düzenlenen Polifonik Korolar Şenliğinde “*Artikülasyon – Diksiyon – Anlaşılabilirlikte Başarı Ödülü*” ile 2003 yılında 8. Polifonik Korolar Şenliği’ne katılan koro, “*Homojenlik, koro tınısı ve entonasyon*” ödülü almıştır. Koro yurt dışında yapılan (Arnavutluk, Yunanistan, Portekiz) çeşitli yarışma ve festivallerde ülkemizi temsil ederek Portekiz’de dünya birinciliği, Arnavutluk’ta jüri özel ödülü kazanmıştır.

Radyo kayıtlarının yanı sıra televizyon için de klip çekimlerine katılan TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu Süreyya Çağlar, Barış Fulya Yıldırak, Nilüfer Tatman ve piyanist Güler Demirova Györffy’i ile çalışmalarına devam etmektedir.

Koronun kuruluş yapısı.

“Çocuk Koroların Sınıflandırılması” kriterleri doğrultusunda TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu; kuruluş amacına göre, özengen (amatör), kurumsal kimliğine göre, özel yasa/yönetmelik ile kurulmuş, üye sayısına göre 45-60 kişilik, üyelerin yaşlarına göre, 7-8 yaş, üye alım yaklaşımlarına göre, seçme/eleme yöntemiyle üye alan, teknik düzeylerine göre, temel seviye olarak adlandırılabilen bir çocuk korosu olarak karşımıza çıkmaktadır.

“TRT Çocuk Koroları (ÇSM) Kuruluş ve Çalışma Esasları” adlı yönergede TRT çocuk koroları; “8 yaşından gün almamış ve ses değişimi dönemine girmemiş çocuklardan oluşan amatör ses topluluklarıdır.” şeklinde tanımlanmıştır.

Koronun kuruluş amaçları yine aynı yönergeye uygun olarak;

“a. Ülkemiz çocuklarının birlikte söyleyebilecekleri ulusal bir şarkı dağarcığının oluşturulmasına, öncülük etmek ve böylece en güçlü sosyal bağlardan biri olan müziğin etkinliğini arttırmak,

b. Televizyon ve radyolarda yayınlanacak programlarla, müziğin çocukların günlük hayatlarında vazgeçilmez bir unsur olmasını sağlamak ve onların ruhsal gelişimine katkıda bulunarak, Atatürk, Yurt, Ulus, aile ve insan sevgisini pekiştirmek ve canlı tutmak, sadece müzik eğitimi değil, genel eğitim programlarına da yardımcı olmak,

c. Ulusumuzun zevkle dinleyebileceği, aynı zamanda, evrensel açıdan değer taşıyan, Türk dilinin özelliklerine uygun bir söyleme biçimi ve geleneğinin doğmasına öncülük etmek,

d. Ülkemizde bu tür koroların çoğalmasını özendirmek ve bu korolara örnek olmak,

e. Ülkemiz çocuk ses müziği örneklerini çeşitli yollarla yurt içi ve yurt dışında yayınlamak ve gerekirse yurtdışı gezilerle kurumumuzu ve ülkemizi temsil etmek,

f. Dünya çocuk müziği edebiyatına katkılarda bulunmak,

g. TRT Gençlik Korolarına eleman yetiştirmek” olarak geçmektedir.

Bu amaçlar doğrultusunda TRT Ankara Radyosu Çocuk Korosunun misyonunu; tüm ulus çocuklarının, Atatürk, aile ve insan sevgisi gibi erdemlerle bezenmiş, çağdaş ve evrensel boyutta bir müzik eğitimi ana ilke olarak benimsemiş, verilen görevleri en iyi şekilde icra edecek bireyler yetiştirmek ve verilen görevleri en iyi şekilde icra etmektir diyebiliriz.

Ayrıca koro, biryandan bugüne kadar oluşturulan ve oluşturulacak ulusal çocuk şarkılarını çocuklarımızın dağarlarına katmaya, onları yoz ve olumsuz müzik örneklerinin etkilerinden arındırmaya çalışırken, diğer yandan da uluslararası etkinliklere, evrensel kültür ve evrensel müzik içinde özgün örneklerle yer almaya çalışmaktadır.

Koronun eğitim ve çalışma esasları.

TRT Ankara Radyosu Çocuk Korosunda eğitim; bilimsel, akademik, pedagojik esaslar çerçevesinde çağdaş yöntemlerle yürütülmektedir. Bu eğitim, koronun amaçları doğrultusunda üretim yapmayı sağlayacak ve Türk çocukları tarafından benimsenebilecek; onları yücelten, çocuk sesinin ve zevkinin gelişmesine yardımcı olacak bir toplu ses eğitimi şeklinde sürdürülmektedir.

Bu nedenle eğitim planı yapılırken yayınlarda kullanılacak üretim esas tutulmaktadır. Eğitim planı, TRT Çocuk ve Gençlik Müzikleri Araştırma ve Repertuar Kurulunca yıllık olarak hazırlanmaktadır. Eğitimin uygulaması ise okulların açılması ile başlayıp kapanması ile bitmektedir (N. Tatman, kişisel görüşme, 17 Şubat 2022).

Koro öğretmenleri, ilgili kurul tarafından hazırlanan yıllık eğitim planı çerçevesinde hazırladıkları ayrıntılı yıllık çalışma planlarını ve repertuar önerilerini, her çalışma yılı başlamadan önce Müzik Dairesi Başkanlığına göndermek durumundadırlar.

“Çocuk Korolarında Eğitimin Kapsamı” bölümünde açıklamaları yapılan bilgilerle paralellik arzeden TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosunun eğitimi,

- Toplu ses eğitimi,
- Ses tekniğinin geliştirilmesi
- Kulak eğitimi,
- Genel müzik eğitimlerini kapsamakta ve tüm eğitim döneminde bir bütün olarak verilmektedir.

Koronun Eğitim Programı 8'er aylık iki eğitim dönemini şeklinde uygulanmaktadır. İlk 8 aylık dönem Temel Eğitim (Toplu Ses Eğitimi), ikinci 8 aylık dönem ise İleri Toplu Ses Eğitimi olarak icra edilmektedir.

Temel Eğitim döneminde, ilk 3 ay, ikinci 3 ay ve son 2 ay olarak bölüntülenen ve Toplu Ses Eğitimi'nin ana unsurlarını içeren bir çalışma programı uygulanmaktadır. Bu dönemde nefes tekniği, diksiyon, ritm bilgisi gibi konular öğretilir. Çalışmalarda ağırlıklı olarak, özenle oluşturulan repertuar ile kuramsal bilgilerin en iyi ve en doğru biçimde uygulamaya aktarılması sağlanmaktadır.

İleri Toplu Ses Eğitimi olarak tanımlanan ikinci 8 aylık dönemde, kişisel çalışmalara daha fazla zaman ayrılarak, koroda ileri düzeyde bir ses bütünlüğünün ve tınının elde edilmesi, müzik yapma becerisinin daha da geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Örnek yıllık eğitim planı Ek 3'de sunulmuştur.

Çalışma yılı sonunda koronun değerlendirilmesi, ilgili kurul ile koro öğretmenleri tarafından uygulamalı olarak yapılmaktadır. Ayrıca kurul ve koro öğretmenleri tarafından yapılacak yılsonu toplantısı sonucunda oluşturulacak raporla, geçmiş uygulamanın değerlendirilmeside yapılmaktadır. Değerlendirme, sonraki yılın eğitim planlamasının hazırlanmasında esas teşkil etmektedir (N. Tatman, kişisel görüşme, 17 Şubat 2022).

Örnek değerlendirme raporu EK 4'de sunulmuştur.

Koroda; çalışmaların sağlığı ve topluluğun başarısı için devamlılık büyük önem arz etmektedir. Devamsızlık, raporla belgelenmiş hastalıklar ve koro öğretmenleri tarafından geçerli görülen mazeretler (ölüm, kaza, vb.) dışında kabul edilmemekte olup, bir

eğitim/çalışma döneminde 4 çalışmaya gelmeyen koristin devamsızlık nedeni ile ilişkisi kesilmektedir (N. Tatman, kişisel görüşme, 17 Şubat 2022).

Çocuk Korosundan mezun olan öğrenci, ses gelişimini tamamladıktan sonra (Mutasyondan sonra), TRT Gençlik Korosuna geçebilmektedir (S. Çağlar, kişisel görüşme, 11 Şubat 2022).

Koronun eğitimlerini, bir koro şefi (yönetici eğitici) ve iki koro şefi yardımcısı (eğitici yönetici) ile bir piyanist yürütmektedir. Koro şef yardımcılarının birinin daha çok “ses” diğerinin “kulak eğitimi” konusunda uzmanlaşmış olmaları, koro şefinin ise bunların her ikisini de yönlendirecek ses ve kulak eğitimi ile koro yönetimi teknik ve bilgisine sahip, yorumcu, eğitmen ve pedagojik nitelikte olması gerekmektedir (F.Gedikli, kişisel görüşme, 28 Şubat 2022). Koro öğretmenleri ile piyanistin seçim ve değerlendirmeleri ile gerektiğinde eğitimleri Müzik Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Koro eğitimcileri çalışmalarını kadro karşılığı yürütebilecekleri gibi, İstisna Sözleşmesi Yönetmeliği hükümlerine göre de yürütebilmektedir.

Koroda yönetici ve eğitici ile ailenin işbirliği de ayrıca çok büyük önem arz etmektedir (F. Gedikli, kişisel görüşme, 28 Şubat 2022).

Koronun faaliyetleri.

TRT Ankara çocuk korusu, kuruluş, amaç ve esaslarında yer alan hedeflere ulaşma yolunda en büyük gücünü, çağdaş ve bilimsel temellere dayalı eğitim anlayışından almaktadır. Tüm çalışmalar, bu bilimsel alt yapı üzerinde şekillenmekte, çalışmalarının her aşamasında Çocuk Müzik Eğitimi alanında önder ve yol gösterici olma sorumluluğu ile en iyi, en güzel örnekler sunulmaya çalışılmaktadır.

Koronun eğitim dönemi boyunca yaptığı çalışmalarını, bant kayıtları, TV programları ve konserlerle sergilemektedir. Konser ve çalışma programları yöneticiler ve eğiticiler tarafından yapılmaktadır. Eğitimci koronun o sene ki sayısına, yapısına ve niteliğine göre çalışma ve faaliyetleri planlamaktadır. Bazı görevlerde (bir televizyon çekimi, bir klip, bir sipariş, yeni bestelenmiş bir müziğin seslendirilmesi, kayıt istenmesi, vb.) seslendirilecek parçalar Genel Müdürlükten bildirildiğinden onlara yönelik çalışmalar ayrıca yapılmaktadır. Onun dışında eğitim programındaki belirlenen repertuvar çalışmalarına devam edilmektedir (N. Tatman, kişisel görüşme, 17 Şubat 2022).

Örnek konser programı ve faaliyet resimleri EK 5’de sunulmuştur.

TRT Ankara Çocuk Korosu bir yayın korosu niteliği taşıdığından, yapılan bant kayıtları, tüm eğitim kurumlarının kullanımına açık, çağdaş ve bilimsel çocuk müziği örneklerini içermektedir. Bu kapsamda TRT Çocuk Koroları Yönergesine göre yapılan üretimle;

“a. Her yıl yalnız o yılın çalışma planında yer alan repertuarı üretir. Daha önce kaydı yapıp “Yayınlanır” nitelikte bulunan repertuarın yeni kayıtlarının yapılmasına Müzik Daire Başkanlığı karar verir.

b. Bant kaydı yapılan şarkıların icra denetimleri, bir kereye mahsus yayın için Radyo Müdürlüklerindeki ilgili icra kurullarınca, parçaların arşive alınması hususundaki kesin denetim ise Merkezdeki ilgili kurulca yapılır. Bu amaçla, bir çalışma yılı içerisinde icra denetimi almış parçalar, bir bantta toplanarak yılsonunda Müzik Dairesi Başkanlığına gönderilir.

c. Yayının aksamaması amacıyla icra denetimi yapılan ve yayınlanır nitelikte bulunan parçalar düzenli olarak yayın üniteleri tarafından karşılıklı olarak birbirlerine gönderilir.” şeklinde ifade edilmiştir.

Üretilen bu kayıtlar; radyo TV programları ve konserlerle, üretilen eserlerin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamakta, kültürün her alanında olduğu gibi, çocuk müziği alanında da bugün yaşanan boşluğu doldurma yolunda olumlu bir işlevi üstlenmektedir.

Koroların yurtiçi ve yurtdışı konserleri ile yarışmalara katılmaları hususları ise ilgili ünitelerle işbirliği halinde Müzik Dairesi Başkanlığınca yürütülmektedir (F.Gedikli, kişisel görüşme, 28 Şubat 2022).

İlgili Araştırmalar

Türkiye’de özengen (amatör) çocuk koroları ve çocuk koroları eğitimi ile ilgili bugüne kadar yapılmış yüksek lisans, doktora tezleri kronolojik olarak sıralanmıştır.

Yüksel (1996), Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığı *Türkiye’de Erken Müzik Eğitimi Kurumları Olan Çocuk Korolarının Meslek Seçimine Etkileri* isimli araştırmada özengen çocuk koroları incelenmiştir. Bu araştırma genel tarama ve anket modeline uygun betimsel bir araştırma olarak gerçekleştirilmiştir. Özengen (amatör) müzik eğitimi veren çocuk korolarının mesleki müzik eğitimi kurumlarına etkilerini saptamak amacıyla, bu korolarda yetişip müzik eğitimlerine mesleki müzik eğitimi kurumlarında devam eden öğrencilere anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, Türkiye’de Erken Müzik Eğitimi Kurumları olan çocuk korolarının mesleki müzik eğitimi kurumlarına önemli etkilerinin olduğu ortaya çıkmıştır.

Hamzaoglu (2002), Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığı *6-12 Yaş Grubundaki Çocukların Gelişiminde Müzik Eğitiminin Rolü* isimli araştırmanın amacı; “6-12 yaş grubundaki çocukların gelişiminde müzik eğitiminin rolünü saptamak” olmuştur. Araştırmada betimsel nitelikte bir araştırma olarak, tekil tarama modeli ve görüşme tekniği uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; ilköğretim okullarında (özellikle 6-12 yaş grubu çocukların oluşturduğu ilk aşamada) çocukların müzik derslerinden beklenen yararları sağlamaları için bu dersleri branş öğretmenlerinin okutmasının gerektiği ortaya çıkmıştır.

Eskioğlu (2003), Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu’nda sunduğu *Müzik Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri* adlı bildirisinde “Müzik eğitimi yoluyla çocuğun müziksel becerilerinin yanı sıra müzik dışı becerilerinin de geliştirilebildiğini saptamak” olmuştur. Araştırmada betimsel nitelikte bir araştırma olarak, “yazımlanmış” ve “yazımlanmamış” veri kaynaklarının her ikisinden de yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; müzik eğitimi yoluyla çocuğun müziksel becerilerinin yanı sıra müzik dışı becerileri de geliştirilebilmektedir sonucu ortaya çıkmıştır.

Öztop (2007), Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığı *Planlı Ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi İle Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel, Toplumsal Ve Kültürel Yeterliliklerin İncelenmesi* isimli araştırmanın amacı; Türkiye’de çalışmalarını sürdüren özengen (amatör) korolarda görev alan bireylere eğitim sürecinde kazandırılması hedeflenen eğitsel (müzik alanındaki), toplumsal ve kültürel yeterliliklerin incelenmesidir. Araştırma verileri; görüşme, kaynak tarama ve anket yöntemiyle elde edilerek, betimsel değerlendirme ve istatistiksel yöntemlere göre çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, Türkiye’deki Özengen Koro Eğitimi ile bireylerin, kazandığı yeterlilikler sayesinde toplumsal, kültürel ve eğitsel konularda daha duyarlı, bilinçli ve seçici olma davranışlarını büyük ölçüde edindikleri ortaya çıkmıştır.

Doğanarslan (2008), Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığı *Koro Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri* isimli araştırmanın amacı: “Erken yaşta koro eğitimi alan çocukların gelişiminde müzik eğitiminin rolünü saptamak” olmuştur. Araştırmada betimsel nitelikte bir araştırma olarak, tekil tarama modeli ve görüşme tekniği uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; erken yaşta koro eğitimi alan çocukların sosyal, psikolojik, duygusal ve zihinsel yönde gelişimleri ortaya konmuştur. Ayrıca erken yaşta müzik eğitiminde çocuk korolarının önemli katkılarda bulunabileceği tekrar görülmüştür.

Değer (2012), Doktora tezi olarak hazırladığı *Çocuk Korolarının Eğitiminde Bir Yaklaşım Olarak Eğitsel Oyun Kullanımının Öğrencilerin Müziksel Erişi Düzeylerine Etkisi* isimli araştırmasıyla; önce koro eğitimcilerinin çocuk korolarında kullandıkları eğitsel

yaklaşımları incelenmiş, ardından yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan kontrol grubundaki öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen farklı bir yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan deney grubundaki öğrencilerin müziksel erişim düzeyleri ve sürece ilişkin görüşlerini saptamıştır. Araştırmada, hem nicel hem de nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden, yarı yapılandırılmış görüşme formu çocuk korusu eğitimcilerine (n=18) uygulanmış ve koro eğitimcilerinin yaklaşımları ile eğitsel oyun kullanım durumları belirlenmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden ise ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen modeli, Anıttepe İlköğretim Okulu 3-A (deney, n=36) ve 3-B (kontrol, n=36) sınıflarından oluşan çalışma grubuna uygulanmıştır. Deneysel işlem 8 hafta sürmüş, her iki gruba 40’ar dakikadan oluşan toplam 14 koro dersi gerçekleştirilmiş, tüm sürecin görüntülü kayıtları alınmıştır. Ön test ve son testlere ilişkin görüntülü kayıtlar, alan uzmanları (n=3) tarafından, ölçme araçlarının yönergelerine uygun şekilde değerlendirilmiştir. Her iki grupta yer alan öğrencilerin neredeyse tamamı, koro eğitimine yönelik olarak son derece olumlu görüşler belirtmişlerdir. Ancak deney grubundaki öğrencilerin, koro eğitimi kapsamındaki tüm etkinlikleri, çok daha eğlenceli buldukları ve sürecin devamını daha fazla istedikleri saptanmıştır. Hiç seçme yapmadan oluşturulan temel düzey çocuk korolarının eğitiminde bir yaklaşım olarak eğitsel oyun kullanımının yaygın yaklaşıma göre, öğrencilerin müziksel erişim düzeylerini artırmada daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Problem Cümlesi

Araştırmanın amaçları doğrultusunda bu araştırmanın problem cümlesi “TRT Ankara radyosu çoksesli çocuk korosunun burada görev alan koristlerin bireysel gelişimlerine katkıları nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir.

Alt problemler.

Ana problem cümlesi doğrultusunda belirlenen alt problemler şu şekildedir:

1. Koristlerin almış oldukları koro eğitiminin meslek seçimleri ve müzik uğraşlarına katkıları nelerdir?
2. Koristlerin almış oldukları koro eğitiminin kişisel gelişimlerine katkıları nelerdir?
3. Koristlerin eğitim hayatlarına etkisi nelerdir?
4. Koristlerin almış oldukları koro eğitimin ve koro üyeliğinin toplumsal, sosyal ve kültürel hayatlarına ne gibi katkıları olmuştur?

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosuna kabul edilen ve eğitim alan öğrencilerin burada almış oldukları eğitimlerin, bireysel gelişimlerine katkılarının ne derecede etkisi olduğunun tespiti.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma;

1. TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu özelinde çocuk korolarının koristlerin bireysel gelişimlerine katkılarının değerlendirilmesi,
2. Araştırmadan elde edilen verilerin velilerin çocuklarını yönlendirmelerinde önemli bir katkı sağlaması,
3. TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu özelinde bir arşiv niteliği taşıyacak olması,
4. Çocuk korolarıyla ilgili genel bilgiler içeren bir kaynak oluşturması,
5. Çocuk korolarıyla ilgili yeni görüş öneri ve çalışmalara sağlıklı ve güvenilir bir zemin hazırlayacak olması açısından önemlidir.

Varsayımlar

Araştırmada şu varsayımlara dayanılmıştır:

1. Araştırma için seçilen yöntemin nitelik, süre ve maliyet açısından araştırmanın konusuna, problemin çözümüne uygun yöntem olduğu,
2. Kullanılan veri toplama aracının amaca yönelik olduğu,
3. Araştırmaya katılan bireylerin oluşturulan anketi içtenlikle ve doğru olarak cevaplandırırdıkları,
4. Ankette yer alan ifadelerle verilen cevapların ve uzman görüşlerinin gerçek durumu yansıttığı varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosuna kabul edilerek eğitim alarak eğitim ve görev süreleri sonucu sertifika almaya hak kazanan, 18 yaşını doldurmuş bireylerden oluşan 40 kişilik çalışma grubu ile,
2. Çalışma için ayrılan süre ve araştırmacının sağlayabildiği maddi olanaklar ile sınırlıdır.

Tanımlar

A capella: Çalgı eşliği olmayan koro (İlyasoğlu, 2001, s. 299).

Artikülasyon: Dilimizde boğumlama, eklemleme, bitleştirme sözcükleriyle ifade edilen artikülasyon, anlaşılır bir iletişim kurmak için gerekli olan seslerin yansıtılmasında, kanalları oluşturmada ve değiştirmede ses ve konuşma organlarının (dil, dudaklar, dişler, damak, alt çene) fiziksel eylemidir (Garretson, 1993, s. 90).

Cantus firmus: Latince ezgi ya da şan anlamına gelen *cantus* ile, Latince sıkı veya sağlam anlamına gelen *firmus* kelimelerinden oluşan *cantus firmus* terimi Gregoryen ezginin dokunulmaz ve değişmez karakterini ifade etmektedir (Boran, Şenürkmez, 2010, s. 31).

Entonasyon: Doğru tonlama (İlyasoğlu, 2001, s. 300).

Homojenlik: Benzer karakterlere ve yapıya sahip olmak.

Koral: Genellikle kiliselerde söylenen, çalınan dinsel şarkılara ya da kaynağı dinsel şarkılar olan orkestra parçalarına verilen addır (Hatipoğlu, 2019, s. 80).

Litürji: Kutsal kilise ayininin içeriğini oluşturan metinlerin ve geleneğin bütününe verilen isimdir (Boran, Şenürkmez, 2010, s. 15).

Madrigal: Bu din dışı müzik türü, İtalya’da XII. yüzyıl sonları ve XIV. yüzyıl başlarında çalgıların eşlik etmediği, iki ya da üç sesli vokal kompozisyonların, o zamana kadar işlenmemiş melodilere uygulanması ile ortaya çıkmıştır. (Say, 1985, s. 788)

Mikrotonal: Mikrotonun tanımı da koma tanımıyla benzeşmektedir. “Yarım sestten küçük olan aralıklarına ya da ses farklarına mikroton” denir (Kasap, 2021, s. 8).

Missa: Katolik kilisesi tören müziği (Say, 1985, s. 133).

Motet: XIV. yüzyılda üç ayrı sesin üstü üste gelerek üç ayrı dilde ve eşiksiz koro ile söylenen çoksesli eser (İlyasoğlu, 2007, s. 302).

Organum: Seslerin birbirine uygunluğuna göre düzenlenmesi anlayışına dayanan bir yöntemdir. Diğer bir anlatımla organum; paralel iki ezgiden oluşan, ilkel çokseslilik biçimidir (Hatipoğlu, 2019, s. 76).

Reçitatif: Yarı seslendirme yarı söyleme stili. Konuşmaya yakın serbestlikle söylenen ses müziğidir. Melodi, ritm ve ölçü kurallarından çok, hitabetteki ses değişimlerini taklit etmeye özenen vokal müzik türüne verilen addır (Say, 1985, s. 1084).

Requem: Hristiyan yas müziğidir. Dinsel müzik eserlerinden olup ölümlerin ardından söylenen mass’tır (Say, 1985, s. 1084).

Tablhane: Davul, zurna, boru ve zilden oluşan müzik topluluklarına verilen addır. Bu topluluklar ilk defa kulanlar Orta asya Türk devletleri olmuştur. Türk ordularında kullanılan Tablhaneler sonradan yerlerini mehterhanelere bırakmışlardır (Say, 1985, s. 1161).

İKİNCİ BÖLÜM

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın yöntem ve modeli, evren ve örnekleme, araştırma verilerinin toplanması, toplanan verilerin işlenmesi ve çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve teknikler yer almakta ve açıklanmaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel bir çalışmadır. Betimsel araştırmalar, olayı olduğu gibi araştıran ve ele alınan olayların ve durumların ayrıntılı bir biçimde araştırıldığı ve onların daha önceki olaylar ve durumlarla ilişkilerinin incelenerek, “ne” olduklarının betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Karakaya, 2009, s. 59).

Çalışmada öncelikle, genel tarama modeli kullanılmış ve araştırma için belirlenen konunun temellendirilmesi ve yönlendirilmesi için alanyazınların taraması yapılarak konuyla ilgili bilgiler toplanmıştır.

Betimsel araştırmaların bir türü olan genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2008, s. 79).

Araştırmanın ilk bölümünde, TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu ile ilgili bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Bunun için öncelikli olarak TRT Genel Müdürlüğü Müzik Dairesi Çoksesli Müzikler Müdürü Tuğberk Evren’le görüşülmüş; araştırmanın amacı kendisine izah edilmiştir. Bu amaç doğrultusunda koroyla ilgili kurumsal olarak bilgi paylaşımı ve TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosunda bu güne kadar görev almış koristlerin isim listelerine ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir. Müdürlüklerinde 2002 den günümüze kayıt tutulduğu ve bu kayıtlarında, “*Kişisel Güvenliği Koruma Kanunu*” kapsamında hukuken paylaşılmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir. Dolayısıyla TRT kurumunun arşivlerinden konuyla ilgili bilgi ve veri elde edilememiştir.

Yapılan alan taraması sonucunda TRT Ankara Radyosu Çocuk Korosunda şeflik görevi yürüten eğitmenler incelenirken, 1986’dan günümüze bu kurumda yönetici ve eğitici olarak hizmet veren, adeta kurumsal hafızayı oluşturan Süreyya Çağlar’ın günümüzde de bu

görevi yürüttüğü bilgisine ulaşılmış ve randevu talebinde bulunulmuştur. Yapılan yüzyüze görüşme, hocanın rızası alınarak ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmış ve görüşmenin dökümü yapılarak alan yazın bölümünde kullanılmıştır.

Bu görüşme sonucunda araştırmayı detaylandırmak için; ekip arkadaşları TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosunda Alto sanatçısı ve çocuk korosunda Eğitici-Yönetici olarak görev yapan Nilüfer Tatman ile yine TRT Genel Müdürlüğü Müzik Dairesi Telif Hakları Müdürü olan ve aynı zamanda çocuk korosunda da Eğitici-Yönetici olarak görev yapan Fulya Gedikli ile de yüzyüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan yüzyüze görüşme hocaların rızaları alınarak ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmış ve görüşmenin dökümü yapılarak alan yazın bölümünde kullanılmıştır.

Yapılan görüşmelerde daha önceden hazırlanan sorular doğrultusunda; TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu'nun tarihçesi, kuruluş amacı, yapısı, koroya üye alım şartları, yapılan eğitimin kapsamı ve uygulama esasları, koronun görevleri, repertuvar oluşturulmasında gözönüne alınan kriterler ve yapmış oldukları faaliyetler ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Araştırmanın ikinci bölümünde çeşitli yıllarda TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosunda eğitim almış koristlerle ilgili TRT Genel Müdürlüğünden herhangi bir veriye ulaşılamadığından; yine koro şef ve yardımcılarının da yardımıyla bu bireylere ulaşılmaya çalışılmıştır. Çeşitli iletişim araçları (facebook, instagram vd.) vasıtasıyla, birbirleriyle irtibatla olan koristlere ulaşılmış;. hazırlanan anket formu, ulaşılan koristlere elektronik ortamda gönderilmiştir.

Ankete verilen cevaplarla; TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu özelinde “Çoksesli Çocuk Korolarında Görev Alan Koristlerin Bireysel Gelişimleri” incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir.

Bu doğrultuda Türkiye’de kurulan ilk ve en eski çocuk korusu olması sebebiyle araştırmada çalışma grubu olarak *TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu* seçilmiştir. Seçilen çalışma grubu yine bu koroda çeşitli yıllarda eğitim ve görev alarak sertifika almaya hak kazanmış, 18 yaşını doldurmuş, farklı yaşlardaki koristlerden oluşmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunda ait demografik özellikler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1*Koristlere Ait Demografik Bilgiler*

CİNSİYET	f	%
Kadın	34	85
Erkek	6	15
YAŞ	f	%
17-21 yaş	13	32.5
22-26 yaş	5	12.5
27-30 yaş	7	17.5
31-35 yaş	6	15
41-45 yaş	2	5
51 yaş ve üzeri	7	17.5
ANNE EĞİTİM DURUMU	f	%
Ortaöğretim	9	22.5
Lisans	22	55
Lisansüstü	5	12.5
İlköğretim	4	10.
BABA EĞİTİM DURUMU	f	%
Ortaöğretim	8	20
Lisans	22	55
Lisansüstü	7	17.5
İlköğretim	3	7.5
GELİR	f	%
0-5.000 TL	4	10
6.000-10.000 TL	9	22.5
11.000-15.000 TL	13	32.5
16.000-20.000 TL	6	15
20.000 TL ve üzeri	8	20
AİLENİN İKAMET ETTİĞİ VE HAYATININ ÇOĞUNU GEÇİRDİĞİ YER	f	%
Ankara	37	92.5
İstanbul	1	2.5
Antalya	2	5

Tablo 1 incelendiğinde koristlerin çoğunluğunu kadınların oluşturduğu, 17-21 yaş arası koristlerin diğerlerinden fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca koristlerin anne ve babalarının eğitim düzeylerinin çoğunun lisans mezunu olduğu, gelirlerinin 11.000-15.000 TL arası oldukları ve Ankara’da ikamet ettikleri saptanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veriler, alanla ilgili makaleler, dergiler, kitaplar, tezler ansiklopediler ve çeşitli internet sitelerinin taranmasıyla elde edilen bilgilerle derlenmiştir. Araştırmanın kuramsal bölümü için alan-yazın araştırması yapılmış, literatür ve internet taraması yapılarak konu ile ilgili tez ve makale gibi bilimsel çalışmalara ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılanlara “Çoksesli Çocuk Korolarında Görev Alan Koristlerin Bireysel Gelişimleri” ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla Ek 1’de sunulan bir anket formu hazırlanmıştır.

Anket, bir evren ya da örnekleme oluşturan birimlerden sistematik biçimde bilgi elde edebilmek amacıyla oluşturur. Bu amaç doğrultusunda, araştırmacı yazılı ya da sözlü sorular sorarak bunların yanıtlarına ulaşmaya çalışılır (Odabaşı, 1999, s. 81).

Katılımcı Anket Formu

Katılımcı Anket Formu ile, TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu özelinde çocukluğunda koro eğitimi almış, 18 yaşını doldurmuş olan bireylerin; almış oldukları bu eğitimin yaşamlarına olan etkisi ve bireysel gelişimlerine katkılarını ölçmeye yönelik 54 soruluk soru havuzu hazırlanmış ve taslak anket uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanlara yönelik bilgiler tablo 2’de verilmiştir. Uzmanların yapmış oldukları değerlendirme sonucunda bazı sorular çıkarılmış, bazıları revize edilerek 39 soruyla ankete son şekli verilmiştir. Hazırlanan anket formu iki bölümden oluşturulmuştur. İlk bölüm koristlerin demografik bilgilerini içeren 6 sorudan, ikinci bölüm ise koristlerin almış oldukları koro eğitiminin bireysel gelişimlerine katkılarını ile ilgili görüş ve önerilerini belirtecekleri 33 açık ve kapalı uçlu sorudan oluşturulmuştur. Oluşturulan nihai anket formu Ek 1’de sunulmuştur.

Tablo 2

Uzmanların Görev Yaptığı Kurum ve Ünvanları

Görev Yapılan Üniversite	Unvan	Uzmanlık Alanı
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Müzik Eğitimi
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Müzikoloji
Gazi Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Müzik Eğitimi
Zonguldak Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Müzik Eğitimi
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Psikolog
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Sosyolog
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Dil Bilimi

Verilerin Analizi

Görüşmecinin hazırladığı anketten toplanan veriler SPSS 23 paket programına girilmiş, yüzde ve frekans analizi yapılmıştır. Elde edilen analiz sonuçları frekans ve yüzde tablosu olarak betimsel biçimde, çalışmanın bulgular kısmında sunulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırma sürecinde elde edilen bulgular ve bulgulara yönelik yorumlar yer almaktadır. Bulgular araştırmanın alt problemleri doğrultusunda açıklanmaktadır.

Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Bu bölümde araştırmanın birinci alt problemi olan “Koristlerin almış oldukları koro eğitiminin meslek seçimleri ve müzik uğraşlarına etkileri nelerdir?” sorusuna yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3’de koristlerin öğrenim durumlarına yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3

Öğrenim Durumu (Mezun Olduğu Okul) ile İlgili Bilgiler Tablosu

ÖĞRENİM DURUMU	f	%
Ortaöğretim	9	22.5
Lisans	19	47.5
Yüksek Lisans	12	30

Tablo 3’e göre koristlerin % 47.5’inin “Lisans” mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 4

Koristlerin Meslekleri ile İlgili Bilgiler Tablosu

KORİSTLERİN MESLEKLERİ	f	%
Araştırmacı	1	2.5
Biyolog	1	2.5
Dış Ticaret Uzmanı	1	2.5
Doktor	1	2.5
Eczacı	1	2.5
Emekli	2	5
Endüstri Mühendisi	2	5
Enerji Mühendisi	1	2.5
İş Güvenliği Uzmanı	1	2.5
Kalite Mühendisi	1	2.5
Kimyager	1	2.5

Tablo 4. (Devamı)

Müzik öğretmeni	1	2.5
Müzisyen	3	7.5
Opera Sanatçısı, Müzik Eğitmeni	1	2.5
Oyuncu	1	2.5
Öğrenci	12	27.5
Öğretim Görevlisi	1	2.5
Öğretmen	1	2.5
Psikolog	1	2.5
Sanatçı	2	2.5
Sosyal Hizmet Uzmanı/Aile Danışmanı	1	2.5
Tasarımcı	1	2.5
TRT Ankara Radyosu Türk Sanat Müziği Müdürü	1	2.5
TRT Ankara Radyosu Viyola Sanatçısı	1	2.5

Tablo 4 incelendiğinde koristlerin farklı mesleklere mensup oldukları görülmekle birlikte % 27.5'inin "Öğrenci" olduğu saptanmıştır.

Tablo 5

Koroya Katılma Yılı ile İlgili Bilgiler Tablosu

KOROYA KATILMA YILI	f	%
1976-1986	9	22.5
1997-2007	5	12.5
2008-2018	13	32.5

Tablo 5 incelendiğinde koristlerin % 32.5'inin koroya 2008-2018 yılları arasında katıldıkları görülmektedir.

Tablo 6

Katılımcıların Koroda Görev (Eğitim) Aldığı Yıllar ile İlgili Bilgiler Tablosu

KATILIMCILARIN KORODA GÖREV (EĞİTİM) ALDIĞI YILLAR AL ALDIĞI SÜRE	f	%
2 yıl	2	5
4 yıl	2	5
5 yıl	9	22,5
6 yıl	22	55
7 yıl	4	10
Emin Değil	1	2.5

Tablo 6 incelendiğinde koristlerin % 55'inin koroda 6 yıl görev (eğitim) aldığı görülmektedir.

Tablo 7

Koroya Katılmadan Önce Müzikle İlgisi ile İlgili Bilgiler Tablosu

KOROYA KATILMADAN ÖNCE MÜZİKLE İLGİSİ	f	%
Yok	14	35
Var	26	65

Tablo 7 incelendiğinde koristlerin % 65'inin koroya katılmadan önce müzikle ilgisinin olduğu görülmektedir.

Tablo 8

Ailede Müzikle Uğraşan ile İlgili Bilgiler Tablosu

AİLEDE MÜZİKLE UĞRAŞAN	f	%
Yok	21	52.5
Var	19	47.5

Tablo 8 incelendiğinde koristlerin % 47.5'inin ailelerinde müzikle uğraşan olduğu görülmektedir.

Tablo 9

“Ailenin Koroya Katılması ile İlgili Rolü Var mı?” Sorusuna Verilen Bilgiler Tablosu

AİLENİN KOROYA KATILMASI İLE İLGİLİ ROLÜ VAR MI?	f	%
Var	25	62.5
Yok	8	20
Fikrim yok	7	17.5

Tablo 9 incelendiğinde koristlerin % 62.5'inin ailelerinin koroya katılmalarında rolü olduğu görüşündedir.

Tablo 10

Müzik Aleti Çalma ile İlgili Bilgiler Tablosu

MÜZİK ALETİ ÇALMA	f	%
Çalmıyorum	14	35
Çalıyorum	26	65

Tablo 10 incelendiğinde koristlerin % 65'inin müzik aleti çaldığı görülmektedir.

Tablo 11*Koro Çalışmalarına Katılma Sıklığı ile İlgili Bilgiler Tablosu*

KORO ÇALIŞMALARINA KATILMA SIKLIĞI	f	%
Çok az	0	0
Nadiren	0	0
Bazen	0	0
Sık Sık	3	7.5
Çok sık	37	92.5

Tablo 11 incelendiğinde koristlerin % 37'sinin “çok sık” koro çalışmalarına katıldığı görülmektedir.

Tablo 12*Koroya Katılmanın Meslek Seçimine Etkisi ile İlgili Bilgiler Tablosu*

KOROYA KATILMANIN MESLEK SEÇİMİNE ETKİSİ	f	%
Yok	23	57.5
Var	17	42.5

Tablo 12 incelendiğinde koristlerin % 57.5'i koroya katılmalarının meslek seçimlerine etkisinin olmadığı görüşü saptanmıştır.

Tablo 13*Profesyonel Olarak Müzikle Uğraşma ile İlgili Bilgiler Tablosu*

PROFESYONEL OLARAK MÜZİKLE UĞRAŞMA	f	%
Uğraşıyorum	24	60
Uğraşmıyorum	16	40

Tablo 13 incelendiğinde koristlerin % 60'ının profesyonel olarak müzikle uğraştığı görülmektedir.

Tablo 14*Müziği Meslek Olarak Seçmede Koronun Rolü ile İlgili Bilgiler Tablosu*

MÜZİĞİ MESLEK OLARAK SEÇMEDE KORONUN ROLÜ	f	%
Yok	11	27.5
Var	14	35
FikrimYok	15	37.5

Tablo 14 incelendiğinde koristlerin % 37.5'inin müziği meslek olarak seçmede koronun rolünün olup olmadığı ile ilgili fikrinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 15*Koroda Bulunmanın Sesis Daha Etkili ve Doğru Kullanmaya Etkisi ile İlgili Bilgiler Tablosu*

KORODA BULUNMANIN SESİ DAHA ETKİLİ VE DOĞRU KULLANMAYA ETKİSİ	f	%
Yok	1	2.5
Var	39	97.5

Tablo 15 incelendiğinde koristlerin % 97.5'i koroda bulunmalarının seslerinin daha etkili ve doğru kullanmalarına etkisinin olduğu görüşündedir.

Tablo 16*Koro Yaşantısına Devam Etme ile İlgili Bilgiler Tablosu*

KORO YAŞANTISINA DEVAM ETME	f	%
Devam ediyorum	20	50
Devam etmiyorum	20	50

Tablo 16 incelendiğinde koro yaşantısına devam eden koristlerle etmeyenlerin eşit olduğu görülmektedir.

Tablo 17*Katılımcıların Çaldığı Müzik Aletleri ile İlgili Bigiler Tablosu*

KATILIMCILARIN ÇALDIĞI MÜZİK ALETLERİ	f	%
Bağlama	1	2.5
Bağlama,Gitar	1	2.5
Çello	1	2.5
Çello,Gitar	1	2.5
Çello, Piyano, Gitar, Bağlama	1	2.5
Flüt, Piyano	1	2.5
Flüt, Gitar	1	2.5
Gitar	2	5
Keman, Viyola, Piyano	1	2.5
Klarinet	1	2.5
Klasik Gitar, Piyano, Bağlama	1	2.5
Kontrbas	1	2.5
Org	1	2.5
Piano	2	5
Piyano	5	12.5
Piyano, Bağlama	1	2.5
Piyano, Keman, Viyola	1	2.5
Ukulele	1	2.5
Ukulele, Piyano, Fransız Kornosu	1	2.5
Hiçbir çalgı çalmayan	15	37.5

Tablo 17 incelendiğinde koristlerin % 37.5'i nin hiçbir çalgı çalmadığı, çalanlarında çoğunun piyano çaldığı görülmektedir.

İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Bu bölümde araştırmanın birinci alt problemi olan “Koristlerin almış oldukları koro eğitiminin kişisel gelişimlerine katkıları nelerdir?” sorusuna yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 18’de koro eğitiminin, kişinin hayatında daha planlı–programlı yaşamasına ne derece etkili olduğuna yönelik bilgilere bulunmaktadır.

Tablo 18

“Koro Eğitimi, Hayatınızı Daha Planlı–Programlı Yaşamınızda Ne Derece Etkili Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
Koro eğitimi, hayatınızı daha planlı–programlı yaşamınızda ne derece etkili oldu?	Çok az	0	0
	Az	0	0
	Orta düzeyde	5	12.5
	Fazla	9	22.5
	Çok fazla	26	65

Tablo 18 incelendiğinde koristlerin % 65’i “Koro eğitimi, hayatınızı daha planlı–programlı yaşamınızda ne derece etkili oldu?” sorusuna, “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin büyük çoğunluğunun almış oldukları koro eğitiminin, hayatlarını daha planlı-programlı yaşamalarına katkısının olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 19’da koro çalışmalarının, kişinin sorumluluk duygusunu artırmada ne derecede etkisinin olduğuna yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 19

“Koro Çalışmalarınızın Sorumluluk Duygunuzu Artırmada Ne Derecede Etkili Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
Koro çalışmalarınızın sorumluluk duygunuzu artırmada ne derecede etkili oldu?	Çok az	0	0
	Az	0	0
	Orta düzeyde	1	2.5
	Fazla	6	15
	Çok fazla	33	82.5

Tablo 19’a göre koristlere yöneltilen “Koro çalışmalarınızın sorumluluk duygunuzu artırmada ne derecede etkili oldu?” sorusuna, % 82.5 oranında “çok fazla” cevabını

verilmiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin çok büyük çoğunluğunun katıldıkları koro çalışmalarının sorumluluk duygularını artırdığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 20’de koro çalışmalarının, kişilerin yaşamlarında daha disiplinli olmalarına ne ölçüde katkısı olduğuna yönelik verdiği bilgiler sunulmuştur.

Tablo 20

“Koro Çalışmalarının Yaşamınızda Daha Disiplinli Olmanıza Ne Ölçüde Katkısı Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

		f	%
	Çok az	0	0
	Az	0	0
Koro çalışmalarının yaşamınızda daha disiplinli olmanıza ne ölçüde katkısı oldu?	Orta düzeyde	2	5
	Fazla	10	25
	Çok fazla	28	70

Tablo 20 incelendiğinde koristlerin % 70’i “Koro çalışmalarının yaşamınızda daha disiplinli olmanıza ne ölçüde katkısı oldu? sorusuna, “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin büyük çoğunluğunun koro çalışmalarının disiplinli olmalarına katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 21’de koro eğitiminin, kişilerin yaratıcılığının ve hayal gücünün gelişiminde ne ölçüde katkısı olduğuna yönelik verdiği bilgiler sunulmuştur.

Tablo 21

“Koro Eğitimi Yaratıcılığınızın ve Hayal Gücünüzün Gelişiminde Ne Ölçüde Katkısı Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
	Çok az	1	2,5
Koro eğitimi yaratıcılığınızın ve hayal gücünüzün gelişiminde ne ölçüde katkısı oldu?	Az	0	0
	Orta düzeyde	5	12.5
	Fazla	9	22.5
	Çok fazla	25	62.5

Tablo 21’e göre koristlerin % 62.5’i “Koro eğitimi yaratıcılığınızın ve hayal gücünüzün gelişiminde ne ölçüde katkısı oldu?” sorusuna “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin çoğunluğunun koro eğitiminin kendi yaratıcılıklarının ve hayal güçlerinin gelişimine katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 22’de koro eğitiminin, kişilerin zihinsel gelişimleri ve nitelikli düşüncelerine ne ölçüde katkısı olduğuna yönelik verdiği bilgiler sunulmuştur.

Tablo 22

“Koro Eğitiminin Zihinsel Gelişiminize ve Daha Nitelikli Düşünmenize Ne Derece Etkisi Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
	Çok az	0	0
Koro eğitiminin zihinsel gelişiminize ve daha nitelikli düşünmenize ne derece etkisi oldu?	Az	1	2.5
	Orta düzeyde	4	10
	Fazla	8	20
	Çok fazla	27	67.5

Tablo 22’ye göre koristlerin % 67.5’i “Koro eğitiminin zihinsel gelişiminize ve daha nitelikli düşünmenize ne derece etkisi oldu?” sorusuna “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin çoğunluğunun koro eğitiminin zihinsel gelişimlerine ve nitelikli düşüncelerine katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 23’de koro eğitiminin, kişilerin kişilik gelişimine (öz güvenli olma, sorunları daha cesaretle karşılama ve sorunları çözmek için çaba sarf etme vs.) ne ölçüde katkısı olduğuna yönelik verdiği bilgiler sunulmuştur.

Tablo 23

“Koro Eğitiminin Kişilik Gelişiminize (Öz Güvenli Olma, Sorunları Daha Cesaretle Karşılama ve Sorunları Çözmek İçin Çaba Sarf Etme vs.) Ne Derece Etkisi Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
Koro eğitiminin kişilik gelişiminize (öz güvenli olma, sorunları daha cesaretle karşılama ve sorunları çözmek için çaba sarf etme vs.) ne ölçüde katkısı oldu?	Çok az	0	0
	Az	1	2.5
	Orta düzeyde	7	17.5
	Fazla	5	12.5
	Çok fazla	27	67.5

Tablo 23 incelendiğinde koristlerin % 67.5’i “Koro eğitiminin kişilik gelişiminize (öz güvenli olma, sorunları daha cesaretle karşılama ve sorunları çözmek için çaba sarf etme vs.) ne ölçüde katkısı oldu?” sorusuna, “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin çoğunluğunun koro çalışmalarının kişilik gelişimlerine katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 24’de koro çalışmalarının, kişilerin doğru ve etkin konuşma becerileri kazanmalarına ne ölçüde katkısı olduğuna yönelik verdiği bilgiler sunulmuştur.

Tablo 24

“Koro Eğitimi Size Doğru ve Etkili Konuşma Becerisi Kazandırmada Ne Derece Etkili Oldu?”Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
Koro eğitimi size doğru ve etkili konuşma becerisi kazandırmada ne derece etkili oldu?	Çok az	0	0
	Az	0	0
	Orta düzeyde	4	10
	Fazla	12	30
	Çok fazla	24	60

Tablo 24 incelendiğinde koristlerin % 60'ı “Koro eğitimi size doğru ve etkili konuşma becerisi kazandırmada ne derece etkili oldu?” sorusuna, “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin büyük çoğunluğuna göre koro eğitimi doğru ve etkili konuşma becerisi kazanmalarına katkı sağlamaktadır.

Tablo 25’de koro çalışmalarının, kişilerin, estetik anlayışı, güzeli arama, doğruyu bulma, ortak beğeni kazanımı gibi yetiler kazanmalarına ne ölçüde katkısı olduğuna yönelik verdiği bilgiler sunulmuştur.

Tablo 25

“Koro Çalışmaları Size Estetik Anlayışı, Güzeli Arama, Doğruyu Bulma, Ortak Beğeni Kazanımı vb. Yetiler Kazanmada Ne Derece Faydası Oldu?”Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
Koro çalışmaları size, estetik anlayışı, güzeli arama, doğruyu bulma, ortak beğeni kazanımı vb. yetiler kazanmada ne derece faydası oldu?	Çok az	0	0
	Az	0	0
	Orta düzeyde	2	5
	Fazla	6	15
	Çok fazla	32	80

Tablo 25 incelendiğinde koristlerin % 80'i “Koro çalışmaları size, estetik anlayışı, güzeli arama, doğruyu bulma, ortak beğeni kazanımı vb. yetiler kazanmada ne derece faydası oldu?” sorusuna, “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koro çalışmaları koristlerin çok büyük çoğunluğunun estetik anlayışı, güzeli arama, doğruyu bulma, ortak beğeni kazanımı vb. yetiler kazanmalarına fayda sağlamıştır.

Tablo 26’da koroda bulunmanızın bilimsel gerçekleri kavramanıza ne ölçüde katkısı olduğuna yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 26

“Sizce, Koroda Bulunmanızın Bilimsel Gerçekleri Kavramanıza Ne Derece Katkısı Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
	Çok az	1	2.5
Sizce, koroda bulunmanızın bilimsel gerçekleri kavramanıza ne derece katkısı oldu?	Az	1	2.5
	Orta düzeyde	9	22.5
	Fazla	10	25
	Çok fazla	19	47.5

Tablo 26’ya göre koristlerin % 47.5’i “Sizce, koroda bulunmanızın bilimsel gerçekleri kavramanıza ne derece katkısı oldu?” sorusuna “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin çoğunluğun koro eğitiminin bilimsel gerçekleri kavramalarına katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Bu bölümde araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Koristlerin koroya katılmalarının eğitim hayatlarına etkisi nelerdir?” sorusuna yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 27’de koro çalışmalarının, kişinin okuldaki derslerini daha dikkatli izleme ve konsantrasyonunu arttırmasına ne ölçüde yardımcı olduğuna yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 27

“Koro Çalışmalarının, Okuldaki Derslerinizi Daha Dikkatli İzlemenize ve Konsantrasyonunuzu Arttırmanıza Ne Ölçüde Yardımcı Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
Koro çalışmalarının, okuldaki derslerinizi daha dikkatli izlemenize ve konsantrasyonunuzu arttırmanıza ne ölçüde yardımcı oldu?	Çok az	0	0
	Az	2	5
	Orta düzeyde	8	20
	Fazla	13	32.5
	Çok fazla	17	42.5

Tablo 27’de göre koristlerin % 42.5’i “Koro çalışmalarının, okuldaki derslerinizi daha dikkatli izlemenize ve konsantrasyonunuzu arttırmanıza ne ölçüde yardımcı oldu?” sorusuna “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin çoğunluğu koro çalışmalarının derslerini daha dikkatli izlemesine ve konsantrasyonunu arttırmasına katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 28’de koro çalışmalarının, kişilerin okul başarılarını nasıl etkilediğine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 28

“Koro Çalışmaları Okul Başarınızı Ne Ölçüde Etkiledi?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
Koro çalışmaları okul başarınızı ne ölçüde etkiledi?	Çok az	2	5
	Az	2	5
	Orta düzeyde	8	20
	Fazla	14	35
	Çok fazla	14	35

Tablo 28’de göre koristlerin % 35’i “Koro çalışmaları okul başarınızı ne ölçüde etkiledi?” sorusuna “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin çoğunluğu koro çalışmalarının okul başarılarına olumlu yönde katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 29’da koro çalışmalarında, kişilerin öğrendiği bilgilerin eğitim hayatlarında öğrendikleri bilgilere ne derece desteklediğine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 29

“Koro Çalışmalarında Öğrendiğiniz Bilgiler, Eğitim Hayatınızda Öğrendiklerinizi Ne Derece Destekledi?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
Koro çalışmalarında öğrendiğiniz bilgiler, eğitim hayatınızda öğrendiklerinizi ne derece destekledi?	Çok az	0	0
	Az	3	7.5
	Orta düzeyde	4	10
	Fazla	15	37.5
	Çok fazla	18	45

Tablo 29 incelendiğinde koristlerin % 45’i “Koro çalışmalarında öğrendiğiniz bilgiler, eğitim hayatınızda öğrendiklerinizi ne derece destekledi?” sorusuna, “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin çoğunluğunun koro çalışmalarında öğrendikleri bilgilerin, eğitim hayatlarında öğrendiklerine katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 30’da koro çalışmalarında, kişilerin okullarındaki müzik derslerine (nota okuma, şarkı söyleme ve genel müzik öğrenimi vb.) ne derece katkı sağladığına yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 30

“Koro Çalışmaları, Okulunuzdaki Müzik Derslerine (Nota Okuma, Şarkı Söyleme ve Genel Müzik Öğrenimi vb.) Ne Derece Katkı Sağladı?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
Koro çalışmaları, okulunuzdaki müzik derslerine (nota okuma, şarkı söyleme ve genel müzik öğrenimi vs) ne derece katkı sağladı?	Çok az	0	0
	Az	0	0
	Orta düzeyde	1	2.5
	Fazla	3	7.5
	Çok fazla	36	90

Tablo 30 incelendiğinde koristlerin % 90'ı “Koro çalışmaları, okulunuzdaki müzik derslerine (nota okuma, şarkı söyleme ve genel müzik öğrenimi vs) ne derece katkı sağladı?” sorusuna, “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin çok büyük çoğunluğunun koro çalışmalarının, okullarındaki müzik derslerine (nota okuma, şarkı söyleme ve genel müzik öğrenimi vs) çok büyük katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Bu bölümde araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Koristlerin almış oldukları koro eğitimi ve koro üyeliğinin toplumsal, sosyal ve kültürel hayatlarına ne gibi katkıları olmuştur?” sorusuna yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 31’de koro çalışmaları, kişilerin genel müzik kültürünü artırmada ne derece etkili olduğuna yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 31

“Koro Çalışmaları, Genel Müzik Kültürünüzü Artırmada Ne Derece Etkili Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
Koro çalışmaları, genel kültürünüzü artırmada ne derece etkili oldu?	Çok az	0	0
	Az	0	0
	Orta düzeyde	2	5
	Fazla	6	15
	Çok fazla	32	80

Tablo 31 incelendiğinde koristlerin % 80'i “Koro çalışmaları, genel müzik kültürünüzü artırmada ne derece etkili oldu?” sorusuna, “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin çok büyük çoğunluğunun koro çalışmalarının, genel müzik kültür düzeylerini artırmada çok büyük katkısı olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 32’de koro eğitiminin, kişilerin kendisini, düşüncelerini karşındakine daha iyi ve daha net aktarabilmesine katkı sağlamada ne derece etkili olduğuna yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 32

“Koro Eğitimi Kendinizi, Düşüncelerinizi Karşındakine Daha İyi ve Daha Net Aktarabilmenize Katkı Sağlamada Ne Derece Etkili Olmuştur?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

Soru	Sıklık	f	%
Koro eğitimi kendinizi daha iyi tanımanıza, düşüncelerinizi karşındakine daha iyi ve daha net aktara bilmenize katkı sağlamada ne derece etkili olmuştur?	Çok az	0	0
	Az	1	2.5
	Orta düzeyde	6	15
	Fazla	13	32.5
	Çok fazla	20	50

Tablo 32’ye göre koristlerin % 50’si “Koro eğitimi kendinizi, düşüncelerinizi karşındakine daha iyi ve daha net aktara bilmenize katkı sağlamada ne derece etkili olmuştur?” sorusuna “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin çoğunluğu koro eğitiminin kendilerini, düşüncelerini karşındakine daha iyi ve daha net aktarabilmelerine katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 33’de koro eğitiminin, kişilerin toplulukla çalışabilme yetisi kazanmalarına katkı sağlamada ne derece etkili olduğuna yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 33

“Koro Eğitimi Size Toplulukla Çalışabilme Yetisi Kazandırmada Ne Derece Etkisi Oldu?” Sorusuna Yönelik Verilen Bilgiler Tablosu.

	Sıklık	f	%
	Çok az	0	0
Koro eğitimi size yardımlaşma, dayanışma ve takım çalışması yapabilme yetisi kazandırmada ne derece etkisi oldu?	Az	0	0
	Orta düzeyde	2	5
	Fazla	3	7.5
	Çok fazla	35	87.5

Tablo 33’e göre koristlerin % 87.5’i “Koro eğitimi size toplulukla çalışabilme yetisi kazandırmada ne derece etkisi oldu?” sorusuna “çok fazla” cevabını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, koristlerin büyük çoğunluğunun koro eğitiminin toplulukla çalışabilme yetisi kazanmalarına katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sonuçlar ve Öneriler

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle, alt problemler doğrultusunda sonuçlara yer verilmiştir.

Sonuçlar

Birinci alt probleme ilişkin sonuçlar.

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Koristlerin almış oldukları koro eğitiminin meslek seçimleri ve müzik uğraşlarına katkıları nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgulardan hareketle;

- Koristlerin koroya katılmalarının ardından ortalama % 32.5 oranla çoğunluğunun 5-6 yıl koroya devam ettikleri,
- Koroya katılmadan önce koristlerin % 65’inin müziğe ilgisinin olduğu; ancak %52.5 oranla çoğunun ailesinde müzik ile uğraşan kimselerin bulunmamasına rağmen, % 62.5 oranla koroya katılmalarında ailelerinin rolü ve katkısının olduğu,
- Koristlerin % 92.5’inin koro çalışmalarına düzenli olarak katıldıkları, ancak % 57.5 ile bu durumun meslek seçimlerinde herhangi bir rolünün olmadığı,
- Koristlerin % 60’ının profesyonel olarak müzikle uğraştıkları, ancak müziği meslek olarak seçmelerinde % 37.5 ile koronun herhangi bir anlamlı etkisinin olmadığı ,
- Koristlerin koroda bulunmalarının seslerini daha etkili ve doğru kullanmalarına % 97.5 oranında olumlu etkisinin olduğu,
- Koristlerden koro yaşantısına devam edenlerle etmeyenlerin sayılarının eşit olduğu bu sebeple anlamlı bir farkın olmadığı,
- Bireylerin koro eğitimi almasının herhangi bir müzik aleti çalmalarında % 65’lik bir oranla olumlu yönde etkisinin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

İkinci alt probleme ilişkin sonuçlar.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Koristlerin almış oldukları koro eğitiminin kişisel gelişimlerine katkıları nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgulardan hareketle;

- Alınan koro eğitiminin, koristlerin % 65’le hayatlarını daha planlı-programlı yaşamalarına çok fazla katkı sağladığı,
- Koristlerin % 82.5’inin sorumluluk duygularını geliştirdiği ve artırdığı,
- Yapılan koro çalışmalarının, koristlerin % 95’inin disiplinli olmalarına katkı sağladığı,
- Alınan koro eğitiminin, koristlerin % 62.5’inin yaratıcılıklarını ve hayal güçlerinin gelişimine çok fazla olumlu etkileri olduğu,
- Alınan koro eğitiminin, koristlerin % 67.5’inin zihinsel gelişimlerine ve daha nitelikli düşünmelerine çok fazla fayda sağladığı,
- Almış oldukları koro eğitiminin, koristlerin % 67.5’inin kişilik gelişimlerinin (öz güvenli olma, sorunları daha cesaretle karşılama ve sorunları çözmek için çaba sarf etme vs.) gelişimine çok fazla katkı sağladığı,
- Almış oldukları koro eğitiminin, koristlerin % 90’ının doğru ve etkili konuşma becerilerini geliştirdiği,
- Yapılan koro çalışmalarının, koristlerin % 80’ine çok fazla estetik anlayışı (güzeli arama, doğruyu bulma, ortak beğeni kazanma vb.) yetisi kazandırdığı,
- Koroda bulunmanın, koristler açısından % 47.5’inin bilimsel gerçekleri kavramasına yardımcı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Koristlerin koroya katılmalarının eğitim hayatlarına etkisi nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgulardan hareketle;

- Koro çalışmalarının, koristlerin % 42.5’inin okuldaki derslerini daha dikkatli izlemelerine ve konsantrasyonlarını arttırmalarına çok fazla yardımcı olduğu,
- Koro çalışmalarının, koristlerin % 70’inin okul başarısına katkı sağladığı,
- Koristlerin % 45’inin koro çalışmalarında öğrendikleri bilgilerin, eğitim hayatlarında öğrendiklerine katkısının çok fazla olduğu,
- Koro çalışmalarının, koristlerin % 90’ının okullarındaki müzik derslerine (nota okuma, şarkı söyleme ve genel müzik öğrenimi vs.) katkısının çok fazla olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Dördüncü alt probleme ilişkin sonuçlar.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Koristlerin almış oldukları koro eğitimi ve koro üyeliğinin toplumsal, sosyal ve kültürel hayatlarına ne gibi katkıları olmuştur?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgulardan hareketle;

- Koro çalışmalarının koristlerin genel müzik kültürlerini artırmalarına % 80 oranında çok fazla olumlu katkısının olduğu,
- Almış oldukları koro eğitiminin koristlerin % 50’sinin kendilerini, düşüncelerini karşılardakine daha iyi ve daha net aktarabilmelerine yardımcı olduğu,
- Almış oldukları koro eğitiminin, koristlerin % 87.5’inin toplulukla çalışabilme yetilerine çok fazla olumlu katkılar sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen sonuçlar doğrultusunda çeşitli önerilere yer verilmiştir.

- Çocuk koroları konusunda toplumsal bilinç düzeyinin artırılmasının ve çocuk korolarında verilen eğitimin bireysel, toplumsal ve kültürel yönden çocuklara son derece faydalı olduğunun tüm eğitimcilere benimsetilmesinin,
- Erken yaşta alınan müzik eğitiminin çocukların gelişiminde son derece etkili olduğu bilimsel gerçeğinden yola çıkarak, yurt sathında büyük şehirlerde faaliyetlerini sürdüren bu tür çocuk korolarının tüm yurda yayılmasının,
- Ülkemizin eğitim, kültür ve sanat politikalarında erken müzik eğitime gereken önemin verilmesi ve ilgili kurum ve kuruluşlarca özengen (amatör) çoksesli çocuk korolarının gelişimi ve arttırılması için teşvik edici tedbirler alınmasının,
- Geçmişte Radyo ve Televizyon programları yoluyla sıkça yayınlanan ve çocuk korolarına katılımı özendiren programlı ve eğitici amaçlı çocuk koroları yayınlarının, tüm görsel ve işitsel iletişim araçlarında devamının sağlanmasının,
- Koro çalışmalarına katılım ve devamlılıkta ailelerin rolü ve istikrarı göz önünde bulundurulduğunda, çocuklar kadar ailelerinde konuyla ilgili bilinçlendirilmelerinin,
- Koro çalışmalarına okul öncesi ve ilkokullarda başlamasının, bunun için kadrolu müzik öğretmenlerinin bu kurumlarda istihdam edilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ataman, A. M. (1947). *Musiki tarihi* (2. baskı). Milli Eğitim.
- Apaydın, M. (2006, 4-6 Ekim). *Çocuk ve gençlik korolarının, toplumun kültürel gelişimindeki yeri ve önemi*. 2. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu'nda sunuldu. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Aracı, E. (2001). *Ahmed Adnan Saygun doğu-batı arası müzik köprüsü*. Yapı Kredi.
- Biber-Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 101-106.
- Boran, İ., & Şenürkmez, K. Y. (2010). *Kültürel tarih ışığında çok sesli Batı müziği* (2. baskı). Yapı Kredi.
- Çevik, S. (2015). *Koro eğitimi ve yönetimi* (3. baskı). Müzik Eğitimi.
- Çevik, S. (2006, 26-28 Nisan). *Müzik öğretmenliği eğitiminde ses eğitimi alan derslerinin müzik öğretmenliği yeterlikleri yönünden değerlendirilmesi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunuldu. Pamukkale Üniversitesi Basımevi.
- Değer, A. Ç. (2008, 7-12 Temmuz). *Koroda ısınma alıştırmaları üzerine*. 1. Çocuk Korosu Çalıştayı-Çocuk Korosu Şefliği Kursu-Koro Eğitimciliği Semineri'nde sunuldu. (Seminer notu).
- Değer, A. Ç. (2012). *Çocuk korolarının eğitiminde bir yaklaşım olarak eğitsel oyun kullanımının öğrencilerin müziksel erişim düzeylerine etkisi*. (Tez No. 331662) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Doğanarslan, E. (2008). *Koro eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri*. (Tez No. 220391) [Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi-Ankara]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Egüz, S. (1981). *Koro eğitimi ve yönetimi*. Ayyıldız.
- Egüz, S. (1991). *Toplu ses eğitimi I*. Müzik Ansiklopedisi.
- Eskioğlu, I. (2003). *Müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri* Cumhuriyetin 80. Yılında Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunuldu. Malatya İnönü Üniversitesi Basımevi
- Garretson, R. L. (1993). *Conducting choral music*. Prentice Hall, Engewood Cliffs.
- Gazimihal M. R. (1955) *Türk askeri muzikaları tarihi*. Maarif
- Gedikli, F. (2022). TRT Çocuk Korosu eğitici-yöneticisi Fulya Gedikli ile sözlü görüşme (28 Şubat 2022). Ankara.
- Hamzaoglu, A. R. (2002). *6-12 yaş grubundaki çocukların gelişiminde müzik eğitiminin rolü*. (Tez No. 113221) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Hatipoğlu, G. (2019). *Güzelsanatlar lisesi çoksesli koro 10 ders kitabı* (3.baskı). Milli Eğitim Bakanlığı
- Hatipoğlu, G., & Kiremitçi, Ö. (2019). *Güzelsanatlar lisesi çoksesli koro 11 ders kitabı* (2. baskı). Milli Eğitim Bakanlığı

- İlyasoğlu, E. (2001). *Zaman içinde müzik* (6. baskı). Yapı Kredi.
- İlyasoğlu, E. (2007). *71 Türk bestecisi – 71 Turkish Composers*. Pan.
- Karakaya, İ. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. A. Tanrıöğen (Ed). *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (ss. 57-84). Anı.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel.
- Kasap, E. (2021). *Mikrotonal gitarda makamsal müziğin çok seslendirilmesine ilişkin yaklaşımlar* (Tez No. 702446) [Yüksek Lisan Tezi, Ordu Üniversitesi-Ordu]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Mimaroğlu, İ. (1987). *Müzik tarihi*. Varlık.
- Odabaşı, Y. (1999). Anket yöntemi. A. A. Bir (Ed.), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri içinde* (s.1081). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Ömür, M. (2001). *Sesin peşinde*. Pan.
- Özgür, Ü., & Aydoğan, S (1999) *Müziksel işitme okuma*. 1.Kitap, Sözkese.
- Öztop, S. (2007). *Planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi ile bireylere kazandırılması hedeflenen eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterliliklerin incelenmesi*. (Tez No. 207065) [Yüksek lisan tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Perçin, Y. (1999). *Üç büyük kentimizde çoksesli çocuk koroları ve müzik eğitimimiz*. (Tez No. 89293) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi-İzmir]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Sachs, C. (1943). *The Rise of Music in Ancient World East and West*. The Vail-Ballou Press.
- Sachs, C. (1965). *Kısa dünya musiki tarihi*. (İ. Usmanbaş, Çev.). Milli Eğitim.
- Sakar, M. H. (2009). Popüler müzik ve müzik eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research*, Volume 2 / 8
- Say, A. (1985). *Müzik ansiklopedisi* (3 Cilt). Müzik Ansiklopedisi.
- Say, A. (1995). *Müzik tarihi*. Müzik Ansiklopedisi.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi.
- Selanik, C. (1996). *Müzik sanatının tarihsel serüveni*. Doruk.
- Sökezoğlu, D. (2012). Konservatuar müzik bölümü öğrencilerinin ilköğretim okullarında yaptıkları koro çalışmalarına sınıf öğretmenlerinin bakışı. *E-Journal of New World Sciences Academy NWSA-Education Sciences*, 1C0564, 7(4), 1063-1081, Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Sun, M. (1969). *Türkiye'nin kültür-müzik-tiyatro sorunları*. Kültür.
- Şahin, İ. (2008). Dinî hayatın ritmi: Ritüel ve müzik. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 49(2), 269-285.
- Şanal, M. (2011) *Çoksesli koroda şarkı söylemenin psikolojik ve fizyolojik etkileri* (Tez No. 278842) [Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi-Bolu]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Töreyin, M. (2015) *Ses eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yöntemler* (2.baskı). Sözkese.
- Uçan, A. (1989). İnsan ve müzik. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 73-98.
- Uçan, A. (1989). Türkiye'de cumhuriyetin ilk altmış yılında müzik eğitimi. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 177-203.

- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik, insan ve sanat eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2001). *İnsan, müzik ve koro eğitiminin temelleri*. Rekmay.
- Uçan, A. (2005) *Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum* (3. baskı). Arkadaş.
- Yurdakul, A. M. (2000). *Güzel şarkı söyleme ve sesi geliştirmede kesin başarının yolları*. Lir.
- Yüksel, A., L. (1996). *Türkiye’de erken müzik eğitimi kurumları olan çocuk korolarının meslek seçimine etkileri*. (Tez No. 55035) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

EKLER

EK-1. Nihai Anket Formu

Anket Yönergesi

Bu anket formu, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü programında yürütülmekte olan “Çoksesli Çocuk Korolarında Görev Alan Koristlerin Bireysel Gelişimleri Üzerine Bir İnceleme (TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu Örneği)” konulu tez çalışmamda kullanmak üzere hazırlanmıştır. Anket koroda eğitim ve görev alarak sertifikasını almış çocuklardan şuanda 18 yaşını doldurmuş ve daha üzerindeki koristlere uygulanacaktır. Araştırmanın amacı; TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosuna katılarak burada almış oldukları eğitimin, edindikleri arkadaşlıkların ve deneyimlerin, katıldıkları etkinliklerin, gelecekteki yaşamlarında olan etkilerini tespit edebilmektir. Aşağıdaki sorularda size en uygun seçeneği işaretleyiniz. Araştırmada cevaplandıranlara ilişkin her türlü bilgiler gizli tutulacak ve elde edilecek bilgiler sadece bu araştırmada kullanılacaktır. Araştırmanın amacına ulaşması, çalışmada yer alan soruların eksiksiz ve içtenlikle cevaplandırılmasına bağlıdır. Katılımlarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarım.

M. Yücel Pekuz

* Gerekli

1. E-posta *

Genel Bilgiler

2. Cinsiyet *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Kadın

☐ Erkek

3. Yaş *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ 17 – 21
- ☐ 22 – 26
- ☐ 27 – 30
- ☐ 31 – 35
- ☐ 36 – 40
- ☐ 41 – 45
- ☐ 46 – 50
- ☐ 51 ve Üzeri

4. Öğrenim durumu (Mezun olduğu okul) *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ İlköğretim
- ☐ Ortaöğretim
- ☐ Lisans
- ☐ Lisansüstü

5. Meslek *

6. Anne öğrenim durumu *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Okur-yazar
- ☐ İlköğretim
- ☐ Ortaöğretim
- ☐ Lisans
- ☐ Lisansüstü

7. Baba öğrenim durumu*

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Okur-yazar
- ☐ İlköğretim
- ☐ Ortaöğretim
- ☐ Lisans
- ☐ Lisansüstü

8. Ailenin toplam geliri *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ 0 - 5.000
- ☐ 6.000 -10.000
- ☐ 11.000-15.000
- ☐ 16.000-20.000
- ☐ 20.000 ve üzeri

9. Aile ikamet yeri (Şehir olarak belirtiniz)

10. Hayatının çoğunu geçirdiği yerleşim birimi (Şehir olarak belirtiniz)

Alan Bilgileri

11. Koro'ya katılma yılı

12. Koro'da görev (eğitim) aldığı yıllar

13. Koro'ya katılmadan önce müzikle ilgisi *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Var

☐ Yok

14. Ailede müzikle uğraşan var mı? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Var

☐ Yok

15. Varsa koroya katılımınızdaki rolü

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Oldu

☐ Olmadı

16. Her hangi bir müzik aleti çalıyor musunuz? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır

17. Çalışıyorsanız hangisi olduğunubelirtiniz

18. Koro çalışmalarına düzenli katılma düzeyinizi belirtiniz *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1 2 3 4 5

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Çok azına

Tamamına

19. Koronun meslek seçiminizde rolü oldu mu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır

20. Profesyonel olarak müzikle uğraşıyor musunuz? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır

21. Uğraşıyorsanız müziği meslek olarak seçmenizde koronun rolü oldumu?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır

22. Koro eğitiminden sonra sesinizi daha doğru ve etkili kullandığınıza inanıyor musunuz? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

23. Koro yaşantınıza devam ediyor musunuz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

KişiselGelişimeKatkıları

24. Koro eğitimi, hayatınızı daha planlı–programlı yaşamanızda ne derece etkili oldu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐
Çok az				Çok fazla

25. Koro çalışmalarınızın sorumluluk duygunuzu artırmada ne derecede etkili oldu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐
Çok az				Çok fazla

26. Koro çalışmalarının yaşamınızda daha disiplinli olmanıza ne ölçüde katkısı oldu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Çok az

Çok fazla

27. Koro eğitimi yaratıcılığınızın ve hayal gücünüzün gelişiminde ne ölçüde katkısı oldu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Çok az

Çok fazla

28. Koro eğitiminin zihinsel gelişiminize ve daha nitelikli düşünmenize ne derece etkisi oldu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Çok az

Çok fazla

29. Koro eğitiminin kişilik gelişiminize (öz güvenli olma, sorunları daha cesaretle karşılama ve sorunları çözmek için çaba sarf etme vs.) ne ölçüde katkısı oldu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Çok az

Çok fazla

30. Koro eğitimi size doğru ve etkili konuşma becerisi kazandırmada ne derece etkili oldu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐
Çok az		Çok fazla		

31. Koro çalışmaları size, estetik anlayışı (güzeli arama, doğruyu bulma, ortak beğeni kazanımı vb. yetiler) kazanmada ne derece faydası oldu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐
Çok az		Çok fazla		

32. Sizce, koroda bulunmanızın bilimsel gerçekleri kavramanıza ne derece katkısı oldu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐
Çok az		Çok fazla		

Eğitim Hayatına Katkıları

33. Koro çalışmalarının, okuldaki derslerinizi daha dikkatli izlemenize ve konsantrasyonunuzu arttırmanıza ne ölçüde yardımcı oldu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐
Çok az		Çok fazla		

34. Koro çalışmaları okul başarınızı ne ölçüde etkiledi? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok az						Çok fazla

35. Koro çalışmalarında öğrendiğiniz bilgiler, eğitim hayatınızda öğrendiklerinize ne derece destekledi?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok az						Çok fazla

36. Koro çalışmaları, okulunuzdaki müzik derslerine (nota okuma, şarkı söyleme ve genel müzik öğrenimi vs) ne derece katkı sağladı? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok az						Çok fazla

Toplumsal, Sosyal ve Kültürel Yaşama Katkıları

37. Koro çalışmaları, genel müzik kültürünüzü artırmada ne derece etkili oldu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok az						Çok fazla

38. Koro eğitimi kendinizi, düşüncelerinizi karşınızdakine daha iyi ve daha net aktara bilmenize katkı sağlamada ne derece etkili olmuştur? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok az						Çok fazla

39. Koro eğitimi size toplulukla çalışabime yetisi kazandırmada ne derece etkisi oldu? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok az						Çok fazla

EK-2. Etik Kurul Raporu

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-91464383-050.02.04-2200153944
Konu : Etik Kurul Kararı (2022- 4/3)

24.05.2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 09.05.2022 tarihli ve E-21970841226-2200139944 sayılı belge.

Danışmanlığını Doç. Emrah LEHİMLER'in yürüttüğü Müzik Bilimleri Anasanat Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi M. Yücel PEKUZ'un "Çoksesli Çocuk Korolarının Çocukların Bireysel, Toplumsal ve Kültürel Gelişimlerine Katkıları (TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korusu Örneği)" başlıklı tezi için anket çalışması ile ilgili Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Güzel Sanatlar Birim Etik Kurulu'nun 12.05.2022 tarih ve 4/3 sayılı kararı ektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim

Prof.Dr. Yunus BERKLİ
Kurul Başkanı

Ek :

- 1 - Etik Kurul Kararı -1
- 2 - Etik Kurul Kararı -2
- 3 - Etik Kurul Kararı -3

Dağıtım:

Gereği:

Müzik Bilimleri Anasanat Dalı Başkanlığına
Sayın Doç.Dr. Emrah LEHİMLER

Bilgi:

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul
Başkanlığına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3EAFEBBEE30

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ataturk-universitesi-ebys>

Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü 25240
Erzurum
Tel: +90 442 2311470
Elektronik A : <http://www.atauni.edu.tr/#!/birim=guzel-sanatlar-enstitusu>
Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Bilgi: Medine ATASEVER
Faks: +90 442 2315854
E-Posta: gsem@atauni.edu.tr

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
Güzel Sanatlar Birimi Etik Kurul Başkanlığı

PROJE DEĞERLENDİRME FORMU

Projenin/Çalışmanın Adı: Danışmanlığını Doç. Emrah LEHİMLER'in yürüttüğü Müzik Bilimleri Anasanat Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi M. Yücel PEKUZ'un "Çoksesli Çocuk Korolarının Çocukların Bireysel, Toplumsal ve Kültürel Gelişimlerine Katkıları (TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu Örneği)" başlıklı tezi için anket çalışmasının Etik Kurul uygunluk-onay belgesi talebinin görüşülmesi,

Gönderildiği Tarih: 12.05.2022

Teslim Tarihi : 12.05.2022

Değerlendirenin Adı Soyadı: Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığı Adına

Prof. Dr. Yunus BERKLİ
Etik Kurul Başkanı

Bu Tez/Çalışma uygundur: +

Gerekçe/Açıklama: Yapılacak çalışmada yaklaşım ve yöntemler dikkate alınarak, konu ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel açıdan herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Bu Tez/Çalışma uygun değildir: ☐

Gerekçe/Açıklama

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
Güzel Sanatlar Birimi Etik Kurul Başkanlığı

KARAR BİLGİLERİ	Toplantı Sayısı: 4 Karar No: 3	Toplantı Tarihi: 12.05.2022
	Aşağıda bilgileri verilen tez/çalışma ile ilgili çalışmanın, etik ilkeler açısından değerlendirilmesi isteği ile ilgili husus görüşüldü. Yapılan görüşmelerden sonra; söz konusu araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak konuyla ilgili çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden sakınca bulunmadığına, Etik Kurulu oy birliği ile karar vermiştir.	
ÇALIŞMA BİLGİLERİ	Proje Yürütücüsü: M. Yücel PEKUZ Çalışma Konusu: Danışmanlığını Doç. Emrah LEHİMLER'in yürüttüğü Müzik Bilimleri Anasanat Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi M. Yücel PEKUZ'un "Çoksesli Çocuk Korolarının Çocukların Bireysel, Toplumsal ve Kültürel Gelişimlerine Katkıları (TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu Örneği)" başlıklı tezi için anket çalışması.	

EĞİTİM BİLİMLERİ BİRİM ETİK KURULU		İMZA
Prof. Dr. Yunus BERKLİ	Etik Kurul Başkanı	
Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ	Etik Kurul Başkan Yardımcısı	
Prof. Dr. Mustafa BULAT	Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Ayşe Aslıhan EROĞLU	Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Ahmet Selim DOĞAN	Etik Kurul Raportörü	

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 2192EABFBB3 Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ataturk-universitesi-ebys>

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
Güzel Sanatlar Birimi Etik Kurul Başkanlığı
ERZURUM

Sayı : E-91464383-050.02.02-2200142177

Konu : Etik Kurul Kararı (2022/4-3)

Toplantının Mahiyeti : Etik Kurul

Toplantının Tarihi : 12.05.2022

Toplantının Sayısı : 4

Karar-1) Danışmanlığını Doç. Emrah LEHİMLER'in yürüttüğü Müzik Bilimleri Anasanat Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi M. Yücel PEKUZ'un "Çoksesli Çocuk Korolarının Çocukların Bireysel, Toplumsal ve Kültürel Gelişimlerine Katkıları (TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korusu Örneği)" başlıklı tezi için anket çalışmasının Etik Kurul uygunluk-onay belgesi talebinin görüşülmesi,

Yapılan görüşmelerden sonra; Danışmanlığını Doç. Emrah LEHİMLER'in yürüttüğü Müzik Bilimleri Anasanat Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi M. Yücel PEKUZ'un "Çoksesli Çocuk Korolarının Çocukların Bireysel, Toplumsal ve Kültürel Gelişimlerine Katkıları (TRT Ankara Radyosu Çoksesli Çocuk Korusu Örneği)" başlıklı tezi için anket çalışmasının etik ve bilimsel yönünden sakınca bulunmadığına oy birliği ile karar verilmiştir

Prof. Dr. Yunus BERKLİ

Birim Etik Kurul Başkanı

Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ
Birim Etik Kurul Başkan Yardımcısı

Prof. Dr. Mustafa BULAT
Birim Etik Kurul Üyesi

Prof. Dr. Ayşe Aslıhan EROĞLU
Birim Etik Kurul Üyesi

Prof. Dr. Ahmet Selim DOĞAN
Raportör

EK-3. TRT Ankara Çoksesli Çocuk Korusu Yıllık Eğitim Planı Örneği

T.R.T. ANKARA ÇOCUK KOROSU 1989-1990 EĞİTİM YILI (BİRLİŞTİRİLMİŞ BÜYÜK KORO) PLANI

NEFES ÇALIŞMALARI

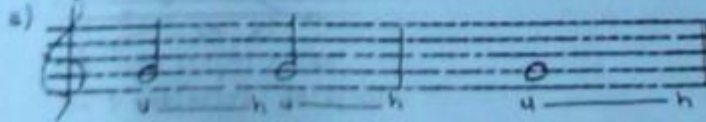
1. Diafram nefesi kontrolü, biraymel sorunları olanlarla küme çalışmaları.
2. Ağ boğalan, sona kadar basınç dengesini koruyan uzun nefes çalışmaları.
3. Nefes basıncını kuvvetlendirmeye yönelik çalışmalar.
4. Staccato tekniğine yönelik nefes çalışmaları.
5. Legato tekniğine yönelik nefes çalışmaları.
6. Staccato ve legato tekniğinin bir arada uygulanması.
7. Mühsane yönelik nefes çalışmaları (Nefes çalışmalarında boğaltma süreci içinde basınç dengesi korunmaya çalışılacaktır. Orta kuvvetteki yeterli çalışmalardan sonra diğer kuvvetteki nefes çalışmalarına geçilecektir. Yapılan nefes çalışmalarının belirli teknik müseyle ulaşmasından sonra bu çalışmalar 3retine dönüş bir şekilde çarkı süzlerine uygulanarak sürdürülecektir.)
8. Kısa nefeslerle değişik hızla çalışmalar
9. Değişik kuvvette uzun-kısa karışık nefes çalışmaları.
10. Nefes fırlatmaları, (4'e kadar)
11. Uzun ve kısa nefesler arasında nefes fırlatmaları.
12. Sesten nefese, nefesten sese geçiş çalışmaları.

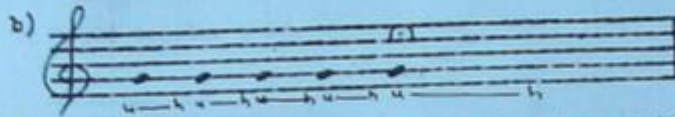
NOT: İlk çalışmalar, ileri koro ya yeni katılan kşelerle teknik düzeyleri bakımında belirlenmelerine yapılacaktır.

NEFES - SES - SÖZ EĞİLTİSİ ÇALIŞMALARI

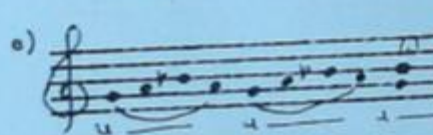
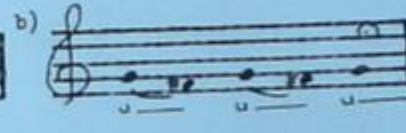
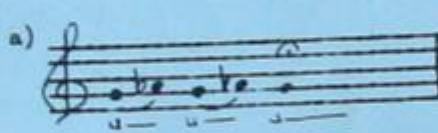
LEGATO ALIŞTIRMALARI

1. Tek ses düzeyinde (U) vokali ile çalışmalar.

2. K_2 liden başlayarak. (U) vokali ile çıkıcı-inici yakın aralık çalışmaları.

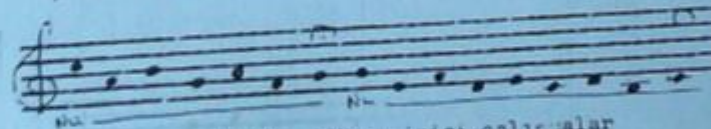
UÇLU ARALIKLARLA (ya-yu, si-so, ri-gr. vb.)

3. a) Çıkıcı çalışmalar

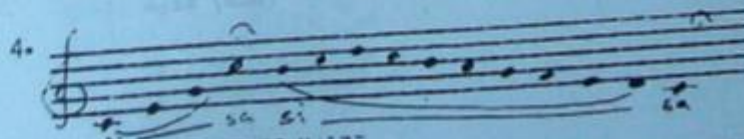

Dizinin önce 1. bölümü daha sonra 2. bölümü çalışılacak daha sonra dizinin tümü bütün olarak çalışılacak.

b) İnici çalışmalar

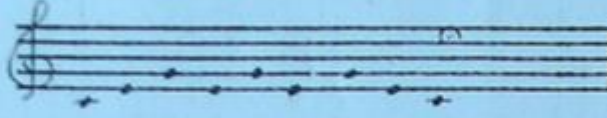
c) Uçlu aralıklarla çıkıcı-inici çalışmalar

STACCATO ALIŞTIRMALARI

1-1. 3. 5 sesleriyle çalışmalar (yah-yoh, kah-noh, sih-sah vb.)

2. Nağır temelde 3 lü, 5 li atlama çalışmaları.

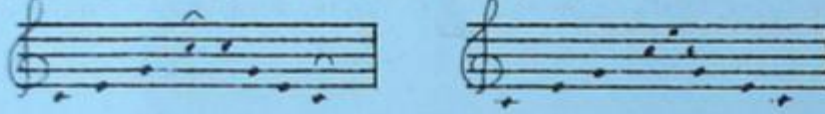

3. Üçlü aralıklarla önce çıkıcı sonra inici daha sonra çıkıcı-inici çalışmaları. (-Yah-Yoh, Nah,Noh,Sih-Sah vb.)

4. Atlamalı üçlülerle inici çalışmaları. (yah-yoh,Nah-Noh, sih-soh vb.)

5. Arpej çalışmaları (yah-yoh,Nah-Noh, sih-sah vb.)

6-Deha sönerski aşamada onlu aralık çalışmaları

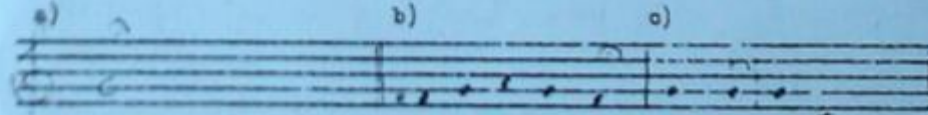
REDOKANSI HAZIRLAYICI ÇALIŞILAR

1. Tek ses üzerinde uzayan (tatın) hecelerle çalışma.

2. Büyüyen ve küçülen ses çalışmaları (mam, mom, ri-ya, yu-ya)

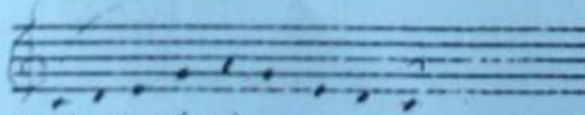
3. Aralık çalışmaları

(Kapalı ağızla çalışılırken (U) söyler gibi çalışılmalıdır. Bütün çalışmalarda nûans öjesi dikkatle olacaktır.)

U veya mam söyler gibi

yu-ya-yu-ya
ri-ya-ri-ya

kapalı ağız (mam)

SES SINIRINI GELİŞTİRİCİ ÇALIŞMALAR

Ses sınırları $Do_1 - Fa_2^{\#}$

daha sonra K sib - Sol_2

SÖZLÜ ALIŞTIRMALAR

Alt ses alanını geliştirici alıştırmalar (İlkbahar, Harmanda)

Üst ses alanı geliştirici alıştırmalar (Sandalcı, Salıncak)

Alt ve üst ses alanı birleştirici alıştırmalar (Masnavi, Tut elisi)

Alt ve üst ses alanını geliştirici alıştırmalar (Hakkâri-Erzincan-Gelibolu-Tatvan)

Alt ve üst ses alanını geliştirici aralık çalışmaları (4 lü, 5 lü, 6 lü, oktav, önce nah-noh, sonra sözlü olarak)

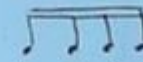
KONUŞMA ÇALIŞMALARI

1. Filinen söz gereğlerinin hatırlatılması, pekiştirilmesi.
2. Bozulmuş güçlüğü olan sesleri içeren söz gereğleri ile çalışma (K.S.M.M.Ç)
3. Sona gelen sessizleri bozulmuş çalışmaları.
4. Seçilen şarkı sözlerinin konuşma gereci olarak kullanılması.
5. Seçilen konuşma gereğleri ile hız (tempo) çalışmaları
6. Seçilen konuşma gereğleri ile anlatım (ifade) çalışmaları (coşuklu, sakın, heyecanlı, keybetli, çekingen, atak, içli dışlı, dışlı içli, ısrarlı, kararlı, özgürce, neşeli, güldürücü, alaylı vb.)
7. Seçilen konuşma gereğleri ile güçlük çalışmaları.
Konuşmaya önce orta güçlülerle başlanıp, sonra farklı güçlüklerle geçilecek daha sonra ise farklı güçlüklerin birinden diğerine geçiş çalışmaları yapılacaktır)
8. Yapılan konuşma eğitimi çalışmalarının şarkı sözlerine uygulanması
9. Ağız jimnastigi çalışmaları.

KULAK EĞİTİMİ

1. $Do_1 - Do_2$ arasındaki sesleri adlarıyla tanıma.

2. , , ,

 , ,

 , , , ,

3- Verilen tartım kalıplarından oluşan ezgileri İğitme ve Okuma çalışmaları.

4. T.R.T. II. Kitapçığındaki solfejlerin aşamalı olarak yürütülmesi.

5. Ezgi okumada doğru, temiz ve etkili söyleme için parçanın gerektirdiği bilgi ve anlayışın kazandırılması.

EK-4. TRT Ankara Çoksesli Çocuk Korusu Yılsonu Değerlendirme Raporu Örneği

T.C.
TÜRKİYE RADYO - TELEVİZYON KURUMU
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SAVİ : 43.111.725.11.1000/1494 19 Haziran

KONU : Yıl sonu değerlendirme raporu
2.10.1991

ANKARA RADYO VE TELEVİZYON BÜYÜKLERİ

TRT Ankara Çoksesli Çocuk Korusu 1 Haziran 1991 tarihinde ve olan yıl sonu değerlendirilmesine ilişkin olarak Yıl Sonu ve Değerlik İhtisabları Araştırma ve Değerlendirme Kurulunun tarafınca hazırlanan rapor aşağıdır.

Bilgilerinizi rica ederim.

GENEL MÜDÜR: ANKARA İsmail ÖZGÜN
Başkan

Ek: 1 rapor

PROGRAM MÜDÜRLÜĞÜ
Kayıt Tarihi : 21 HAZİRAN 1991
Kayıt No : 1434
Eki :

TRT
Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu
Genel Müdürlüğü
Kayıt Tarihi : 20 HAZİRAN 1991
Kayıt No : 002977
Eki :

ÇOKSESİLİ ÇOCUK KORUSU MÜDÜRLÜĞÜ
Kayıt Tarihi : 21.6.1991
Kayıt No : 171
Eki : 1 Rapor

R A P O R

581 Ankara Çocuk Korosunun yıl sonu değerlendirilmesi 1 Kasım 1991 tarihinde uygulanmış olarak yapılmıştır.

1. Alınan bu değerlendirme sonucunda;

1. Bir süredir koro çalışmalarıyla izleyici üreten olarak katılan Devlet İşlik'in çalışmaları olumlu bulunmuş ve koro 1991-92 eğitim-öğretim yılında itibaren kendisinin çalışmalarına aktif olarak katılmasının uygun olacağını görülmüştür.

2. Koro sayısal bakımdan ideal sayının altında olmasına rağmen gösterdiği teknik düzey-müzikalite ve yorum bakımından belirli bir bütünlük için de ve düzeyini koruduğu münasebetle gözlenmiştir.

3. Koro eğitimcilerinin eğitim çalışmalarında olduğu gibi üretilen de olumlu bir anlayış ve işbirliği içerisinde, ayrıca radyo idaresi ile de uyumlu bir çalışma sergilediği gözlenmiştir.

4. Son zamanlarda yapılan yarışmalar sonucu kazanılan eserlerin repertuara değişik bir renk getirerek bunun koro elemanlarının üzerinde de olumlu etkiler bıraktığı görülmüştür.

5. Koro eğitimcilerinin değişik ortamlarda görüp dinledikleri yeni çalışmalar yöntemlerini koro çalışmalarına yansıtan çabaları olumlu karşılanmıştır.

6. Koro 1991 yeni eğitim-öğretim yılında solfej çalışmalarına yeterince ağırlık vermesinde büyük yarar görülmektedir. Bunun koro genel başarısını daha da arttıracaktır.

12.6.1991

Prof. Nevit KODALLI
(Katılmadı)

Prof. Dr. Ali UÇAK

Doç. Suna ÇEVİK

Cavidan SELANİK

Hine ÇALIŞAL

R A P O R

İLGİ: Ank. Rad. 1410. nın 26.10.1988 gün ve 6103/1598 sayılı yazısı.

TMC Çocuk ve Gençlik Hareketleri Araştırma ve Raporlar Kurulu 2-16-23 Kasım 1988 tarihlerinde yaptığı toplantılarda ileri yazı ekinde gönderilen TMC Ankara Çocuk Korosu ileri ve hazırlık çalışmalarının 1988-89 eğitim-öğretim yılı çalışma planı ve repertuarını incelemiştir.

Yapılan inceleme sonucunda:

HAZIRLIK KORO:

1. Ses Eğitimi: Hazırlık Korosu dağılımında yer alan bazı çocuk ezgileri (arkı), o ezginin seslendirilmesi için gerekli teknikler kazan-
dırılmadan ve bu temel teknikler sağlanılmadan önce belidir.

Örneğin:

İki İnatçı Keçi	: Staccato seslerin diyaframa oturtulması zordur.
Yuvca	: Parçanın gerektirdiği lagato söyleme tekniği yö- nünden zordur.
Atatürk Ölmedi	: Arkı üst-veçterde çok kalıyor.
Vatan (S. Rız)	: Gençlik Arkısı
Yen (S. Rız)	: Bitiristeki Re2 tizdir.
Ok la Yağladık	: Temiz Söylenebilmesi zordur.
Kor Konuştu	: Uzun cümlelemeleri gerektirir.

Eğitimde kullanılacak diğer ezgilerin seçiminde ve öğretile-
sirinin saptanmasında teknik düzey gözönünde bulundurulmalıdır.

2. Kulak Eğitimi:

- a. 6 lı ve 7 lı aralıkların öğretilmesi Hazırlık Korosu için erke-
dir.
- b. TMC Çocuk Koroları Kulak Eğitimi Kitapçığı 1. fasikülünün düzenli
bir şekilde uygulanması gerekmektedir.

İLERİ KORO:

1. Konuşma Çalışmaları: Çalışma planındaki uygulamalara ek olarak,
 - a. Konuşmada hız (tempo) çalışmaları
 - b. Konuşmalarda anlatım (ifade) çalışmaları. (cogkulu, sakin, heyecan-
lı, heybetli, ateşli, çingen, atak, içe dönük, dışa dönük, ısrarlı,
kararlı, özgürce, nazlı, hüzünlü, alaylı) Seçilen söz gereçleri yu-
karıdaki ifadelerle kullanılabilir.

./.

c. Konuşma gelişmelerinde farklı sözlerinin konuşma gereği olarak kullanılması.

d. Konuşmada farklı gelişmeler (Önce orta gürlükten başlayarak giderek farklı gürlüklerde sonra farklı gürlüklerin birinden diğerine geçiş gelişmeleri)

2. Nefes-Ses-Söz gelişmeleri: Nefes-Ses-Söz gelişmelerinde,

- a. -Alt registrede karar bulanlar,
- Orta registrede karar bulanlar,
- Üst registrede karar bulanlar

olarak düzenlenmesi.

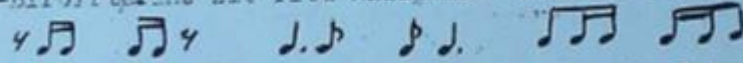
b. Bu gelişmeler orta registreden başlamalı.

c. Alıptırınlar hem majör hem de minör tonlarda yapılmalı.

d. Önce tek registrede gelişmeler, sonra iki registre birleştiren gelişmeler, daha sonra da üç registre kapsayan gelişmeler yapılmalı.

3. Kulak Eğitimi: Kulak eğitimi gelişme planı, eğitim için yazılan fasitüllerde izlenen sıra ve örneklerle tutarlı bir biçimde düzenlenip yürütülmeli.

-Birbirlerine zıt ritim kalıpları birlikte işlenmeli. Örneğin:

-Müziksel yazın verisi müziksel okumaya ağırlık verip, okumada kullanılan harflereyi geçitlendirip zenginleştirmeli,

Örneğin, ezgi tanımlama, ezgi yaratma, ezgi türünü bulma, ölçü bulma, aktarma, ölçü işareti koyma gibi gelişmeler, üretimi amaçlayan bir eğitim anlayışıyla çalışan çocuk koroları için çok gerekli olan ve zaman kaybına neden olabilen etkinliklerdir.

-Ezgi okuma gelişmelerinde doğru teniz ve etkili söyleme için parçanın gerektirdiği bilgi ve anlayışın kazandırılmasına çalışılmalıdır.

3. Repertuarı: Belirtilen repertuarda yer alan Tekir, Sincap, Pazar Gidelim adlı parçaların hazırlık korosuna alınması daha yararlı görülmüştür.

23.11.1988

EK-5. TRT Ankara Çoksesli Çocuk Korusu Konser Programı ve Fotoğrafları Örneği

TRT ANKARA ÇOCUK KOROSU	
1986-1987 EĞİTİM DÖNEMİ	
YIL SONU VELİ KONSERİ	
Tarih: 24.5.1987	
Saat : 11.00	
Yer : ANKARA RADYOSU	
<u>PROGRAM</u>	
KÜÇÜK KORO : Yönetenler: Fatma Öz, Salih Aydoğan, Filiz Kapçak, Süreyya Çağla	
Piyano : Aslı Tekok	
Küçük Ayşe ile Küçük Asker	Söz ve Müzik: Saip Egüz
Haydi Biliniz	" " : Saip Egüz
Halay	Söz: Ayşe Tanır
Annem	Müzik : Hikmet Ekim
Atam	Söz: Yakup Benli
Kırmızı Balık	Müzik : Hasan Toraganlı
Vücudumuz	Tekerleme
Hırsız Karga	Söz ve Müzik: Saip Egüz
Ali Babanın Çiftliği	" " : Saip Egüz
	Müzik : Erdoğan Çaplı
<u>BÜYÜK KORO</u>	
Yönetenler: Fatmöz, Salih Aydoğan, Taner Solukçu	
Toprak Marşı	Söz: Behçet Kemal Çağlar
Ömür de Çiçek Gibi	Müzik: Ahmet Adnan Saygun
Ninni	Uyarlama
O Teller Weit, : Höhen	Uyarlama: Saip Egüz
Ninni	Müzik: Felix Mendelssohn
Dağlar	Müzik: Ziya Aydıntan
Vatan Marşı	Solüst: Filiz Kılıç
Nisah	Uyarlama
Tic e Toc	Söz: Hasan Fehmi Süerdem
Üsküdar	Müzik: Ahmet Adnan Saygun
	Müzik: Ziya Aydıntan
	Eğlik Düzenleme: İ. Taviloğlu
	İtalyan Ezgisi
	Türkü(Düzenleme) A. Bardos
<u>ORTAK ŞARKILAR</u>	
Kedim	Söz: Tuğba Solukçu
	Müzik: Taner Solukçu
İşte Geldi Yeni Yıl	Söz ve müzik: Mahir Dinçer
İnatçı İki Keçi	Söz ve Müzik: Muammer Sun

PROGRAM
I. BÖLÜM

TRT ANKARA ÇOCUK KOROSU
YÖNETEN : DÜNYEYA ÇAĞLAR

Heyamöl Söz-Müzik : Cenan AKIN
Solist : Türküler ERDOĞDUT

Dünya Çocuklarının Çarkısı Söz-Müzik : Cenan AKIN

Cici Bebeğim Söz-Müzik : Nevay BACVAN
Eğlik Düz.: Melih KIRAN
Solist : Türküler ERDOĞDUT

YÖNETEN : FATMA ÖZ
Çaşı Söz-Müzik : E. DEMİRALP
Eğlik Düz.: İ. TAVİLOĞLU

Sevgili Anneciğim Söz-Müzik : T. ÖZMEN
Eğlik Düz.: Garo MAPYAN

Bebek Söz : Aysel GÜREL
Müzik : Uğur BAŞAN
Solist: Türküler ERDOĞDUT

YÖNETEN : TANER SOLMAKÜ

Öğütler Söz-Müzik : Yalçın TURA

Dünya Söz : Nami TUNÇM
Müzik : Melih AYDOĞAN
Eğlik Düz.: Garo MAPYAN
Solist: Türküler ERDOĞDUT

Küçük Çevreciler Söz : Serap AORHAN
Müzik : İ. Hakkı KUMHAN
Eğlik Düz.: Melih KIRAN
Solist: Ceren ÖZEM

A R A

II. BÖLÜM

TRT ANKARA GENÇLİK KOROSU
YÖNETEN : MUSTAFA APAYDIN

A.A. GAYHUN : Yunus Emre Oratoryosu'nun
12. ve 13. Koraller

H. WERNER : Seh ein Knab ein Roslein
Stehn

C. MONTEVERDI : Lasciate mi morire

M. SUN (Düz.) : Karenfil Deste Uider

U.C. ERKIN (Düz.): Feraye

J. SCHWARTZ : Rock a bye your baby with a
dixie melody

W.A. MOZART : Alla Turca
Koro için Düz.: Bujor HOLNIE

M. SUN : Sevgi Hergeydir

PIYANO
ROBERT PARKAN

TRT
ANKARA RADYOSU

ÇOK BEKLİ MÜZİK
STÜDYO KONSERİ

TRT

ANKARA RADYOSU

Yaz : Ankara Radyosu
Müzik Stüdyosu
Tarih: 26. 9. 1974
Saat : 20.00

TRT ANKARA ÇOCUK KOROSU

TRT ANKARA ÇOCUK KOROSU: 1978 yılında kurulan Ankara Televizyonu Çocuk Korusu ile 1979 yılında kurulan Ankara Radyosu Çocuk Korusu, 1981 yılında birleşerek TRT Ankara Çocuk Korusu adı altında çalışmalarına başlamıştır. Koro, çocuk korolarının kuruluşunda büyük emeği geçen Saip Eğüz ve Sevin Ünal ile başladığı çalışmalarına, daha sonraki yıllarda Reyhan Öney, Müzeyyen Demirci, Salih Aydoğan, Gülşen Şimşek, Suna Çevik, Taner Solukçu, Demet İlik, Fatma Öz ve Elif Gökalp Öztapıkent ile devam etmiştir. Koro halen çalışmalarına Süreyya Çağlar, Fulya Gedikli, Nilüfer Tatman ve piyanist Güler Demirova eşliğinde devam etmektedir.

TRT Ankara Çocuk Korusu Radyo ve Televizyon programlarının yanı sıra çeşitli eğitim ve kültür kurumlarında konserler vermiş ve Uluslararası "Joy of Europe" çocuk şenliğine ayrıca Avrupa Yayın Kurumunca her yıl düzenlenen "Let The People Sing" Koro yarışmasına da band kaydı ile katılmıştır. 1997 yılında düzenlenen Polifonik Korolar Şenliğinde "Artikülasyon – Diksiyon – Anlaşılabilirlikte Başarı Ödülü" ile 2003 yılında 8. Polifonik Korolar Şenliği'ne katılan koro, "Homojenlik, koro tınısı ve antonasyon" ödülü almıştır. Koro yurt dışında yapılan (Amavutluk, Yunanistan, Portekiz) çeşitli yarışma ve festivallerde ülkemizi temsil ederek Portekiz'de dünya birinciliği Amavutluk'ta jüri özel ödülü kazanmıştır.

ANKARA KOROSU EĞİTMENLERİ

TRT; ilkin 1979 yılında kurduğu TRT Çocuk Koroları ile ülkemiz çocuk müzik eğitiminin gelişip yaygınlaşmasına öncülük etmiş, günümüz çocuklarının popüler müzik söyleme, dinleme ihtiyacını da farkederek bu türün en güzel örneklerini, düzenlediği POPÜLER ÇOCUK ŞARKILARI YARIŞMALARİ ile Çocuk Müziği Dağarcığına kazandırmıştır.

Söz konusu etkinliklerin her aşamasında, koro öğrencilerimiz için amaçlanan birlikte düşünüp davranma, paylaşımcılık, disiplin, estetik ve öz güven duygularının geliştiğini gözlemlemek ise biz koro eğiticilerinin onurlandığı konulardır.

Süreyya ÇAĞLAR ve TRT Ankara Çocuk Korusu Eğiticileri

Süreyya ÇAĞLAR (Şef)

Nilüfer TATMAN

Güler DEMİROVA GYÖRFFY

Fulya GEDİKLİ

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	M.Yücel PEKUZ
TC. Kimlik No	
Doğum Yeri ve Tarihi	
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	
Y. Lisans Öğrenimi	
Bildiği Yabancı Diller	
Projeler	
İş Deneyimi	
Sertifikalar	
Çalıştığı Kurumlar	
İletişim	
E-Posta Adresi	